

รายงานการศึกษากลุ่ม

(Group Report)

เรื่อง ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปราม
การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กรณีศึกษาแชร์ลูกโซ่

จัดทำโดย กลุ่มการเวก

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรการบริหารงานยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ 8
สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม
ประจำปี 2560

รายงานการศึกษากลุ่ม

(Group Report)

เรื่อง ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปราม
การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กรณีศึกษาแชร์ลูกโซ่

จัดทำโดย กลุ่มการเวก

1. ร.ต.ท.หญิง จารุวรรณ ศรีเมืองวัฒนา
2. นางวริดา ตันบุญเอก
3. นายปณชรัศม์ วราพงศ์พิศาล
4. นายวิทยา บุญชัยวัฒนา
5. นางสาวอรนนท์ อังคณาวิศัลย์
6. พ.ต.อ.มงคล เกตุพันธ์
7. ผศ. พล.ต. นพ.คเชนทร์ นำศิริกุล
8. นายพรชัย ควรประเสริฐ
9. นางสิริมณี ชุมเรียง
10. นายชัชวาลย์ สมจิตต์
11. ดร.นเรศ อยู่สนิท
12. นายสามารถ เจนชัยจิตวนิช

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม

หลักสูตรการบริหารงานยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ 8

สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม

ประจำปี 2560

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กรณีศึกษาแซร์ลูโกโซ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการศึกษา 2 วิธี คือ การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Survey) โดยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ความรู้เกี่ยวกับแซร์ลูโกโซ แนวคิดและหลักการสำคัญของพระราชกำหนดการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาความผิดฐานกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน และการศึกษาภาคสนาม (Field Survey) เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แซร์ลูโกโซ) รวมทั้งผู้เสียหายจากการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แซร์ลูโกโซ) และการสนทนากลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แซร์ลูโกโซ) เพื่อให้ได้ข้อมูลปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แซร์ลูโกโซ) และแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แซร์ลูโกโซ)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แซร์ลูโกโซ) จากการศึกษาวิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความไม่ชัดเจน และซ้ำซ้อนกันในด้านหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ได้มีการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการหลายชุด ซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยงานที่หลากหลายมากเกินความจำเป็น ทำให้การขับเคลื่อนภารกิจเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และการกำหนดโทษยังไม่เหมาะสม ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวหรือเข็ดหลาบ ในส่วนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แซร์ลูโกโซ) จากการศึกษาภาคสนามได้แก่ ในด้านอำนาจหน้าที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยกันหลายหน่วยงาน แต่ยังขาดหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการกำหนดนโยบาย แนวทาง และบูรณาการการทำงานร่วมกัน ไม่ได้มีการกำหนดแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน และยังขาดการทำงานเชิงรุก ในด้านข้อกฎหมายยังมีความไม่เหมาะสมหลายประการ ในด้านทรัพยากรที่สนับสนุนการปฏิบัติงานจำนวนบุคลากรไม่สอดคล้องกับปริมาณงานและบุคลากรเหล่านั้นก็ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญ และงบประมาณยังมีไม่เพียงพอ ในด้านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีการทำงานและร่วมมือกันเท่าที่ควร ในด้านอื่นๆ คือ ความร่วมมือจากภาคส่วนอื่น ประชาชนยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับแซร์ลูโกโซ อีกทั้งการไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลจึงทำให้ถูกหลอกลวงได้ง่าย และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การคมนาคม และการสื่อสารทำให้การกระทำความผิดเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย

ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ รัฐบาลควรกำหนดนโยบายการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แซร์ลูโกโซ) เพื่อเป็นกรอบและทิศทางในการดำเนินการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปรับแก้บทลงโทษผู้กระทำความผิดให้เหมาะสม แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ และกำหนดมาตรการและแนวทางในการชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายให้มีความชัดเจนและเหมาะสมกับความเสียหายที่ได้รับ

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำรายงานการศึกษากลุ่มครั้งนี้จะมีอาจสำเร็จลุล่วงลงได้หากปราศจากความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการก๊วย๋เงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กระทรวงมหาดไทย กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรมบังคับคดี และผู้เสียหายในคดีแชร์ลูกโซ่ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ให้คณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ และเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ซึ่งข้อคิดเห็นที่ได้รับนับเป็นประโยชน์อย่างยิ่งและเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการก๊วย๋เงินที่เป็นฉ้อโกงประชาชน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งคณะผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา สังขวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษากลุ่มการเวก ที่ได้ให้คำแนะนำที่มีคุณค่าทำให้การดำเนินการศึกษาวิจัยสำเร็จลุล่วงลงได้ ขอขอบคุณผู้บริหารสำนักงานกิจการยุติธรรม ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนและเจ้าหน้าที่ของสถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทุกท่าน ที่ได้ดูแล อำนวยความสะดวกอย่างดียิ่งตลอดระยะเวลาในการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงานยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ 8 และตลอดระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาวิจัย

หากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะได้มีส่วนในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรม และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาการกระทำผิดด้านการก๊วย๋เงินที่เป็นฉ้อโกงประชาชนหรือแชร์ลูกโซ่ อันจะนำมาซึ่งความสงบสุขของสังคม ขอขอบคุณความดีนี้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการก๊วย๋เงินที่เป็นฉ้อโกงประชาชนหรือแชร์ลูกโซ่ทุกท่าน

สมาชิกกลุ่มการเวก

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 ขอบเขตการศึกษา	3
1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา	3
1.5 นิยามศัพท์ในการศึกษา	3
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	4
2.1 ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ	4
2.1.2 ความรู้เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่	7
2.1.3 แนวคิดและหลักการสำคัญของพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	17
2.1.4 ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน	36
2.1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
2.2 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย	48
บทที่ 3 ระเบียบวิธีในการศึกษาวิจัย	49
3.1 รูปแบบการศึกษาวิจัย	49
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
3.3 ประเด็นที่ศึกษา	50
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	50
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	51
4.1 ผลการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงิน ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ศึกษากรณีแชร์ลูกโซ่ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง	51
4.2 ผลการศึกษาภาคสนาม	52
4.2.1 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก	52
4.2.2 ผลการสนทนากลุ่ม	58
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	61
5.1 สรุปผลการศึกษา	61
5.2 ข้อเสนอแนะ	64
5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	64
5.2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม	64
5.2.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	66
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก (ประวัติผู้วิจัย)	68

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนหรือแชร์ลูกโซ่ นับเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่งที่เป็นรูปแบบหนึ่งของธุรกิจการเงินนอกระบบที่มุ่งประสงค์เพื่อหารายได้จากการระดมทุนเป็นหลัก โดยมีการสัญญาในการเข้าร่วมธุรกิจว่าจะตอบแทนผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน ซึ่งผู้ประกอบการมักอ้างถึงการนำเงินไปลงทุนในรูปแบบอื่นๆ ต่อๆ ไป เพื่อปันรายได้แจกจ่ายผู้ร่วมธุรกิจอย่างทั่วถึง แต่แท้จริงแล้วผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการจ่ายให้แก่สมาชิกผู้ร่วมลงทุนก็นำมาจากเงินลงทุนของสมาชิกใหม่มาจ่ายให้สมาชิกเก่านั้นเอง เมื่อไม่สามารถหาสมาชิกใหม่มาลงทุนเพิ่มได้ ก็จะไม่มีการจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนตามที่สัญญาไว้ และในที่สุดก็ต้องล้มไป ส่วนการให้ผลประโยชน์แก่ผู้ร่วมลงทุนในระยะแรกๆ ก็เพื่อกระตุ้นให้เกิดการชักจูงให้เข้าร่วมลงทุนเท่านั้น ลักษณะดังกล่าวถือเป็นการจัดคิวเงิน คือ เป็นเพียงวิธีโยกย้ายเงิน ไม่ได้มีการนำไปลงทุนหรือปล่อยกู้แต่ประการใด เนื่องจากเงินทุกบาทเหมือนกันหมด ดังนั้น เวลามีการจ่ายดอกเบี้ยแก่ประชาชนที่นำเงินมาซื้อหุ้นจากแชร์ ก็ย่อมนำเงินของผู้อื่นหรือเงินต้นของผู้ฝากเองมาจ่ายได้ การจัดคิวเงินก็คือวิธีการโกงอย่างหนึ่งในวงการการเงินนั่นเอง (วีระพงษ์ บุญญภาส, ม.ป.ป. : 3.1-133.1-2) ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

แชร์ลูกโซ่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจและส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างมากมาย ที่ผ่านมามีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดคดีแชร์ลูกโซ่ฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนที่โด่งดังและอยู่ในความสนใจของประชาชน 2 คดี ได้แก่ คดีแชร์แม่ชม้อย และคดีบริษัท บลิสเซอร์ เนื่องจากทั้งสองคดีนี้มีผู้เสียหายที่ถูกหลอกลวงเป็นจำนวนมากประกอบกับมูลค่าความเสียหายจากการที่ประชาชนนำเงินไปร่วมลงทุนก็เป็นจำนวนมากเช่นกัน กล่าวคือ คดีของนางชม้อย ทิพย์โส หรือรู้จักกันในชื่อของ “แชร์แม่ชม้อย” เป็นกรณีที่นางชม้อยชักนำให้ผู้คนร่วมลงทุนกับบริษัท ปีโตเลียม แอนด์ มาร์ริน เซอร์วิส จำกัด ที่นางชม้อยจัดตั้งขึ้นบังหน้าเพื่อหลอกลวงว่าทำกิจการซื้อขายน้ำมันทั้งในและต่างประเทศ แต่แท้ที่จริงแล้วบริษัทไม่ได้ประกอบธุรกิจจริง โดยในการชักชวนคนมาร่วมลงทุนจะมีการทำสัญญากู้ยืมเงินว่าจะให้เงินตอบแทนในอัตราที่สูงเป็นรายเดือน กำหนดวิธีการรับกู้ยืมเงินเป็นคันรถบรรทุกน้ำมันคันรถละ 160,500 บาท ให้ผลตอบแทนเดือนละ 12,000 บาท หรือร้อยละ 6.5 ต่อเดือน หรือร้อยละ 78 ต่อปี และในเดือนธันวาคมของทุกปีจะหักเงินไว้ร้อยละ 4 ของผลประโยชน์ที่ได้รับ โดยอ้างว่าเป็นค่าภาษีการค้าและหักค่าเด็กปั๊มไว้อีกเดือนละ 100 บาท ตามจำนวนเดือนที่นำเงินมาให้กู้ยืม ทุกครั้งที่มิเหยื่อหลงเชื่อให้นำเงินมาร่วมลงทุน นางชม้อยจะออกหลักฐานเป็นสัญญากู้ยืมเงินตามแบบที่มีขายอยู่ทั่วไปในท้องตลาด หรือบางรายจะออกหลักฐานให้เป็นเช็ค โดยผู้ให้กู้ยืมสามารถเรียกคืนเงินต้นเมื่อใดก็ได้ และจะกลับมาให้กู้ยืมอีกก็ได้ในเงื่อนไขเดิม ธุรกิจแชร์น้ำมันเติบโตอย่างรวดเร็วเพราะระยะแรกทุกคนที่นำเงินมาร่วมลงทุน จะได้รับเงินตอบแทนตรงตามเวลาที่นัดหมายทุกเดือน รายได้ที่ต้องการถอนเงินก็สามารถทำได้ทุกราย ประกอบกับนางชม้อยทำงานอยู่ในองค์กรเชื้อเพลิงซึ่งกำกับดูแลเรื่องน้ำมันของประเทศอยู่แล้วจึงเป็นที่น่าเชื่อถือ จึงทำให้มีประชาชนนับหมื่นคนนำเงินมาร่วมลงทุน จนมียอดเงินหมุนเวียนในบัญชีนับหมื่นล้านบาทในเวลาอันรวดเร็ว คดีของนางชม้อยใช้เวลาสืบพยานในชั้นศาลนานกว่า 4 ปี โดยศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ.2532

ให้นางขม้อยและพวกมีความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ให้จำคุกเป็นเวลา 117,595 ปี ฐานฉ้อโกงประชาชนตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 อีก 36,410 ปี รวมจำคุก 154,005 ปี แต่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 (2) กำหนดให้ลงโทษรวมกันทุกกระทงแล้วไม่เกิน 20 ปี ศาลจึงพิพากษาให้จำคุกนางขม้อยและพวกเป็นเวลา 20 ปี และให้คืนเงินที่ฉ้อโกงประชาชนไปรวม 510,584,645 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ทรัพย์สินของนางขม้อยและพวกที่ถูกยึด ถูกนำไปเฉลี่ยคืนให้ผู้เสียหาย ขณะที่ตัวนางขม้อยถูกจำคุกจริงเพียง 7 ปี 11 เดือน 5 วัน เพราะได้รับการลดโทษ 2 ครั้ง และพ้นโทษไปเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ.2536 ส่วนอีกคดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชน คือ คดีของบริษัท บลิสเซอร์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด ที่เกิดขึ้นในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2534 ถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ.2537 บริษัทบลิสเซอร์ได้ประกอบธุรกิจจัดสรรที่พักผ่อนหรือโรงแรมหรือรีสอร์ต โฆษณาชักชวนประชาชนให้สมัครสมาชิกใช้บริการที่พักผ่อนตามสถานที่พักตากอากาศหรือโรงแรมที่บริษัทฯ จำเลยจัดไว้ เป็นเวลา 4 วัน 4 คืนต่อปี หรือฟรีโฟรน์นาน 20 ปี มีรูปแบบการสมัครสมาชิกเป็นรูปแบบบัตรทองและบัตรเงิน โดยบัตรเงินจ่ายค่าสมาชิกปีละ 30,000 บาท พร้อมค่าบำรุงปีละ 2,500 บาท และบัตรทองจ่ายค่าสมาชิก 60,000 บาท พร้อมค่าบำรุงปีละ 4,500 บาท หากสมาชิกรายได้จะสมัครเป็นฝ่ายขายด้วยจะต้องเสียค่าสมัครเพิ่ม 1,500 บาทต่อปี และหากหาสมาชิกได้จะได้อำนาจหน้าเพิ่มรายละ 5,000 บาท มีผู้เสียหายหลงเชื่อสมัครเป็นสมาชิกจำนวน 24,189 ราย มูลค่าความเสียหาย 826,266,000 บาท ซึ่งกระทรวงการคลังตรวจพบว่า บริษัทบลิสเซอร์ ไม่อาจดำเนินการซื้อขายสินค้าตามที่ประกาศได้ เพราะไม่มีสินค้าให้ไปขายจริง และค่าตอบแทนที่ให้ในวิธีฟรีโฟรน์คิดแล้วสูงกว่าดอกเบี้ยที่กฎหมายกำหนด ไม่มีการประกอบกิจการจริง อันเป็นการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน คดีนี้ศาลอุทธรณ์อ่านคำพิพากษาเมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2556 พิพากษายืนในความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ประกอบมาตรา 83 และความผิดตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 4, 5, 12 และ 15 ศาลพิพากษาจำคุกเป็นเวลา 120,945 ปี ซึ่งเหตุผลในคำพิพากษาในคดีนี้น่าสนใจตรงที่ว่า “ความผิดในกรณีนี้เกี่ยวข้องกับกฎหมายพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 แม้จะไม่มีภาระบุเรื่องธุรกิจโรงแรมหรือรีสอร์ตก็ตาม แต่การหลอกลวงประชาชนด้วยความไม่สุจริตด้วยวิธีดังกล่าวจึงเป็นการฉ้อโกง ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า จำเลยที่ 2, 4, 5 ร่วมกันประกอบกิจการอันเป็นการฉ้อโกงประชาชนหลอกให้สมัครสมาชิก โดยหวังจะให้สมาชิกเป็นฝ่ายขาย โดยให้ค่าตอบแทนแก่พนักงานขายเกินกว่าบริษัทจะจ่ายให้แก่สมาชิกได้ กระทั่งรัฐต้องเข้าไปแทรกแซงให้ปิดบริษัทก่อนจะทำให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจและประชาชนมากกว่านี้” (อ้างใน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558 : 17-19)

จากกรณีแชร์แม่ขม้อยส่งผลให้รัฐบาลจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ซึ่งมีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน และหลังจากนั้นก็ยังมีธุรกิจแชร์ลูกโซ่ในรูปแบบใหม่ๆ เกิดขึ้นอีกมากมาย อาทิ ในรูปแบบการลงทุนในการออกหุ้นแชร์ของบริษัทเสม้าฟาร์ม จำกัด จนส่งผลให้ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ในปี พ.ศ.2534 หรือในรูปแบบของธุรกิจจัดสรรที่พักผ่อน หรือโรงแรมหรือรีสอร์ต ของบริษัท บลิสเซอร์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด หรือกรณีแชร์นาฬิกาซึ่งเป็นรูปแบบของแชร์ลูกโซ่อีกประเภทหนึ่งที่มีเป้าหมายเป็นเกษตรกร โดยมีวิธีพินิจการนำพ่อพันธุ์แม่พันธุ์นาฬิกาหามาเพาะพันธุ์ขายให้กับชาวบ้านและรับซื้อคืนในราคาที่สูง รวมทั้งกรณีการนำธุรกิจแชร์ลูกโซ่มาแอบแฝงในธุรกิจประเภทต่างๆ เช่น ธุรกิจการขายตรง ธุรกิจการค้าสินค้าเกษตรล่วงหน้า ธุรกิจการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา และธุรกิจการเก็งกำไร

จากการขึ้นลงของดัชนีหลักทรัพย์ เป็นต้น ส่งผลสำคัญให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงิน ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 อีกครั้งในปี พ.ศ.2545 เพื่อให้มีเนื้อหาครอบคลุมถึงการกระทำการฉ้อโกงประชาชนที่เกี่ยวกับการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (วีระพงษ์ บุญโญภาส. ม.ป.ป. : 3.1-2) และถึงแม้ว่ากฎหมายฉบับนี้จะกำหนดขอบเขตการบังคับใช้ครอบคลุมกิจการกู้ยืมเงิน ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนไว้กว้างขวาง แต่การกระทำความผิดในรูปแบบการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนหรือแชร์ลูกโซ่ก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและแพร่หลาย มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการกระทำความผิด พัฒนารูปแบบและเทคนิคในการหลอกลวงให้มีความหลากหลายตามภาวะเศรษฐกิจการเงินและเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันไป และขยายตัวออกไปหลอกลวงฉ้อโกงประชาชนในต่างจังหวัดอย่างแพร่หลาย ดังจะเห็นได้จากข่าวความเสียหายจากแชร์ลูกโซ่ที่มีให้เห็นอยู่อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กรณีศึกษาแชร์ลูกโซ่ ทั้งนี้เพื่อให้ได้แนวทางในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เป็นการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กรณีศึกษาแชร์ลูกโซ่ ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาเพื่อให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ศึกษากรณีแชร์ลูกโซ่ จากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1.4.1 ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

1.4.2 ทำให้มีแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

1.5 นิยามศัพท์ในการศึกษา

1.5.1 ปัญหาอุปสรรค หมายถึง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ที่เห็นว่าเป็นสิ่งขัดขวางหรือทำให้การปฏิบัติงานไม่บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนด

1.5.2 การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนหรือแชร์ลูกโซ่ หมายถึง รูปแบบการดำเนินธุรกรรม ที่มุ่งหารายได้จากการระดมทุน โดยสัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนทุกรูปแบบ สูงกว่าเงินลงทุน สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กฎหมายกำหนด หลายสิบ หลายร้อยเท่าได้เงินปันผลจำนวนมากมายมหาศาลในระยะเวลาอันสั้น ชนิดไม่มีธุรกิจใดๆ ทำได้

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

2.1 ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง "ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการฉ้อโกงเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กรณีศึกษาแซร์ลูโกโซ" คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมแนวความคิดทางวิชาการจากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

2.1.1.1 ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

Edwin H.Sutherland (อ้างใน เกริกชัย ฉันทจิตต์, 2552 : 14) เป็นนักวิชาการคนแรกที่ทำการศึกษาและสนใจการกระทำความผิดของบุคคลในวงสังคมชั้นสูง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากการประกอบอาชญากรรมทั่วไป เขาเรียกอาชญากรรมจำพวกนี้ว่า “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” (White Collar Crime) ซึ่งหมายความถึง “การกระทำความผิดตามกฎหมายอาญาของบุคคลที่มีฐานะดีในทางเศรษฐกิจและสังคมโดยอาศัยหรือเกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่หรืออาชีพของตน” หรืออีกนัยหนึ่งคือ “การทุจริตที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณะ จนกระทั่งต้องใช้มาตรการทางอาญามาจัดการ” นอกจากนี้ Edwin H.Sutherland ได้อธิบายว่า “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” ควรถือเป็นอาชญากรรมเพราะว่า

- 1) เป็นการกระทำที่ก่อความเสียหายแก่สาธารณชน
- 2) มีสภาพบังคับ (Sanction) ตามกฎหมาย เช่น จำคุก ปรับ หรือค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ และ
- 3) มีเจตนา

Herbert Edelhertz (อ้างใน โสทร วณิชเสถียร และเสริม ปุณณะหิตานนท์, ม.ป.ป. : 2-3) ได้ปรับปรุงความหมายของ “อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว” ว่าเป็นการกระทำความผิดกฎหมายอาญาเดียว วาระเดียว หรือการกระทำความผิดกฎหมายอาญาอย่างต่อเนื่อง หรือเกี่ยวข้องกันหลายกรรมหลายวาระ การกระทำโดยวิธีการที่ไม่เกี่ยวกับกายภาพ และโดยการปกปิดซ่อนเร้นหรือหลอกลวงเพื่อให้ได้ซึ่งเงินและทรัพย์สิน หรือเพื่อที่จะได้มาซึ่งความได้เปรียบทางธุรกิจหรือทางส่วนตัว วัตถุประสงค์ของการประกอบอาชญากรรมจำพวกนี้ก็คือ วัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไรหรือผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

วีระพงษ์ บุญโญภาส (ม.ป.ป. : 37) ให้ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไว้ว่า เป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายซึ่งมีผลกระทบต่อนโยบายเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศโดยไม่ได้อำนาจเฉพาะความผิดอาญาเท่านั้น ผู้กระทำความผิดดังกล่าวมักจะเป็นผู้มีสถานภาพทางสังคม

อภิชัย พันธเสน (2530 : 20) ให้ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจว่า ใครก็ตามที่พยายามแย่งชิงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยไม่ชอบธรรมเนื่องจากมีอำนาจมืด มีความฉลาด มีอำนาจทางเศรษฐกิจ มีพลังกำลังหรือมีอิทธิพลทางกฎหมายทางทหารทางการเมืองที่เหนือกว่า

คณิน บุญสุวรรณ (2529 : 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า อาชญากรรมทางเศรษฐกิจคือ การกระทำใดที่ก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงหรือบ่อนทำลายเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าการ

กระทำนั้นผู้กระทำมีเจตนาหรือไม่มีเจตนา ผิดกฎหมายหรือไม่ผิดกฎหมาย มีกฎหมายหรือไม่มีกฎหมายห้ามก็ตาม

โดยสรุปแล้วอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีคำเรียกหลายต่อหลายคำ เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Crime) อาชญากรรมทางพาณิชย์ (Commercial Crime) อาชญากรรมซึ่งการกระทำลงโดยห้างหุ้นส่วนบริษัท (Corporate Crime) อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (Whit-Collar crime) หรืออาชญากรรมทางธุรกิจ (Business Crime) แต่ความหมายที่แท้จริงก็จะไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งหมายถึงการกระทำผิดกฎหมายของบุคคลที่มีสถานะ อำนาจ หรืออิทธิพลในสังคมที่เป็นอันตรายต่อความผาสุก และสวัสดิภาพของประชาชน ในลักษณะของการบ่อนทำลายเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ

2.1.1.2 ลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ (อ้างใน เกริกชัย ฉันทจิตต์, 2552 : 17-19) ได้แบ่งลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจออกได้เป็น 7 ประการดังต่อไปนี้

1) เป็นการกระทำผิดกฎหมาย หรือแฝงเร้นการกระทำผิดกฎหมายไว้ในกิจการที่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งได้รับอนุญาตแล้ว มีการจำแนกรูปแบบของการทำความผิดไปในรูปแบบต่างๆ ทั้งในด้านที่เป็นการประกอบการแบบลักลอบและเปิดเผยแต่ผิดกฎหมาย เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การผลิตและการลักลอบประกอบการทำแร่เถื่อน การค้าของหนีภาษี การประกอบการผิดกฎหมายในเรื่องการเงิน การคลัง การธนาคาร บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ การประกอบกิจการแชร์ลูกโซ่ ทำนองนี้ตามที่ให้มีพระราชบัญญัติกำหนดไว้แล้วว่ามีผิด

2) มีวิธีปกปิดความผิดและพยายามทำลายหลักฐาน เพื่อที่จะไม่ให้มีหลักฐานผูกมัดตน ทั้งนี้ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจจะมีความซับซ้อน และมีการกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไขว่ขวายนานจึงจะรู้ถึงความเสียหาย ทำให้การค้นหาลักษณะเป็นไปด้วยความยากลำบาก ไม่ทันต่อเหตุการณ์ อันเป็นโอกาสให้อาชญากรรมประเภทนี้สามารถปกปิด ทำลาย ซ่อนเร้นหลักฐานได้เป็นอย่างดีด้วยอำนาจเงินที่ได้มาจากการทำความผิดทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดอิทธิพลมืดในการปกปิดพยาน ตัดสินบน เจ้าพนักงานตำรวจและเจ้าพนักงานของรัฐ รวมทั้งจ้างผู้อื่นให้รับสารภาพแทนได้ จึงยากต่อการปราบปรามได้ถึงแหล่งต้นตอที่แท้จริง

3) เนื่องจากพฤติกรรมของการกระทำมีลักษณะที่ซ่อนเร้น แอบแฝง สังเกตเห็นหรือพบความผิดได้ยากบางครั้งผู้ถูกกระทำไม่รู้สึกตัวว่าตัวเองกำลังถูกกระทำซึ่งกว่าจะรู้ตัวได้ต่อเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแล้ว ประกอบกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไม่มีภาพพจน์ที่น่าหวาดกลัวต่อประชาชน ไม่มีลักษณะสร้างความหวาดกลัว คุกคาม หรือข่มขู่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้ถูกกระทำโดยตรง

4) มีความรู้ความชำนาญ มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ไม่ว่าจะเป็นในด้านการจัดการ มีการใช้เครื่องจักรเข้าช่วยในการดำเนินการ เช่น คอมพิวเตอร์ เอกสารทางการค้า ประกอบกับการเตรียมการวางแผนเป็นอย่างดี การกระทำผิดจะดำเนินการกันอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาหาข้อมูลการวางแผนและจัดการเรื่องอื่นไว้พร้อมสรรพ จึงยากต่อการสืบสวนสอบสวน จับกุม และพิพากษาคดี

5) มักจะกระทำโดยกลุ่มหรือบุคคลที่มีสถานภาพหรือบารมีในสังคม โดยเฉพาะผู้ที่ทรงอิทธิพลทางการเมือง มีอำนาจกฎหมายอยู่ในมือ ในประการนี้ประชาชนทั่วไปไม่กล้ากระทำ มีข้อเท็จจริงที่ไม่อาจปฏิเสธได้ประการหนึ่งก็คือในวงการเมืองเองก็มีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

ปะปนอยู่ไม่น้อยเช่นกัน บุคคลเหล่านี้มักจะดำรงอยู่สองฐานะคือ ฐานะที่ได้รับความไว้วางใจของราษฎร และมีฐานะหนึ่งคือ ฐานะโจรใญ่สุท

6) การประกอบความผิดทางเศรษฐกิจยากที่จะดำเนินการได้ด้วยคนเดียว มักจะดำเนินการโดยหลายคนหลายกลุ่ม รวมทั้งมีประชาชนเข้าร่วมโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว จนเชื่อมโยงเป็นกระบวนการในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ อีกทั้งยังมีแนวโน้มจะรวมกันเป็นองค์กรอาชญากรรม (Organization Crime) และขยายตัวออกเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศต่อไป

7) มีลักษณะที่เป็นอันตรายต่อความผาสุกและสวัสดิภาพของประชาชน ความเสียหายมีมูลค่ามากกว่าอาชญากรรมธรรมดา จำนวนผู้เสียหายในแต่ละครั้งมีเป็นจำนวนมาก และนอกจากมีลักษณะที่เป็นการทำร้ายมหาชนแล้ว อาจกล่าวได้ว่ารัฐก็นับได้ว่าเป็นผู้เสียหายด้วยเช่นกัน เพราะอาชญากรรมทางเศรษฐกิจบ่อนทำลายเศรษฐกิจ ขัดขวางการพัฒนาเติบโตทางสังคมและในแง่ความมั่นคง ซึ่งบางลักษณะก็มีผลไปถึงการทำลายศีลธรรม ประเพณี และวัฒนธรรมของสังคมชาติด้วย

Walter C. Reckless (อ้างใน วีระพงษ์ บุญโญภาส, 2536 : 1-2) จัดให้อาชญากรรมทางเศรษฐกิจอยู่ในประเภทอาชญากรอาชีพที่ใช้เทคนิคขั้นสูงในการกระทำความผิด ซึ่งนอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพหรืออาชีพที่ตนถนัด ยังมีคุณสมบัติที่พิเศษต่างจากอาชญากรอาชีพธรรมดา คือ

1) อาชญากรอาชีพที่ใช้ความรู้ความสามารถ มีภูมิหลังที่ดีกว่าอาชญากรอาชีพธรรมดา มีความเฉลียวฉลาด มีบุคลิกดี เป็นที่ยอมรับนิยมของผู้อื่น

2) ใช้เทคนิคขั้นสูง ซึ่งมีประสิทธิภาพในการกระทำความผิด ดังนั้นเมื่อเกิดการกระทำความผิดแล้ว จึงยากแก่การสืบสวนจับกุม

3) ประกอบอาชญากรรมที่ไม่สะท้อนขวัญของประชาชน ไม่สร้างความโกรธแค้นแก่เจ้าทุกข์ในระยะแรก

4) มีวิธีทำลายหลักฐานใดแบบเนียน เหลือหลักฐานมัดตัวน้อยที่สุด

5) เป็นอาชญากรรมที่ไรรายใดสูง และวิถีทางการดำรงชีวิตของอาชญากรพวกนี้ปะปนอยู่กับสังคมพลเมืองดี

2.1.1.3 ประเภทของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

วีระพงษ์ บุญโญภาส (ม.ป.ป. : 2-15-2-17) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อกฎหมายถูกใช้เป็นเครื่องกำหนดว่าการกระทำเช่นใดที่ถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การกำหนดดังกล่าวขึ้นอยู่กับมุมมองขอบเขตความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจด้วยมุมมองเช่นใด ซึ่งแต่เดิมกฎหมายมักจะเน้นในความผิดเกี่ยวกับทรัพยากร เช่น การตัดไม้ทำลายป่า ความผิดเกี่ยวกับแร่ ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี ซึ่งการกระทำความผิดดังกล่าวมักกระทำอย่างเป็นกระบวนการ และปรากฏผู้มีอิทธิพลเกี่ยวข้องหนุนหลัง แต่ในปัจจุบันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้ขยายวงกว้างออกไปอย่างมาก อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่พบเห็นได้บ่อยที่สุดในปัจจุบันก็คือ การบิดเบือนบัญชีการเงินของห้างหุ้นส่วนบริษัทต่างๆ การยักยอกย้ายเทในการแลกเปลี่ยนสินค้า การให้สินบนในวงการธุรกิจ การใช้อิทธิพลทางการเงินโน้มน้าวให้มีการออกกฎหมายเพื่อให้ตนเอง หรือกลุ่มของตนได้รับผลประโยชน์ การเสนอข้อมูลที่เป็นเท็จในการโฆษณา การคดโกงเครื่องชั่ง เครื่องวัด การหลอกลวงภาษี การล้มละลายโดยฉ้อฉล ทำให้กฎหมายต้องขยายขอบเขตของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจให้กว้างออกไป เพื่อให้ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดทางเศรษฐกิจที่ปรากฏขึ้นในปัจจุบัน ตั้งแต่การให้ความคุ้มครองผู้บริโภคให้พ้นจากการเอารัดเอาเปรียบ และความปลอดภัยในการบริโภคอาหาร ยา และเครื่องใช้

อื่นๆ การควบคุมราคา ไปถึงการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ และธุรกิจธนาคาร

นอกจากการจำแนกประเภทอาชญากรรมทางเศรษฐกิจตามลักษณะดังกล่าวแล้ว ยังสามารถจำแนกอาชญากรรมทางเศรษฐกิจตามผลกระทบที่ผู้เสียหายได้รับ โดยอาจจำแนกประเภทของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้เป็น 5 ประเภท คือ

1) ประเภทที่เป็นการกระทำต่อคู่แข่งในวงการค้าหรืออุตสาหกรรม เช่น การจารกรรมข้อมูล การวางเพลิงเผาทรัพย์สินของฝ่ายตรงข้าม การปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้า การติดสินบนเจ้าหน้าที่ของคู่แข่ง หรือบุคคลในรัฐบาล เพื่อมีอิทธิพลเหนือคู่แข่ง การรวมหัวกันเพื่อกำหนดราคาสินค้าเพื่อกำจัดคู่แข่งขึ้น การรวมกิจการเข้าด้วยกัน หรือการยึดเอากิจการของบริษัทอื่น อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายว่าด้วยการผูกขาด

2) ประเภทที่เป็นการกระทำต่อรัฐบาล เช่น การหลีกเลียงภาษีหรือบริษัทข้ามชาติ การจ่ายเงินหาเสียงเลือกตั้งที่ผิดกฎหมายแก่นักการเมือง การติดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับการจ้างวานที่มีรายได้สูงในอนาคต การให้ข้อมูลอันเป็นเท็จเพื่อป้องกันมิให้ออกกฎหมายหรือระเบียบมาควบคุม หรือการใช้สิทธิพลในการยกเลิกกฎหมายที่ควบคุมอยู่ ล้วนเป็นการสนับสนุนให้เกิดการคอร์รัปชันและประพฤติมิชอบในวงราชการมากขึ้น

3) ประเภทที่เป็นการกระทำต่อลูกจ้างพนักงานของบริษัทเอง เช่น การจ่ายค่าจ้างต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ การไม่ยอมรับข้อเรียกร้องของสหภาพแรงงาน การที่นายจ้างไม่นำพาต่อสุขภาพและความปลอดภัยของลูกจ้าง ไม่ดำเนินการให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยในสุขภาพอนามัยและชีวิตที่กฎหมายบังคับให้กระทำ

4) ประเภทที่เป็นการกระทำต่อผู้บริโภค เช่น การโฆษณาหลอกลวงผู้บริโภค การปิดป้ายสินค้า โดยบอกชนิดและคุณภาพที่ไม่ตรงความจริง การผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่ได้ตรวจสอบหรือเป็นอันตราย การขายสินค้าที่ปลอมแปลงและขายสินค้าเกินราคาจริงเป็นการค้ากำไรเกินควร

5) ประเภทที่เป็นการกระทำต่อชุมชนส่วนรวม เช่น การที่โรงงานอุตสาหกรรมก่อให้เกิดมลพิษในอากาศ ในน้ำหรือบนพื้นดิน หรือจงใจละเมิดกฎหมายที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การทำให้ทรัพยากรหายากหมดสิ้นไป

2.1.2 ความรู้เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่

2.1.2.1 ความหมายของแชร์ลูกโซ่

แชร์ลูกโซ่ หรือกิจการเงินต่อเงิน หมายถึง รูปแบบการดำเนินธุรกรรมที่มุ่งประสงค์เพื่อหารายได้จากการระดมทุนเป็นหลัก โดยมีการสัญญาในการเข้าร่วมธุรกิจว่าจะตอบแทนผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน ซึ่งผู้ประกอบการมักอ้างถึงการนำเงินไปลงทุนในรูปแบบอื่นๆ ต่อๆ ไป เพื่อบั่นรายได้แจกจ่ายผู้ร่วมธุรกิจอย่างทั่วถึง แต่แท้จริงแล้วผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการจ่ายให้แก่สมาชิกผู้ร่วมลงทุนก็นำมาจากเงินลงทุนของสมาชิกใหม่มาจ่ายให้สมาชิกเก่านั้นเอง เมื่อไม่สามารถหาสมาชิกใหม่มาลงทุนเพิ่มได้ ก็จะไม่มีการจ่ายเงินผลประโยชน์ตอบแทนตามที่สัญญาไว้และในที่สุดก็ต้องล้มไป ส่วนการให้ผลประโยชน์แก่ผู้ร่วมลงทุนในระยะแรกๆ ก็เพื่อกระตุ้นให้เกิดการชักจูงให้เข้าร่วมลงทุนเท่านั้น ลักษณะดังกล่าวถือเป็นการจัดคิวเงิน คือ เป็นเพียงวิธีโยกย้ายเงิน ไม่ได้มีการนำไปลงทุนหรือปล่อยกู้แต่ประการใด เนื่องจากเงินทุกบาท

เหมือนกันหมด ดังนั้น เวลามีการจ่ายดอกเบี้ยแก่ประชาชนที่นำเงินมาซื้อหุ้นจากแชร์ ก็ยอมนำเงินของผู้อื่นหรือเงินต้นของผู้ฝากเองมาจ่ายได้ การจัดคิวเงินก็คือวิธีการโกงอย่างหนึ่งในวงการการเงินนั่นเอง (วีระพงษ์ บุญโญภาส, ม.ป.ป. : 3.1-1-3.1-2)

2.1.2.2 ลักษณะทั่วไปของธุรกิจแชร์ลูกโซ่

ประวัติความเป็นมาของธุรกิจแชร์ลูกโซ่นั้น ถูกริเริ่มขึ้นโดยนายชาร์ลส์ ปองโซ ซึ่งเกิดที่เมืองปาร์มา ประเทศอิตาลี ในปี ค.ศ.1882 อพยพไปสหรัฐอเมริกาเมื่ออายุ 21 ปี เริ่มต้นด้วยการล้างจาน ต่อมาได้เลื่อนเป็นพนักงานเสริฟ เสมียนคูณ และนักแปลภาษาอิตาลี เมื่ออายุได้ 36 ปี ขณะทำงานรับจ้างเขียนจดหมายติดต่อบริษัทระหว่าง สหรัฐอเมริกา-อิตาลี ชาร์ลส์พบว่าจดหมายฉบับหนึ่งของลูกค้าจากสเปนมีคูปองแนบมาด้วย โดยผู้รับปลายทางสามารถนำคูปองนี้ไปแลกเป็นแสตมป์สหรัฐอเมริกาเพื่อใช้ติดบนจดหมายตอบกลับไปสเปนได้ ความพิสดารของคูปองนี้อยู่ที่ค่าของมันในแต่ละประเทศจะไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับอัตราค่าส่งจดหมายในแต่ละประเทศ เช่น ถ้าซื้อคูปองในลาวก็จะซื้อได้ในราคา 5 กีบ แต่พอส่งมาประเทศไทยอาจแลกเป็นแสตมป์มูลค่า 2 บาทได้ ชาร์ลส์เห็นส่วนต่างตรงนี้ว่าเป็นช่องทำเงินได้ ดังนั้น เขาจึงระดมเงินจากญาติพี่น้องเพื่อนฝูงส่งซื้อคูปองจากประเทศด้อยพัฒนาเอามาแลกแสตมป์ในประเทศสหรัฐอเมริกาแล้วขายแสตมป์เพื่อทำกำไร อย่างไรก็ตามเนื่องจากกฎระเบียบที่หยาบคายมากมายของไปรษณีย์ผลงานของเขาชิ้นนี้จึงไม่เป็นผลเท่าใดนัก ต่อมาในวันที่ 6 ธันวาคม ค.ศ.1919 ชาร์ลส์ได้ตั้งบริษัทชื่อ Security Exchange Company ขึ้น เพื่อเรียกระดมทุนแบบไม่จำกัด โดยสัญญาว่าจะจ่ายดอกเบี้ยร้อยละ 50 ทุกๆ 90 วัน นั่นคือถ้าเอาเงินฝากไว้ 1 ล้าน เพียงเก้าสิบวันต่อมาจะได้ดอกเบี้ย 5 แสน ผู้คนจึงแห่เข้าแถวยาวเหยียดหลายพันคนเพื่อฝากเงินกับชาร์ลส์ เขาระดมทุนได้ถึง 1 ล้านดอลลาร์ใน 1 สัปดาห์ เมื่อครบ 90 วัน เขาเริ่มทยอยจ่ายดอกเบี้ยตามสัญญาโดยเอาเงินของคนที่มาทีหลังจ่ายเป็นดอกเบี้ยให้คนก่อนหน้า ผู้คนจึงยิ่งหลั่งไหลแย่งชิงกันฝากเงิน ภายใน 6 เดือน ชาร์ลส์มีเงินถึง 15 ล้านเหรียญ หรือเท่ากับ 140 ล้านดอลลาร์ในปัจจุบัน ในวันที่ 26 กรกฎาคม ค.ศ.1920 เพียง 7 เดือนต่อมาตำรวจบุกเข้าจับกุมชาร์ลส์ฐานฉ้อโกงประชาชน ปรากฏว่ากลุ่มลูกค้ากลับต่อต้านตำรวจอย่างหนัก พร้อมกับเรียกร้องให้มีการดำเนินธุรกิจต่อไป ชาร์ลส์ถูกดำเนินคดี เขาสารภาพตลอดข้อหา จึงโดนโทษจำคุก 2 ปี และต่อมาโดนอีกเจ็ดปี ในข้อหาอื่นๆ ชาร์ลส์แหกคุกหนีคน 40,000 คน ไปอยู่อิตาลี และจำต้องระแหร่ร่อนไปเรื่อยๆ ชายที่เปลี่ยนจากเป็นเศรษฐี และกลับคืนเป็นยาจกในเวลา 7 เดือนตายในปี ค.ศ.1949 ที่เรือนคนไข้นาถาในประเทศบราซิล มีเงินติดตัวเพียง 75 เหรียญ

จะเห็นว่าการระดมทุนในลักษณะของการต่อเงินนั้นเกิดขึ้นมานานแล้ว ซึ่งจากลักษณะของการดำเนินกิจการของนายชาร์ลส์ก็ไม่แตกต่างไปจากปัจจุบันมากนัก ซึ่งเป็นลักษณะของการกู้ยืมเงินโดยอาศัยการรับฝากเงินที่มีการจ่ายดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์ตอบแทนสูงมาก มากกว่าการประกอบธุรกิจปกติ และนำเงินที่ได้รับฝากมาจ่ายเป็นดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ผู้รับฝากเงินคนแรกโดยกระทำในลักษณะนี้สืบเนื่องไป

"ธุรกิจแชร์ลูกโซ่" หรือ "แชร์ลูกโซ่" หรือ "กิจการเงินต่อเงิน" หมายถึงรูปแบบการดำเนินธุรกรรมที่มุ่งประสงค์เพื่อหารายได้จากการระดมทุนเป็นหลัก โดยมีการสัญญาในการเข้าร่วมธุรกิจว่าจะตอบแทนผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ที่สูงกว่าเงินลงทุน ซึ่งผู้ประกอบการมักอ้างถึงการนำเงินไปลงทุนในรูปแบบอื่นๆต่อไป เพื่อปันรายได้แจกจ่ายผู้ร่วมธุรกิจอย่างทั่วถึงแต่ผลของมัน คือ การที่ให้ผลตอบแทนในช่วงต้นๆ ก็เพื่อกระตุ้นให้เกิดการร่วมธุรกิจต่อเนื่องจนเมื่อถึงจุดที่ผู้ประกอบการหวังผลในการระดมทุนสำเร็จแล้วก็จะหาทางปิดตัวไปเพื่อหลีกเลี่ยงการจ่ายผลประโยชน์ในภายหลังๆ หรือ

อาจจะดำเนินการต่อเนื่องจนกว่าฐานที่เข้ามาหรือผู้เข้าร่วมธุรกิจที่เข้ามาในช่วงหลัง จะไม่พอหมุนเวียนเงินตอบแทนให้กับคนที่มาก่อนได้ก็จะเริ่มปิดตัวลง

จากลักษณะที่กล่าวมากลุ่มคนอาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้วิเคราะห์ไว้ว่า ลักษณะดังกล่าวถือเป็นการจัดคิวเงิน คือ เป็นเพียงวิธีโยกย้ายเงิน ไม่ได้มีการนำไปลงทุนหรือปล่อยกู้แต่ประการใด เนื่องจากเงินทุกบาทเหมือนกันหมด ดังนั้น เวลามีการจ่ายดอกเบี้ยแก่ประชาชนที่นำเงินมาซื้อหุ้นจากแชร์ก็ย่อมนำเงินของผู้อื่นหรือเงินต้นของผู้ฝากเองมาจ่ายได้ การจัดคิวเงินก็คือวิธีการโกงอย่างหนึ่งในวงการการเงินนั่นเอง

ลักษณะและวิธีการดำเนินงาน การหาสมาชิกและการจ่ายผลประโยชน์ของธุรกิจแชร์ลูกโซ่นั้น ผู้กระทำผิดมักจะกระทำในรูปของนิติบุคคล เช่น บริษัทจำกัด มีการลงทุนโฆษณาทางหนังสือพิมพ์ หรือทำแผ่นพับไปปลิวชักชวนให้ประชาชนมาสมัครเป็นสมาชิกและนำเงินมาร่วมลงทุน โดยสัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเป็นเงินสูงกว่าเงินที่ลงทุนไว้ครั้งแรก มีกำหนดการให้ผลประโยชน์ตอบแทนภายใน 7 วัน, 15 วัน หรือ 30 วันแล้วแต่กรณี เช่น ลงทุนครั้งแรก 3,000 บาท ภายในระยะเวลา 30 วัน จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเป็นเงิน 4,500-5,000 บาท เป็นต้น โดยมีการนำสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคมาบังหน้าว่าเป็นการซื้อขายสินค้า และให้สมาชิกที่นำเงินมาร่วมลงทุนแพร่ข่าวให้กับบุคคลอื่นได้รับทราบถึงแผนการร่วมลงทุนและผลประโยชน์ที่จะได้รับเพื่อให้บุคคลนั้นๆ นำเงินมาลงทุน การดำเนินธุรกิจจะนำเงินจากผู้ลงทุนรายหลังมาจ่ายให้กับผู้ลงทุนรายแรกหมุนเวียนกันไป ในลักษณะที่เรียกว่า "แชร์ลูกโซ่" โดยผู้กระทำผิดรู้อยู่แล้วว่าไม่สามารถประกอบกิจการใดๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะได้รับผลกำไรเพียงพอที่จะนำเงินมาจ่ายในอัตราที่กำหนดได้ จนในที่สุดเมื่อมีผู้นำเงินมาร่วมลงทุนด้วยเป็นจำนวนมากผู้กระทำผิดก็จะปิดกิจการหลบหนีไป

ส่วนใหญ่วิธีการดำเนินงานของแชร์ลูกโซ่จะเริ่มจากวงแคบๆ จากเพื่อนคนใกล้ชิดแล้วค่อยๆ ขยายตัวไปรอบนอก จนถึงขั้นควบคุมไม่ได้ เพราะจะเริ่มออกสู่วงกว้างขึ้นเรื่อยๆ การหาสมาชิกก็จะใช้วิธีสร้างภาพลวงหวานล่อมให้เกิดความเชื่อ และการจ่ายผลประโยชน์กับสมาชิกในระดับต้นๆ หรือใกล้ชิดเป็นส่วนใหญ่เพื่อโฆษณาชวนเชื่อ อีกข้อหนึ่งคือ สมาชิกเหล่านี้ส่วนใหญ่มักเป็นคนสนิทของกลุ่มผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่อยู่แล้ว ย่อมมีผลประโยชน์คาบเกี่ยวกันมากมาย ดังนั้น จึงสามารถที่จะสร้างภาพลวงร่วมกันได้ สุดท้ายเมื่อได้ระดมทุนตามประสงค์แล้วก็ปิดตัวลง ซึ่งสมาชิกระดับใกล้ชิดก็จะไม่เสียประโยชน์ใดๆ ส่วนคนที่ตกเป็นเหยื่อจะเป็นผู้เสียหายและตามตัวผู้รับผิดชอบไม่ได้ เพราะจะหลบหนีหายไป ครั้นจะมาหาข้อมูลจากสมาชิกระดับผู้นำก็เปล่าประโยชน์ เพราะได้ปิดปากตัวเองแล้วจากผลประโยชน์ที่คาบเกี่ยวกันกับผู้ดำเนินธุรกิจแชร์ลูกโซ่

โดยทั่วไปแล้วสามารถประมวลวิธีการกระทำความผิดของธุรกิจแชร์ลูกโซ่ได้ดังนี้

1) แพร่ข่าวโฆษณาด้วยวิธีการต่างๆ ด้วยตนเอง โดยอาศัยผู้ที่หลงเชื่อในคำกล่าวชักชวนและนำเงินมาให้กู้ยืมอยู่แล้วนั่นเอง พุดคุยกันปากต่อปากต่อๆ กันไป เป็นเครื่องมือแพร่ข่าวด้วยในลักษณะที่เป็น "ตัวกลางผู้บริสุทธิ์" (Innocent Agent) รวมทั้งตั้งพรรคพวกหรือผู้ที่มาให้กู้ยืมอยู่แล้วนั่นเองเป็นหัวหน้าสายออกไปชักชวนประชาชนให้นำเงินมาให้กู้ยืมเพิ่มมากขึ้น โดยให้ผลประโยชน์คิดเป็นอัตราร้อยละของเงินที่นำมาให้กู้ยืมเพิ่ม และได้กระทำวิธีการนี้อย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย

2) แอบอ้างว่ามีกิจการที่มีรายได้ดีมาก เช่น ตั้งบริษัทค่าน้ำมันทั้งในและนอกประเทศ ตั้งบริษัทคอมโมดิตี (ซื้อขายสินค้าล่วงหน้า) ทำการค้าที่ดิน ฯลฯ โดยในการนี้ได้กระทำการอื่นๆ ประกอบด้วยให้สมจริง เช่น ตั้งบริษัทที่มีชื่อทำนองเดียวกับกิจการที่แอบอ้างนั้นขึ้นมา บางรายมีอุปกรณ์การค้าประเภทนั้นติดตั้งไว้โฆษณาด้วย เช่น ตารางราคาสินค้า เครื่องคอมพิวเตอร์ ตลอดจน

มีพนักงานและสถานที่ทำงานที่น่าเชื่อถือ ซึ่งความจริงแล้วมิได้ทำกิจการอะไรเลย แต่ก็มีบางรายที่ทำธุรกิจเช่นนั้นบ้างหน้าไว้เพียงร้อยละ 10 ของกิจการที่แอบอ้าง

3) ทุกรายจะใช้วิธีการสำคัญเป็นเครื่องมือในการชักชวนก็คือ การเอาผลประโยชน์เป็นเครื่องล่อ โดยให้ผลประโยชน์ต่อเดือนสูงมากถึงร้อยละ 6 -10 ซึ่งจะทำให้ผู้ให้กู้ยืมอยากได้ผลประโยชน์มากกว่าการที่จะคิดคำนึงถึงความเป็นไปได้ของกิจการที่แอบอ้าง อีกทั้งจ่ายผลประโยชน์นี้ให้ตรงเวลาแน่นอนทุกเดือนไม่มีผิดพลาดซึ่งจะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้รู้เห็นมากขึ้น

4) ความจริงแล้วผู้ที่กระทำการเหล่านี้ไม่ได้ประกอบธุรกิจที่จริงจัง หากแต่นำเอาเงินที่รับกู้ยืมมาหมุนเวียนจ่ายเป็นดอกเบี้ยให้แก่ผู้กู้ยืมรายนั้นเองหรือรายอื่น ในลักษณะ "งูกินหาง" ด้วย ซึ่งบางท่านเรียกวิธีการเช่นนี้แตกต่างออกไป เช่น การจัดคิวเงิน ธุรกิจเงินต่อเงิน เป็นต้น ก็มีความหมายถึงวิธีการเดียวกันนี้ เหตุที่ธุรกิจเหล่านี้ดำรงอยู่ได้ก็เพราะต้นเงินกู้ที่รับกู้ยืมเงินมานั้นสามารถทยอยจ่ายดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์ได้นานนับสิบเดือน และหากหาผู้มาให้กู้ยืมเงินได้เพิ่มขึ้นเดือนละประมาณร้อยละ 6 -10 ของเงินที่กู้ยืมอยู่เดิมก็จะสามารถดำรงอยู่ได้ตลอดไป โดยการขยายฐานขึ้นไปเป็นรูปปิรามิด (Pyramid) และผู้ดำเนินการบางรายได้อาศัยกลไกของธนาคารที่ไม่มีส่วนรู้เห็นเป็นเครื่องมือด้วย โดยการนำเงินที่รับกู้ยืมมาไปฝากเอาไว้ในประเภทบัญชีออมทรัพย์แล้วจ่ายเช็คออกไปเป็นดอกเบี้ยทางบัญชีกระแสรายวันที่เปิดคู่กันไว้แล้วโอนเงินต้นที่รับกู้ยืมมาและฝากไว้ในบัญชีออมทรัพย์นั้นไปเข้ากระแสรายวัน ซึ่งจะเห็นวิธีการหมุนเวียนนำเงินต้นมาจ่ายดอกเบี้ยได้อย่างชัดเจน (สุพัตรา แผนวิจิต, 2544 : 8-12)

2.1.2.3 ประเภทและลักษณะของแชร์ลูกโซ่

สุพัตรา แผนวิจิต (2544 : 12-14) ได้แบ่งประเภทของแชร์ลูกโซ่ไว้ 6 รูปแบบ ดังนี้

1) ระบบพีระมิด (Pyramid System)

ระบบนี้เน้นการหาสมาชิกรายหัว ซึ่งรายได้ของคนที่มาก่อนมาจากการหาสมาชิกของคนใหม่ที่เกิดขึ้นในขั้นฐาน หากเกิดการหาสมาชิกขาดช่วงลง สมาชิกที่มาก่อนจะเกิดผลกระทบในด้านรายได้ทันที ซึ่งแตกต่างจากระบบ MLM ที่ถึงแม้สมาชิกจะเข้ามาไม่มากก็จ่ายผลประโยชน์ตามระบบได้ ไม่ขึ้นอยู่กับจำนวนฐานแต่อย่างใด เพราะรายได้จะมาจากการขายสินค้าตัวเดิมให้ผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือระบบพีระมิดนั้น คนที่เข้าร่วมธุรกิจก่อนจะได้เปรียบมากที่สุด คนที่เข้ามาทีหลังไม่มีโอกาสแข่งได้เลย

2) ระบบลูกโซ่แบบรู้จบ (Enless Chain System)

ระบบนี้เป็นระบบแชร์ลูกโซ่ดีๆ แต่มีการจบของระบบ คือ การที่สมาชิกเข้ามาก่อนสามารถรับผลประโยชน์จากสมาชิกที่เข้ามาใหม่แต่จำกัดลำดับชั้น ถ้าสิ้นสุดชั้นที่กำหนดก็ไม่มีสิทธิ์รับผลประโยชน์อีก สมาชิกในระดับถัดลงไปก็ขึ้นมารับผลประโยชน์ต่อเป็นรายต่อไป รายได้ส่วนใหญ่จึงมาจากสมาชิกที่เข้ามาใหม่ แต่กำหนดลำดับอย่างชัดเจน คือ เมื่อเข้ามาครั้งแรกต้องจ่ายให้กับลำดับที่เพิ่งจะมีรายได้ จนกว่าลำดับตัวเองจะถูกดันขึ้นไปรับผลประโยชน์ ข้อสังเกตก็คือระบบนี้ สมาชิกที่มาภายหลังจะเริ่มไต่อันดับขึ้นไปเรื่อยๆ เพราะฐานคนจะเริ่มกว้างขึ้นเรื่อยๆ การหาสมาชิกจะไม่ทันทั่วทั้งของการที่จะรับรายได้

3) ระบบลูกบอลหิมะ (Snow Ball System)

ระบบนี้คล้ายกับการ Trading ระบบเงิน คือ การลงทุนในด้านการเงินแล้วแต่สัดส่วนที่จะลงทุน ลงทุนน้อยได้ผลตอบแทนน้อย ลงทุนมากได้ผลตอบแทนมากตามสัดส่วน การจ่าย

ผลประโยชน์มีเป็นงวดๆ ดังนั้น จะใช้เงินของนักลงทุนมาจ่ายให้กับคนที่ลงทุนก่อน หมุนเวียนไปเรื่อยๆ จนกว่ารอบที่สัญญาจะหมดไป คล้ายๆ กับลูกหิมะที่ตกจากภูเขาสูงจะหมุนตัวจากลูกเล็กๆ จนเป็นก้อนหิมะยักษ์ที่ถล่มหมู่บ้านให้พังพินาศได้เป็นแถบๆ

4) ระบบลูกโซ่ (Chain System)

จริงๆ แล้วทุกระบบที่กล่าวมาข้างต้นล้วนเป็นหนึ่งของระบบลูกโซ่อยู่แล้ว ดังคำจำกัดความที่ให้ไว้ แต่จะมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไปแล้วแต่ละระบบ ระบบแชร์ลูกโซ่จะแตกต่างกับระบบข้างต้นก็คือ จะไม่มีการจำกัดระยะเวลาตอบแทน และส่วนใหญ่จะให้ข้อตอบแทนที่สูงมากเกินจากการลงทุนเป็นจำนวน 2-5 เท่าขึ้นไป

5) ระบบเกมการเงิน (Money Game System)

ระบบเกมการเงิน คือ การใช้เงินต่อเงิน แต่มีเงื่อนไขในการแลกเปลี่ยน เช่น การสมัครเข้ามาต้องจ่ายเงินให้ผู้แนะนำและหาสมาชิกให้ได้เท่าไรจึงจะมีค่าตอบแทน และการแตกตัวของสมาชิกในเครือข่ายก็จะส่งผลประโยชน์ให้กับสมาชิกระดับสูงตลอดไป ซึ่งระบบนี้จะมีลักษณะแผนและการตอบแทนใกล้เคียงกับระบบ MLM มาก แต่ไม่มีสินค้าเท่านั้นเอง ใช้เงินต่อเงินเลย หรือบางครั้งอาจใช้สินค้าชิ้นเล็กๆ บ้างหน้า หรืออาจเป็นบัตรส่วนลด บัตรอภิสวัสดิ์ต่างๆ เช่น ระบบ Pentagono ที่มีคนนำมาเผยแพร่ในเมืองไทยเมื่อปลายปี 2541 จากประเทศอิตาลี เป็นต้น

6) ระบบแชร์ลูกโซ่แบบไบนารีกลายพันธุ์

ระบบไบนารี เป็นระบบการตลาดใน MLM ระบบหนึ่ง แต่การนำเอาระบบไบนารีไปปรับปรุงเป็นแชร์ลูกโซ่นั้นทำได้ง่ายมากกว่าระบบอื่น เนื่องจากระบบไบนารีมีลักษณะการดำเนินธุรกิจ คือ หาสมาชิกแล้วแบ่งซ้าย ขวา เพื่อให้เท่าๆ กัน ซึ่งเมื่อแปลงระบบการจ่ายเงินโดยมีสินค้าบ้างหน้าเล็กน้อยก็สามารถใช้เป็นระบบแชร์ลูกโซ่ได้อย่างแนบเนียนทีเดียว

ส่วนลักษณะและวิธีการหาสมาชิกและการจ่ายผลประโยชน์ของแชร์ลูกโซ่นั้น จะเริ่มจากวงแคบๆ จากเพื่อนคนใกล้ชิดแล้วค่อยๆ ขยายตัวไปรอบนอก จนถึงขั้นควบคุมไม่ได้ เพราะจะเริ่มออกสู่วงกว้างขึ้นเรื่อยๆ การหาสมาชิกก็จะใช้วิธีสร้างภาพลวง หวานล่อมให้เกิดความเชื่อ และการจ่ายผลตอบแทนกับสมาชิกระดับต้นๆ หรือใกล้ชิดเป็นส่วนใหญ่ เพื่อโฆษณาชวนเชื่อและสมาชิกเหล่านี้ส่วนใหญ่มักเป็นคนสนิทของกลุ่มผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่อยู่แล้วย่อมมีผลประโยชน์คาบเกี่ยวกันมากมาย ดังนั้น จึงสามารถที่จะสร้างภาพลวงร่วมกันได้ สุดท้ายเมื่อได้ระดมทุนตามประสงค์แล้ว ก็จะปิดตัวลง ซึ่งสมาชิกระดับใกล้ชิดก็จะไม่เสียประโยชน์ใดๆ ส่วนบุคคลที่ถูกชวนเข้ามาที่หลังส่วนใหญ่จะเป็นผู้เสียหาย และตามตัวผู้รับผิดชอบไม่ได้ ดังนั้นในส่วนของแชร์ลูกโซ่จึงทำให้คนที่มาก่อนได้เปรียบและคนมาทีหลังจะเสียเปรียบ

จะเห็นได้ว่าปัญหาธุรกิจแชร์ลูกโซ่ซึ่งเป็นการระดมเงินทุนนอกระบบที่สร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง และประชาชนหรือผู้เสียหายจำนวนมาก โดยปกตินี้การระดมเงินทุนจะมีสองวิธี คือ การระดมทุนในระบบ ได้แก่ การประกอบธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ เงินทุนหลักทรัพย์ เครดิตฟองซิเอร์ เป็นต้น และการระดมทุนนอกระบบนั้นก็หมายถึงการระดมทุนที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย อาทิ การเล่นแชร์-เปียหวย จะเห็นได้ว่าการระดมเงินทุนนอกระบบนั้นภาครัฐไม่สามารถที่จะเข้ามาควบคุมดูแลได้เช่นการระดมเงินทุนตามระบบธนาคารหรือสถาบันทางการเงินทั่วไปได้ ด้วยเหตุนี้แชร์ลูกโซ่นั้นจึงถือว่าเป็นการหลอกลวง

การประกอบธุรกิจนำเงินทุนนอกระบบหรือที่เรียกว่า “แชร์ลูกโซ่” นั้นได้มีการพัฒนารูปแบบไปจากการระดมทุนที่มีลักษณะจัดเงินคิวหรือกิจการต่อเงินที่ไม่ซับซ้อนมาเป็น

แชร์ลูกโซ่ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น โดยมีวิธีการพัฒนารูปแบบไปตามความเจริญทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี โดยเฉพาะยุคโลกาภิวัตน์ที่มีเครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย ซึ่งวิธีการหนึ่งที่มีฉ้อโกงกระทำอยู่ก็คือ การกู้ยืมเงินทุนที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน โดยการแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ต่อประชาชนทั่วไปว่าจะนำเงินไปลงทุนและจะได้รับผลประโยชน์จำนวนมากกว่าปกติ ซึ่งไม่มีผู้ใดสามารถจะพิสูจน์ได้ว่าจะนำเงินไปลงทุนในกิจการดังกล่าวจริงหรือไม่ ซึ่งในปัจจุบันนั้นธุรกิจแชร์ลูกโซ่มีความพัวพันกับธุรกิจหลายอย่างทั้งธุรกิจขายตรง การท่องเที่ยว ทองคำ ตลาดหุ้นฟอเร็กซ์ รวมทั้งอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกนำมาใช้ในการหลอกลวง สร้างความเสียหายมูลค่าไม่ต่ำกว่าแสนล้านบาท

2.1.2.4 ตัวอย่างธุรกิจแชร์ลูกโซ่ที่ปรากฏในประเทศไทย

จากลักษณะของแชร์ลูกโซ่ดังที่ได้กล่าวมาจะเห็นว่าแชร์ลูกโซ่ได้มีการพัฒนาไปจากรูปแบบที่มีลักษณะไม่ซับซ้อนเข้าใจง่ายเป็นการแอบแฝงในการดำเนินธุรกิจบางประเภท เช่น ธุรกิจขายตรง ธุรกิจการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ทำให้เกิดความสับสนว่าธุรกิจที่มีลักษณะอย่างไรถึงจะเป็นธุรกิจแชร์ลูกโซ่ โดยมีตัวอย่างของรูปแบบธุรกิจแชร์ลูกโซ่ที่ปรากฏในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนี้ (สุพัตรา แผนวิจิต, 2544 : 15-19)

1) กรณีแชร์แม่หม้อย

แชร์แม่หม้อยเริ่มมีขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2516 ในแวดวงของพนักงานในองค์การเชื้อเพลิง โดยมีลักษณะเป็นการเล่นแชร์อย่างที่ไม่เล่นกันทั่วไปตามสถานที่ราชการ นอกเหนือจากการเป็นเจ้ามือแชร์แล้วแม่หม้อยยังมีเงินให้กู้ยืมด้วย ต่อมาได้เกิดวิกฤตการณ์น้ำมันทั่วโลก ทำให้น้ำมันขาดตลาดและมีราคาสูงขึ้นเรื่อยๆ แม่หม้อยจึงได้อาศัยเหตุการณ์ดังกล่าวผนวกกับการทำงานที่อยู่ในองค์การน้ำมันเชื้อเพลิงชักชวนให้ประชาชนเข้าร่วมลงทุนโดยรับกู้ยืมเงินจากประชาชนโดยไม่จำกัดบุคคลและวงเงิน และมีการอ้างว่าได้นำเงินที่กู้มาไปลงทุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งในและนอกประเทศ ซึ่งผู้ลงทุนจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเป็นผลกำไรแน่นอนและสูงมาก นอกจากนี้แม่หม้อยยังอ้างด้วยว่าตนมีบริษัทปิโตรเลียมและมารีนเซอร์วิส จำกัด เพื่อทำการค่าน้ำมันเชื้อเพลิงทุกชนิด มีเรือเดินทะเลขนส่งน้ำมันทั้งในและนอกประเทศ และเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าเป็นการลงทุนค่าน้ำมันจริง แม่หม้อยจึงได้ระดมเงินจากประชาชนเป็นจำนวนเงินเท่ากับราคาน้ำมันเชื้อเพลิง 1 คันรถบรรทุก คือ 160,500 บาท โดยผู้ให้กู้ยืมเงินจะต้องเสียค่าอากรและค่าลงทะเบียน 100 บาท ค่าการตลาด 200 บาท รวมเป็นเงินทุนคันละ 160,800 บาท ประชาชนจะให้กู้ยืมกี่คันรถก็ได้หรือจะให้กู้ยืมเพียงครั้งคัน คือ 80,250 บาท หรือ 40,125 บาท ก็ได้ โดยให้ผลตอบแทนร้อยละ 6.5 ต่อเดือนหรือร้อยละ 78 ต่อปีทุกเดือนแน่นอน และจะออกสัญญากู้ยืมเงินหรือเช็คไว้เป็นหลักฐาน สำหรับในเดือนธันวาคมของทุกปีจะมีการหักเงินร้อยละ 4 ของจำนวนผลประโยชน์ที่ได้ในปีนั้น โดยอ้างว่าเอาไว้เสียภาษีการค้าให้กรมสรรพากร และหักค่าเด็กปั๊มไว้อีกเดือนละ 100 บาท ตามจำนวนเดือนที่นำเงินมาให้กู้ยืม โดยหักออกจากเงินผลประโยชน์ที่ผู้ให้กู้ยืมเงินได้รับสำหรับเดือนธันวาคม และเมื่อให้กู้ยืมแล้วผู้ให้กู้ยืมจะเรียกเงินต้นคืนเมื่อไรก็ได้ และจะกลับมาให้กู้ยืมอีกเมื่อใดก็ได้โดยมีเงื่อนไขเช่นเดิม

วิธีการเช่นนี้เป็นการจัดคิวเงิน หรือเป็นการโยกย้ายเงินไปมาโดยมิได้เอาไปลงทุนตามที่กล่าวอ้าง หรืออีกนัยหนึ่งคือวิธีการโกงอย่างหนึ่งโดยการหมุนเวียนเงินสับเปลี่ยนไปมา แม้ว่าจะไม่มีลูกค้ารายใหม่เข้ามา เพียงแต่อาศัยเงินที่ระดมมาได้ฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์ เงินที่ระดมมาได้จะสามารถจ่ายดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 6.5 ต่อเดือนได้เป็นเวลานานถึง 16 เดือน เหตุผลนี้จึงมีส่วนสำคัญที่ทำให้คนจำนวนไม่น้อยหลงเข้าใจผิดว่าแชร์น้ำมันมีความมั่นคงเพราะได้รับดอกเบี้ยหลายเดือนติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอโดยไม่เคยมีข่าวว่าแม่หม้อยโกงเลย และช่วงที่แชร์น้ำมันเป็นข่าว ผู้ให้กู้ยืม

จำนวนมากที่หวั่นไหวกับข่าวดังกล่าวได้แหกถอนเงินคืน ซึ่งปรากฏว่าแม่ช้อยยังสามารถจ่ายผลประโยชน์ตอบได้เช่นเดิมอยู่ รวมทั้งสามารถจ่ายเงินคืนให้แก่ผู้ลงทุนที่ต้องการถอนเงินโดยไม่มีสะดุดเลย เมื่อประชาชนเกิดความศรัทธาในความมั่นคงในกิจการดังกล่าว กอปรกับวิธีการอาศัยเช็คลงวันที่ล่วงหน้าของธนาคารพาณิชย์เป็นหลักประกันที่สามารถขาย-ลดกับธนาคารได้ทุกเมื่อ ทำให้ลูกค้ารายเก่าและรายใหม่เพิ่มจำนวนมากขึ้น ลูกค้าที่รวยแล้วก็บอกต่อรวมทั้งชักชวนญาติมิตรและเพื่อนร่วมงานเข้าร่วมลงทุนด้วย หัวหน้าสายที่มีอยู่ทั่วไปทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดประมาณ 2,000 กว่าสายที่คอยดูแลรับเงินและส่งเงินตามขั้นตอนและตามกำหนดก็ช่วยในการระดมहाลูกค้าด้วย ดังนั้น ลูกค้าซึ่งเคยจำกัดในวงการทหารย่านดอนเมืองจึงได้ขยายออกไปยังวงการอื่นๆ ตลอดจนแพร่ไปยังต่างจังหวัดมากยิ่งขึ้น

ตามที่กล่าวมาแล้วว่า การจัดคิวเงินสามารถอยู่ได้นานหลายเดือนด้วยเงินต้นที่ระดมมาได้ และยิ่งหากมีผู้นำเงินมาลงทุนเพิ่มขึ้นก็จะสามารถยืดอายุของวงแชร์ได้มากขึ้น ธุรกิจเหล่านี้จะต้องมีจุดจบเมื่อไม่สามารถระดมเงินเพิ่มขึ้นหรือมีคนถอนเงินจำนวนมาก แชร์ช้อยได้ล้มลงเมื่อต้น พ.ศ.2528 โดยมีผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อกรมบังคับคดีทั้งสิ้น 17,703 ราย คิดเป็นเงินทั้งหมด 5,560.5 ล้านบาท

2) กรณีแชร์เสมาฟ้าคราม

เป็นการระดมทุนจากประชาชนในรูปแบบของการลงทุน โดยบริษัท เสมาฟ้าคราม จำกัด มีนายพรชัย สิงห์เสมานนท์ เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นกรรมการผู้จัดการ บริษัทดังกล่าวเป็นเจ้าของโครงการหมู่บ้านเสมาฟ้าคราม ซึ่งเป็นบ้านจัดสรรราคาถูกจำนวน 700 ยูนิต บนเนื้อที่ 320 ไร่ ที่ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เนื่องจากการดำเนินโครงการนี้ได้นำเงินทุนของโครงการหมู่บ้านไปทุ่มกับการโฆษณาผ่านสื่อประเภทต่างๆ เป็นจำนวนมาก รวมทั้งจัดทำสโมสรโรงแรมชั้นหนึ่งในหมู่บ้าน และจัดทำรั้วรอบโครงการ ซึ่งเป็นการใช้เงินผิดประเภทตามข้อตกลงกับธนาคาร ธนาคารจึงระงับการให้สินเชื่อแก่บริษัท นายพรชัยจึงได้คิดวิธีการระดมทุนจากประชาชนโดยใช้วิธีออกหุ้นแชร์เสมาฟ้าคราม ขายให้แก่ประชาชน โดยได้กระทำในลักษณะต่างๆ 3 รูปแบบ คือ

แบบที่ 1 เมื่อประชาชนนำเงินมาให้กู้ยืมบริษัทจะออกหนังสือสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างมอบให้แก่ประชาชนจำนวน 24 ฉบับ โดยระบุจำนวนเงินในหนังสือสัญญาแต่ละฉบับไว้ 1 ใน 24 ส่วน ของจำนวนเงินที่กู้ยืมในแต่ละเดือน ประชาชนผู้ให้กู้ยืมจะได้รับเงินต้นตามหนังสือสัญญาคืน โดยบริษัทจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้เป็นเงินจำนวน 2 เท่าของเงินต้นที่ได้รับคืนในแต่ละเดือนด้วย เป็นเช่นนี้ไปจนครบ 24 เดือน การกู้ยืมเงินแบบนี้มีประชาชนให้กู้ยืมเงิน 1,188 ราย รวมเป็นเงินที่ให้กู้ยืมทั้งสิ้น 50,480,000 บาท

แบบที่ 2 เมื่อประชาชนนำเงินมาให้กู้ยืมบริษัทจะออกหนังสือสัญญาโอนหุ้นของบริษัทมอบให้แก่ประชาชนผู้ให้กู้ยืมเงินระบุจำนวนเงินในหนังสือสัญญาเท่ากับจำนวนเงินกู้ยืมในแต่ละเดือน ประชาชนผู้ให้กู้ยืมเงินจะโอนหุ้นให้แก่บริษัท โดยได้รับเงินคืนบางส่วน และบริษัทจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้เท่ากับการกู้ยืมเงินในแบบที่ 1 แล้วบริษัทจะออกหนังสือสัญญาโอนหุ้นในบริษัทฉบับใหม่ให้โดยลดจำนวนต้นเงินที่ได้รับคืนไปแล้วลง เป็นเช่นนี้ไปจนครบ 24 เดือน การกู้ยืมเงินในแบบนี้มีประชาชนให้กู้ยืม 4,513 ราย รวมเงินที่ให้กู้ยืมทั้งสิ้น 535,680,000 บาท

แบบที่ 3 มี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะหนึ่งบริษัทจะออกหนังสือสัญญาเช่นเดียวกับการกู้ยืมเงินแบบที่ 2 มอบให้แก่ประชาชนผู้ให้กู้ยืมแต่มีวงเล็บว่าหุ้นถาวร ส่วนอีกลักษณะหนึ่งจำเลยทั้งสองจะออกไปหุ้นของนายพรชัยเองมอบให้แก่ประชาชนผู้ให้กู้ยืมเงิน โดยบริษัทจะจ่ายเฉพาะผลประโยชน์ตอบแทนให้เป็นเงินจำนวน 2 เท่าของต้นเงินเป็นเวลา 3 ปี โดยจะจ่ายในระยะ 1 เดือน

3 เดือน 6 เดือนแล้วแต่จะตกลงกัน การกู้ยืมเงินในแบบนี้มีประชาชนให้กู้ยืม 149 ราย รวมเงินที่ให้กู้ยืมทั้งสิ้น 15,000,000 บาทเศษ โดยจะเห็นได้ว่าการที่ประชาชนซื้อหุ้นหรือทำหนังสือสัญญาจะซื้อจะขายบ้านและที่ดินกับบริษัทต่างมุ่งที่จะขายคืนเป็นรายเดือน เพื่อจะได้กำไรเป็น 2 เท่าของจำนวนที่ขายคืนโดยไม่ต้องร่วมในผลขาดทุนด้วย ลักษณะเช่นนี้ทำให้เป็นการซื้อหุ้นของบริษัทเพื่อร่วมลงทุนในกิจการด้วยประสงค์จะแบ่งกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำนั้นในรูปของเงินปันผล ซึ่งจะต้องร่วมกันขาดทุนด้วยดังบริษัททั่วไป หรือการทำสัญญาจะซื้อจะขายบ้านและที่ดินที่ผู้ซื้อมุ่งประสงค์จะได้บ้านและที่ดินของบริษัท กล่าวคือเป็นการรับเงินโดยผู้กู้ยืมเงินจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนหรือตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินอันเป็นการกู้ยืมเงินตามความหมายในพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 นั้นเอง

ต่อมาบริษัท เสม้าฟาร์ม จำกัด ได้ถูกฟ้องเป็นจำเลยที่ 1 และนายพรชัย สิงห์เสมานนท์ ได้ถูกฟ้องเป็นจำเลยที่ 2 โดยพนักงานอัยการต่อศาล ในความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 โดยขอให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยทั้งสองไว้เด็ดขาดและพิพากษาให้จำเลยทั้งสองล้มละลาย โดยสรุปแล้วจำเลยทั้งสองมีหนี้สิน 670,532,722.13 บาท มีสินทรัพย์ 240,718,506.53 บาท ซึ่งน้อยกว่าหนี้สิน 429,814,215.60 บาท

3) กรณี บริษัท บลิสเซอร์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด

บริษัท บลิสเซอร์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด เป็นบริษัทที่จดทะเบียนต่อกระทรวงพาณิชย์ โดยมีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการด้านการให้บริการแก่สมาชิกในรูปของการจัดสรรวันหยุดพักผ่อน หรือ "ไทม์ แแชร์ริ่ง" (Time Sharing) โดยสมาชิกของบริษัทฯ มีสิทธิไปท่องเที่ยวพักผ่อนตามรีสอร์ท หรือสถานที่พักตากอากาศหรือโรงแรมต่างๆที่บริษัทจัดหาให้ฟรี โดยไม่ต้องจ่ายค่าที่พัก เป็นเวลา 4 วัน 4 คืน ต่อปี โดยสมาชิกจะได้รับสิทธิดังกล่าวมีกำหนดระยะเวลา 20 ปี นอกจากนี้สมาชิกของบริษัทฯ ยังมีสิทธิได้รับการบริการประเภทอื่นๆ อีก เช่น สามารถใช้บริการยังสถานที่ออกกำลังกาย รวมทั้งการซื้ออาหารสินค้า หรือใช้บริการยังสถานพยาบาลต่างๆ ที่บริษัทจัดหาให้ หรือสถานที่นั้นมีสัญญาหรือข้อตกลงกับบริษัท โดยได้รับส่วนลดพิเศษ แต่โดยความเป็นจริงแล้วบริษัทหาได้มีวัตถุประสงค์หรือเจตนาที่แท้จริงที่จะประกอบกิจการในด้านการให้บริการต่างๆ แก่สมาชิกของบริษัท ตามที่กล่าวอ้างทั้งหมดแต่อย่างใดไม่แต่เป็นข้อกล่าวอ้างหลอกลวงโดยประสงค์จะปิดบังเจตนาอันแท้จริงในการประกอบธุรกิจกู้ยืมจากประชาชนและระดมทุนอย่างไม่จำกัดจำนวนจากประชาชนทั่วไป เพื่อที่จะให้ประชาชนนำเงินมาให้บริษัทกู้ยืมโดยนำมาเข้าร่วมลงทุนกับบริษัท หรือนำเงินมามอบให้แก่บริษัทเพื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิก โดยบริษัทได้โฆษณาให้ปรากฏต่อประชาชนทางสื่อต่างๆ ว่าในการรับเงินจากประชาชนเพื่อให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกรับนั้น บริษัทฯ จะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนในอัตราร้อยละ 20-45 ของเงินค่าสมัครสมาชิก โดยตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์เป็นเงินแก่สมาชิก ซึ่งเป็นพนักงานฝ่ายขายอิสระที่สามารถชักชวนหรือชักจูงบุคคลอื่นให้มาสมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของบริษัท กล่าวคือ พนักงานฝ่ายขายอิสระดังกล่าวแต่ละคนมีสิทธิที่จะออกไปชักชวนบุคคลภายนอกทั่วไปด้วยวิธีการอย่างเดียวกันให้มารับฟังการอบรมบรรยายจากวิทยากรของบริษัท และเพื่อจะได้มีสิทธิออกไปชักชวนบุคคลอื่นๆ ให้มาสมัครสมาชิกของบริษัทต่อไปอีกอย่างต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ โดยบริษัทจะจ่ายเงินผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่พนักงานอิสระผู้นั้นเป็นจำนวน 5,000 บาท ต่อการหาสมาชิกใหม่ได้ 1 ราย ซึ่งคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้เท่ากับร้อยละ 14.70 ต่อเดือน หรือร้อยละ 176.47 ต่อปี ของต้นเงินจำนวน 34,000 บาท ได้สมาชิกใหม่ 2 ราย จะได้ผลประโยชน์ตอบแทนจำนวน 10,000 บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 29.41 ต่อเดือน หรือร้อยละ 352.44 ต่อปี

ได้จำนวน 3 ราย จะได้ผลประโยชน์ตอบแทนจำนวน 15,000 บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 44.11 ต่อเดือน หรือร้อยละ 529.32 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ในขณะนั้น กล่าวคือสูงกว่าอัตราร้อยละ 18 ต่อปี อันเป็นอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ในขณะนั้น

การระดมทุนของบริษัทดังกล่าวได้มีการแพร่ระบาดขยายตัวออกไปยังชนบท ในต่างจังหวัดอีกหลายๆจังหวัดอย่างรวดเร็ว และยังแพร่กระจายไปในหมู่ข้าราชการครูหรือข้าราชการอื่น นิสิตนักศึกษา กลุ่มประชาชนผู้มีรายได้น้อย และผู้ด้อยความรู้ที่ถูกหลอกลวงหรือชักจูงได้ง่าย กิจกรรมธุรกิจประเภทนี้มีประชาชนถูกหลอกลวงเป็นจำนวน 24,189 ราย รวมมูลค่าความเสียหายเป็นจำนวน 826,266,000 บาท

2.1.2.5 รูปแบบของธุรกิจแชร์ลูกโซ่ในต่างประเทศ

ความคิดที่เกี่ยวกับธุรกิจแชร์ลูกโซ่ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศนั้นมีด้วยกันหลายรูปแบบ เช่น รูปแบบเสนอการลงทุน (Investment Scheme) การเสนอของขวัญ Gifting Scheme) การขายตรงแบบตลาดหลายชั้น (Multi Level Marketing) แผนงานปิรามิด (Pyramid Scheme) เป็นต้น รูปแบบที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบของแผนงานปิรามิด (Pyramid Scheme) ซึ่งมีลักษณะดังนี้ (สุพัตรา แผนวิจิต, 2544 : 33)

- 1) แผนงานปิรามิดเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย
- 2) แผนงานปิรามิดมีลักษณะเป็นการจ่ายเงินโดยผู้มีส่วนร่วมแก่บริษัท โดยผู้จ่ายเงินจะได้สิทธิในการขายผลิตภัณฑ์และได้รับสิทธิที่จะได้รับรางวัลสำหรับการหาสมาชิกใหม่ เข้าสู่โปรแกรมการขาย ซึ่งการหาสมาชิกไม่สัมพันธ์กับการขายผลิตภัณฑ์ไปยังผู้บริโภคคนสุดท้าย
- 3) แผนงานปิรามิดหลอกลวงให้ประชาชนเชื่อถือ แล้วจึงฉ้อโกงเงินไป
- 4) การหลอกลวงของแผนงานปิรามิดนั้นแพร่กระจายได้รวดเร็วและก่อความเสียหายอย่างยิ่ง เนื่องจากจะมีการชักจูงผู้เข้าร่วมลงทุนให้หาสมาชิกรายใหม่จากกลุ่มคนใกล้ชิด คนในครอบครัว หรือเพื่อนร่วมงาน

2.1.2.6 แชร์ลูกโซ่กับผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ

สุพัตรา แผนวิจิต (2544 : 44-47) ได้กล่าวถึงผลกระทบของแชร์ลูกโซ่ต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศไว้ว่า เนื่องจากธุรกิจแชร์ลูกโซ่มีลักษณะการดำเนินงานเป็นระบบเงินต่อเงิน หรือจัดคิวเงิน มิได้มีการนำเงินที่รับฝากมาไปประกอบการลงทุนใดๆ ที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ที่จะนำมาจ่ายเป็นผลประโยชน์ให้แก่ผู้จ่ายเงิน หรือหากมีการนำไปประกอบธุรกิจจริงก็อาจเป็นการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมาย เช่น ค้ายาเสพติด ค้าโสเภณี บ่อนการพนัน เป็นต้น ซึ่งการประกอบธุรกิจแชร์ลูกโซ่ในลักษณะนี้เมื่อมีการแพร่กระจายไปสู่กลุ่มคนในวงกว้างก็จะส่งผลเสียหายอย่างมหาศาลต่อเศรษฐกิจของประเทศ เพราะยอดรวมของจำนวนเงินซึ่งเมื่อรวมกันแล้วมีจำนวนมหาศาล อย่างในกรณีของแม่ขม้อยซึ่งมีมูลค่าความเสียหายเป็นหมื่นล้าน โดยได้ส่งผลกระทบต่อประเทศในประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1) ผลกระทบต่อระบบการเงิน

โดยส่งผลกระทบต่อตลาดการเงินในระบบมากที่สุด เพราะหากแชร์เหล่านี้มีการนำเงินไปปล่อยกู้จริงก็เท่ากับเป็นการแข่งขันกับสถาบันการเงินในระบบด้านการระดมเงินฝาก แต่ถ้าเป็นเพียงการจัดคิวเงินก็ย่อมมีวันล้ม ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสภาพคล่องของสถาบันการเงินที่รับฝากเงินแชร์

หากสถาบันการเงินใดตกอยู่ในความประมาทไม่ถือเงินสดไว้ให้เพียงพอกับกรณีที่เกิดวิกฤตวงแชร์ล้ม สถาบันการเงินเหล่านี้ย่อมมีโอกาสล้มตามไปด้วยง่าย และหากธนาคารแห่งประเทศไทยไม่อาจปล่อยให้สถาบันล้มไปก็ย่อมต้องอัดฉีดเงินเข้าช่วยพยุงสภาพคล่องของสถาบันการเงินเหล่านี้ ซึ่งมีปัญหาอื่นๆ ตามติดมาเป็นลูกโซ่ อาทิ ภาวะเงินเฟ้อ การเกิดความตื่นตกใจในหมู่ประชาชนในวงกว้างเกี่ยวกับความไม่เชื่อมั่นในการฝากเงิน การขาดเงินทุนกู้ยืมเพื่อการผลิตและการค้า การชะงักงันของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ฯลฯ และที่สำคัญอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทนี้ส่งผลเสียหายแก่เศรษฐกิจของประเทศอย่างมหาศาล

2) ผลกระทบต่อการออมและการลงทุนภายในประเทศ

การเล่นแชร์ลูกโซ่นั้น ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการออมภายในประเทศ เนื่องจากประชาชนพากันถอนเงินในธนาคารไปลงทุนในแชร์ลูกโซ่ เมื่อมีการถอนเงินจากสถาบันการเงิน และไม่มีเงินฝากเงินกลับเข้ามาในสถาบันการเงิน เงินจึงหมุนเวียนอยู่ในตลาดเงินนอกระบบ ทำให้ตลาดการเงินในระบบขาดสภาพคล่อง และการที่ปริมาณเงินออมน้อยลงนั้นหมายถึง การนำเงินที่มีอยู่ของสถาบันการเงินออกมาใช้ประโยชน์ในการผลิต หรือใช้ประโยชน์ในการลงทุนเพื่อสร้างการผลิตก็จะมีน้อยลงด้วย อันนี้นับเป็นความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

3) ผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงของประเทศ

แชร์ลูกโซ่ถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่ง ซึ่งมีผลเสียหายต่อประเทศในวงกว้าง จะทำลายความไว้วางใจในการทำธุรกิจ ชาติใดที่สภาพเศรษฐกิจตกต่ำ ภาพพจน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศจะถูกมองในแง่ลบ ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ประกอบธุรกิจและการตลาดในสายตาชาวต่างชาติ ทำให้ขาดเครดิตทั้งภาครัฐและเอกชน เพราะคงไม่มีประเทศใดเชื่อถือให้เครดิตในการกู้ยืมเงินมาลงทุน เพราะมองเห็นว่าเป็นการเสี่ยงเกินไปที่จะลงทุนในประเทศที่มีเสถียรภาพทางการเงินต่ำ ส่งผลให้ประชาชนหันเข้าสู่การกู้ยืมเงินในตลาดการเงินนอกระบบ ซึ่งมีการลงทุนในธุรกิจที่ผิดกฎหมาย กฎหมายยังเข้าควบคุมได้ไม่ถึง ทำให้ระบบเศรษฐกิจมีแต่จะเลวร้ายลงเรื่อยๆ อย่างเช่นในกรณีประเทศอัลเบเนีย ในปี 1997 ได้เกิดความล่มสลายของแชร์ลูกโซ่ในรูปแบบของแผนการขายแบบปิรามิด ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้ที่มีรายได้ต่ำและมีเงินสำรองน้อย ทำให้ประเทศประสบกับความสูญเสียทางการเงินและความโกลาหลอย่างร้ายแรง

4) ผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเมือง

กล่าวคือ ประเทศใดมีสภาพเศรษฐกิจย่ำแย่ การเมืองย่อมมีความสั่นคลอนไปด้วย เพราะเหตุที่รัฐบาลไม่สามารถป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทต่างๆ ได้ โดยเฉพาะแต่ในกรณีของ "ธุรกิจแชร์ลูกโซ่" เท่านั้น สภาพเศรษฐกิจย่ำแย่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ไม่ดีต่อการลงทุน เกิดสภาวะเศรษฐกิจชะงักงัน ค่าครองชีพสูง สังคมมีโจรผู้ร้ายมากขึ้น ตลอดจนเกิดปัญหาคอร์รัปชันในวงราชการเพิ่มมากขึ้น เมื่อประเทศชาติเกิดปัญหาเช่นนี้ แต่รัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ประชาชนจึงไม่ไว้วางใจในการทำงานของรัฐบาล ส่งผลให้มีการชุมนุมเรียกร้องเกิดขึ้น ทำให้ประเทศชาติไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองไม่เป็นที่เชื่อถือของนักลงทุนและชาวต่างชาติในอันที่จะเข้ามาลงทุน หรือประกอบธุรกิจในประเทศ ทำให้ประเทศขาดเงินได้เข้าประเทศ และในบางครั้งผู้ที่ก้าวเข้ามาบริหารบ้านเมืองก็มาจากพวกที่ร่ำรวยมาจากการประกอบอาชญากรรมประเภทนี้ เมื่อได้เข้ามามีอำนาจทางการเมืองก็จะใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของตนเปิดโอกาสพวกพ้องของตนได้กอบโกยผลประโยชน์หรือเปิดช่องทางในการกระทำความผิดซึ่งแบ่งเป็นหลายฝ่าย เมื่อมีฝ่ายที่ได้รับประโยชน์ก็จะต้องมีอีก

ฝ่ายหนึ่งที่เสียประโยชน์ จึงเกิดความขัดแย้งกันในการเมือง มีการแย่งชิงตำแหน่งทางการเมืองกัน ทำให้เกิดความแตกแยก รัฐบาลจึงขาดเสถียรภาพ และส่งผลกระทบดังที่กล่าวมาข้างต้น

2.1.3 แนวคิดและหลักการสำคัญของพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

วิระพงษ์ บุญโญภาส (ม.ป.ป. : 3.1-40-3.1-71) ได้กล่าวถึงแนวคิดและหลักการสำคัญของ พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติมไว้ว่า เนื่องจากประเทศไทยได้ประสบกับความเสียหายจากเหตุการณ์ของแชร์แม่หม้อย ซึ่งในเหตุการณ์ของแชร์แม่หม้อยในครั้งนั้นมีประชาชนผู้เสียหายถึง 17,703 ราย และมีมูลค่าความเสียหายสูงถึง 5,560.5 ล้านบาท ซึ่งถือเป็นความเสียหายทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ จากความเสียหายมูลค่ามหาศาลดังกล่าวทำให้รัฐตระหนักถึงภัยต่อความมั่นคงและระบบเศรษฐกิจของประเทศ กอปรกับบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อโกงประชาชนโดยทั่วไป ดังเช่นตามประมวลกฎหมายอาญานั้น ยังไม่เพียงพอที่จะลงโทษการกระทำในลักษณะของการระดมทุนนอกระบบอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน เนื่องจากการระดมทุนนอกระบบนั้นได้อาศัยมูลฐานจากสัญญาอันเป็นมูลหนี้โดยชอบด้วยกฎหมาย มีสัญญากู้ยืมเงิน และหากต้องการถอนเงินคืนเมื่อใดก็สามารถทำได้ จึงไม่ถือเป็นการกระทำที่ผู้กระทำหลอกลวงเอาเงินไป แม้ว่าต่อมาภายหลังจะคืนต้นเงินและจ่ายผลประโยชน์หรือดอกเบี้ยให้ไม่ได้ ก็สามารถต่อสู้ได้ว่าเป็นเรื่องผิดสัญญาทางแพ่ง ไม่มีมูลความผิดอาญา ประกอบกับผู้กระทำผิดได้รับทรัพย์ไปเป็น "เงิน" ทำให้มีการยกย้ายถ่ายเทได้ง่าย จึงต้องมีการออกกฎหมายที่มีลักษณะพิเศษออกมาใช้กับการกู้ยืมเงินที่มีลักษณะเป็นการฉ้อโกงประชาชน และให้อำนาจเจ้าพนักงานสามารถดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำผิดได้ก่อนที่จะมีการยกย้ายถ่ายเท รัฐจึงได้ตราพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ขึ้น โดยกำหนดให้การกระทำในลักษณะดังกล่าวเป็นความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ต่อมามีการแก้ไขใหม่โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2534 กำหนดให้การหาสมาชิกเป็นการกู้ยืมเงินอย่างหนึ่ง เนื่องจากกรณีการหลอกลวงของบริษัท เสม่าฟ้าคราม จำกัด และต่อมาในปัจจุบันได้มีการออกพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งออกมาเพื่อปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะของการแอบแฝงการเก็งกำไรจากการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

2.1.3.1 ความเป็นมาในการออกพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

รัฐบาลประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนที่อาจได้รับความเสียหายจากการหลอกลวงในการกู้ยืมเงินหรือรับฝากเงิน ก่อนที่จะมีพระราชกำหนดฉบับนี้กระทรวงการคลังได้จัดให้มีการหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงมหาดไทย และกรมตำรวจ เพื่อกำหนดมาตรการป้องกัน โดยในขั้นแรกจะร่างพระราชกำหนดการเล่นแชร์ พ.ศ.. ซึ่งกำลังรอการจัดวาระเพื่อพิจารณา ในสภาผู้แทนราษฎร มาแก้ไขรวมถึงการห้ามลงทุนนอกระบบที่มีการดำเนินการที่ไม่เปิดเผยและมีความเสี่ยงสูง หรือมีลักษณะที่นำเงินจากผู้ลงทุนรายใหม่ไปจ่ายเป็นผลตอบแทนให้แก่ผู้ลงทุนรายเก่า แต่ต่อมาพิจารณาความเหมาะสมและเร่งด่วนที่จะห้ามมิให้มีการประกอบกิจการกู้ยืมเงินที่มีการให้ดอกเบี้ยสูง และรวมถึงการปราบปรามการฉ้อโกงด้วย กระทรวงการคลังจึงได้พิจารณาร่างพระราชกำหนดกิจการเงินอันเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ พ.ศ.... ขึ้น เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี และในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่

11 กันยายน พ.ศ.2527 ได้มีมติรับหลักการร่างกฎหมายดังกล่าวพร้อมทั้งส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาการตรวจพิจารณาต่อไป ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ 6) ได้ตรวจพิจารณาแล้วและเปลี่ยนชื่อว่าพระราชกำหนดกิจการเงินอันเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ พ.ศ.... เป็นร่างพระราชกำหนดห้ามประกอบกิจการเงินเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ พ.ศ.... และในที่สุดเปลี่ยนชื่อเป็นร่างพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

2.1.3.2 หลักการและเหตุผลในการออกพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

เหตุผลในการใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ใน พ.ศ.2527 คือ เนื่องจากขณะนี้ปรากฏว่ามีการกู้ยืมเงินหรือรับฝากเงินจากประชาชนทั่วไป โดยมีการจ่ายดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์อย่างอื่นตอบแทนให้สูงกว่าประโยชน์ที่ผู้กู้ยืมเงินหรือผู้รับฝากเงินจะหาได้จากประกอบธุรกิจตามปกติ โดยผู้กระทำได้ลวงประชาชนที่หวังว่าจะได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงให้นำเงินมาเก็บไว้กับตนด้วยการใช้วิธีการจ่ายดอกเบี้ยในอัตราสูงเป็นเครื่องล่อใจ แล้วนำเงินที่ได้มาจากการกู้ยืมหรือรับฝากเงินรายอื่นๆ มาจ่ายเป็นดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์ให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินหรือผู้ฝากเงินรายก่อนๆ ในลักษณะต่อเนื่องกัน ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการฉ้อโกงประชาชน เพราะเป็นที่แน่นอนอยู่แล้วว่า ในที่สุดจะต้องมีประชาชนจำนวนมากไม่สามารถได้รับต้นเงินกลับคืนได้ และผู้กู้ยืมเงินหรือผู้รับฝากเงินกับผู้ร่วมกระทำการดังกล่าวจะได้รับประโยชน์จากเงินที่ตนได้รับมา เพราะผู้ให้กู้ยืมเงินหรือผู้ฝากเงินไม่สามารถบังคับหรือติดตามให้มีการชำระหนี้ได้ อนึ่ง กิจการดังกล่าวนี้มีแนวโน้มจะขยายตัวแพร่หลายออกไปอย่างรวดเร็ว หากปล่อยให้มีการดำเนินการต่อไปย่อมจะก่อให้เกิดผลร้ายแก่ประชาชนทั่วไป และเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อเศรษฐกิจของประเทศ สมควรที่จะมีกฎหมายเพื่อปราบปรามการกระทำดังกล่าวกับสมควรวางมาตรการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนที่อาจได้รับความเสียหายจากการถูกหลอกลวง และโดยที่เป็นการฉ้อโกงเงินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันจะรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน เป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา ดังจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติตามมาตรา 4 มาตรา 5 มาตรา 7 และมาตรา 8 ได้บัญญัติถึงวิธีการและลักษณะของการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนกับวางมาตรการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากการถูกหลอกลวง โดยได้กำหนดมาตรการต่างๆไว้เพื่อคุ้มครองประชาชนเป็นส่วนรวมและให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้นมีอำนาจใช้มาตรการดังกล่าวและให้รัฐเท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีได้

2.1.3.3 หลักการและเหตุผลในการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2534

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2534 คือ เนื่องจากปรากฏว่ามีบุคคลประกอบกิจการโดยวิธีชักจูงให้ผู้อื่นส่งเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นให้แก่ตน และให้ผู้นั้นชักจูงผู้อื่นตามวิธีการที่กำหนดและแสดงให้เห็นให้ผู้ถูกชักจูงเข้าใจว่าถ้าได้ปฏิบัติตามจนมีบุคคลอื่นอีกหลายคนเข้าร่วมต่อๆ ไป จนครบวงจรแล้ว ผู้ถูกชักจูงจะได้รับกำไรมากกว่าเงินหรือประโยชน์ที่ผู้ให้ส่งไว้ ดังเช่นที่บางคนเรียกว่า แชร่ลูกโซ่ ในที่สุดการดำเนินการเช่นนั้นจะมีได้เป็นไปตามคำชักจูง แต่กลับจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนผู้หลงเชื่อ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำนั้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงิน

ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ให้ครอบคลุมถึงการกระทำดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

เหตุที่มีการแก้กฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากภายหลังที่พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ฉบับนี้ออกใช้บังคับในปี พ.ศ.2527 ผู้ประกอบธุรกิจแชร์ลูกโซ่ในช่วงนั้น ได้ถูกทางการปราบปรามอย่างหนัก จนกระทั่งช่วงประมาณปี พ.ศ.2530 ได้มีการกระทำความผิดในรูปแบบใหม่เกิดขึ้น คือ การระดมเงินของบริษัท เสมาฟ้าคราม จำกัด ระดมเงินจากประชาชนโดยอ้างว่าจะใช้เงินดังกล่าวเป็นทุนในการจัดสรรบ้านและที่ดินขาย และให้ผลประโยชน์ตอบแทนในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 31.46 ต่อเดือน หรือร้อยละ 377.56 ต่อปี การระดมเงินของบริษัท เสมาฟ้าคราม จำกัด ได้กระทำการด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ออกหลักฐานการกู้ยืมเงินในรูปแบบหนังสือสัญญาจะซื้อขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างในรูปแบบหนังสือสัญญาโอนหุ้นในบริษัทจำกัดและในรูปใบหุ้นของบริษัท โดยได้มีการนำเงินที่กู้ยืมดังกล่าวบางส่วนจ่ายหมุนเวียนเป็นผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ประชาชนผู้ให้กู้ยืมในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ในขณะนั้น บริษัท เสมาฟ้าคราม จำกัดได้ดำเนินการอยู่ 2 ปี จึงได้ถูกจับกุมดำเนินคดี โดยได้ถูกยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดธนบุรี เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ.2530 และศาลได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ.2532 ให้จำคุกกรรมการบริษัทเป็นเวลา 2 ปี (คำพิพากษาที่ 1210/2532 และได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ 6442/2534 พิพากษาจำเลยล้มละลายและมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

จากเหตุการณ์ดังกล่าวจึงมีการแก้ไขพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2534 โดยแก้ไขนิยามตามมาตรา 3 ของคำว่า "กู้ยืมเงิน" และ "ผลประโยชน์" ให้มีความหมายครอบคลุมมากกว่าเดิม เพื่อปราบปรามแชร์ลูกโซ่ในรูปแบบใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น

2.1.3.4 หลักการและเหตุผลในการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

หลักการในการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 2) มีดังต่อไปนี้

1) แก้ไของค์ประกอบของการกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนและกำหนดให้การโฆษณาหรือประกาศ หรือการกระทำใดๆ ที่มีเจตนาเพื่อให้ประชาชนนำเงินร่วมลงทุนในธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศในลักษณะเก็งกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนเป็นความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนด้วย (มาตรา 3 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 4)

2) กำหนดการประมาณการอัตราผลตอบแทนจากการให้กู้ยืมเงินในกรณีไม่สามารถคำนวณผลตอบแทนเป็นจำนวนเงินแน่นอนได้ (มาตรา 4 เพิ่มเติมมาตรา 6 วรรคสอง)

3) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจ ซึ่งได้จับกุมผู้กระทำความผิดมีสิทธิได้รับรางวัลจากค่าปรับที่ได้ชำระต่อศาลเมื่อคดีถึงที่สุด (มาตรา 5 เพิ่มเติมมาตรา 1/11)

4) กำหนดความรับผิดพนักงานหรือลูกจ้างของนิติบุคคลซึ่งมีพฤติกรรมเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ให้ต้องรับโทษในความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนอย่างเดียวกับกรรมการและผู้จัดการของนิติบุคคล เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิด (มาตรา 6 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 15)

5) กำหนดการเพิ่มโทษในกรณีที่มีการกระทำความผิดซ้ำ (มาตรา 7 เพิ่มมาตรา 15/1)

6) กำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศมาบังคับใช้แก่ผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นคนต่างด้าว (มาตรา 8 เพิ่มมาตรา 15/2)

เหตุที่มีการแก้กฎหมายฉบับนี้เนื่องจากโดยที่ในปัจจุบันได้มีการหลอกลวงประชาชนให้นำเงินเข้ามาร่วมลงทุนในธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศหรือเก็งกำไร ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนที่ถูกหลอกลวงแล้ว ยังเกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจในวงกว้าง แต่บทบัญญัติของพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ในปัจจุบันไม่อาจใช้บังคับครอบคลุมแก่การกระทำความผิดดังกล่าวได้ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบความผิดฐานกู้ยืมเงิน ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน และกำหนดให้การโฆษณาหรือประกาศหรือการกระทำใดๆ ให้ประชาชน นำเงินเข้ามาร่วมลงทุนลักษณะดังกล่าว เป็นความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนด้วย ประกอบกับสมควรเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องการคำนวณผลประโยชน์ตอบแทน ความรับผิดชอบ พนักงานหรือลูกจ้างของนิติบุคคลผู้กระทำความผิด ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเมื่อมีการกระทำความผิดซ้ำ และการเนรเทศผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นคนต่างด้าว รวมทั้งให้มีการจ่ายเงินสินบน และเงินรางวัลเพื่อให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

2.1.3.5 สารสำคัญของพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

1) การกำหนดความหมายของการกู้ยืมเงิน

มาตรา 3 ได้ให้คำจำกัดความของคำต่างๆ ไว้ดังต่อไปนี้

"กู้ยืมเงิน" หมายความว่า รับเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดไม่ว่า ในลักษณะของการรับฝาก การกู้ การยืม การจำนำยืมบัตรหรือสิ่งอื่นใด การรับเข้าเป็นสมาชิก การรับเข้าร่วมลงทุน การรับเข้าร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือในลักษณะอื่นใด โดยผู้กู้ยืมเงิน หรือบุคคลอื่นจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน หรือตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการรับเพื่อตนเองหรือรับในฐานะตัวแทนหรือลูกจ้างของผู้กู้ยืมเงินหรือของผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือในฐานะอื่นใดและไม่ว่าการรับหรือจ่ายเงิน ทรัพย์สิน ผลประโยชน์อื่นใด หรือผลประโยชน์ตอบแทนนั้นจะกระทำด้วยวิธีการใดๆ

คำว่า "การรับเข้าร่วมลงทุน" อาจมิใช่การกู้ยืมโดยตรง แต่กระทำกันขึ้นเพื่ออำพรางการกู้ยืมเงินที่ทั้งผู้กู้และผู้ให้กู้มีเจตนาร่วมกันกระทำขึ้นโดยแท้จริง เช่น ตั้งบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขึ้นมา โดยให้ผู้ถือหุ้นมีสิทธิกู้เงินจากบริษัทเอาไปลงทุนทางธุรกิจหรือกิจการอื่นใดได้ ในการนี้ให้ผู้ถือหุ้นหรือผู้กู้เงินจากบริษัทจะผ่อนใช้เงินทุนคืนเป็นงวดๆ โดยคิดดอกเบี้ยรวมไปกับค่าผ่อนงวดด้วย ทำนองเดียวกับการซื้อสินค้าผ่อนส่งทำให้ดอกเบี้ยเกินอัตราในกฎหมาย ซึ่งถ้ามีผู้ถือหุ้นในบริษัทต่างพร้อมใจกันกู้เงินจากบริษัทคราวละมากๆ อาจทำให้บริษัทถึงกับล้มละลายได้ หรือร่วมกันตั้งเป็นห้างหุ้นส่วนแล้วประกาศโฆษณาให้ประชาชนมาร่วมหุ้น แล้วจ่ายเงินปันผลให้แก่ตนดอกเบี้ย แต่ความจริงแล้วเป็นการเอาเงินไปหมุนเวียนระหว่างผู้ถือหุ้นด้วยกันโดยมิได้นำเงินไปลงทุนหาดอกผลอะไรเป็นหลักเป็นฐานทำนองเดียวกับการเล่นแชร์แต่เรียกชื่อให้เพี้ยนไปเท่านั้น

คำพิพากษาฎีกาที่ 6442/2534 การที่จำเลยขายหุ้นหรือทำสัญญาจะซื้อจะขายบ้าน และที่ดินให้บุคคลทั่วไป โดยตกลงซื้อคืนเป็นงวดรายเดือนและให้กำไรเป็นเงินสองเท่า เป็นการซื้อหรือทำสัญญาที่มุ่งจะขายคืนเพื่อต้องการกำไรเป็นสองเท่าโดยไม่ต้องร่วมในการขาดทุน หากใช่เป็นการ

ซื้อหุ้นเพื่อร่วมลงทุนในกิจการด้วยประสงค์จะแบ่งกำไรอันจะพึงได้ ซึ่งจะต้องร่วมในการขาดทุนด้วยดังบริษัททั่วไป หรือทำสัญญาเพื่อมุ่งจะได้บ้านและที่ดินจากจำเลยไม่ ดังนั้นการขายหุ้นและทำสัญญาจะซื้อจะขายบ้านและที่ดินของจำเลยก็คือการรับเงินโดยผู้กู้ยืมจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน หรือตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ให้กู้ยืมอันเป็นการให้ผู้กู้ยืมเงินตามความหมายในพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

คำจำกัดความการกู้ยืมเงินดังกล่าว ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2534 ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 108 ตอนที่ 129 ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2534 โดยมีการขยายความหมายของคำว่า กู้ยืมเงินให้ครอบคลุมไม่เฉพาะการรับเงินเท่านั้น แต่ให้หมายความถึงการรับทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด หรือผลประโยชน์ตอบแทน ไม่ว่าจะกระทำด้วยวิธีการใดๆ และยังให้หมายความรวมถึงการกระทำความผิดในลักษณะของการจำหน่ายบัตรหรือสิ่งอื่นใด การรับเข้าเป็นสมาชิกด้วยเพื่อให้ครอบคลุมถึงรูปแบบของธุรกิจแชร์ลูกโซ่ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น

"ผลประโยชน์ตอบแทน" หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดที่ผู้กู้ยืมเงิน หรือบุคคลอื่นจ่าย หรือจะจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินเพื่อการกู้ยืมเงิน ทั้งนี้ไม่ว่าจะจ่ายในลักษณะดอกเบี้ย เงินปันผล หรือในลักษณะอื่นใด โดยวิธีการจ่ายแยกออกเป็น

- (1) ดอกเบี้ยซึ่งปกติหมายถึงดอกเบี้ยเงิน
- (2) เงินปันผลซึ่งจ่ายจากกำไรของบริษัท
- (3) ลักษณะอื่นใดอาจจ่ายเป็นผลประโยชน์อย่างอื่นก็ได้ เช่น ตำแหน่ง หุ้นส่วน

ในกิจการนั้น หรือสิทธิเป็นสมาชิกในสโมสร หรือร้านอาหาร หรือส่วนลดพิเศษ เป็นต้น

ตามปกติการกู้ยืมเงินต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนเป็นดอกเบี้ย แต่อาจมีธุรกิจกู้ยืมเงินที่จัดให้เพี้ยนไปจากปกติ เพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายกู้ยืมเงิน เช่น จัดเป็นรูปห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทจำกัด มีผู้ถือหุ้นน้อยๆ หุ้่น แล้วนำเงินค่าหุ้นจากผู้ถือหุ้นมาต่อหากัน เพื่อจ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ โดยเรียกดอกเบี้ยนั้นว่าเงินปันผลซึ่งความจริงก็คือการเล่นแชร์นั่นเอง หรือเรียกอีกอย่างว่า "การจัดคิวเงิน"

"ผู้กู้ยืมเงิน" หมายความว่า บุคคลผู้ทำการกู้ยืมเงิน และในกรณีที่ผู้กู้ยืมเงินเป็นนิติบุคคล ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งลงนามในสัญญาหรือตราสาร การกู้ยืมเงินในฐานะผู้แทนของนิติบุคคลนั้นด้วย

ผู้กู้ยืมเงินนี้จะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ ถ้าเป็นนิติบุคคลกฎหมายได้กำหนดตัวผู้รับผิดชอบไว้สองคนพร้อมๆ กัน คือ นอกจากให้ตัวนิติบุคคลเองรับผิดชอบแล้ว ยังให้ผู้ซึ่งลงนามในสัญญาหรือตราสารการกู้ยืมเงินรับผิดชอบร่วมกับนิติบุคคลนั้นด้วยถ้าการลงชื่อดังกล่าวได้กระทำในฐานะผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ก็คงมุ่งจะปราบปรามผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นของนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์จะหลอมนเงินแบบการเล่นแชร์ เพื่อมิให้ผู้จัดการหรือผู้แทนดังกล่าวปิดความรับผิดชอบทางแพ่งให้แก่นิติบุคคลแต่ผู้เดียว เพราะกฎหมายนี้ได้กำหนดให้ใช้วิธีการของกฎหมายล้มละลายแก่ผู้กู้ยืมเงินไว้ด้วย ถ้านิติบุคคลซึ่งเป็นผู้กู้ยืมเงินถูกฟ้องล้มละลายแล้วจะมีผลให้ผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ซึ่งลงนามในสัญญาหรือตราสารการกู้ยืมเงินแทนนิติบุคคล ต้องตกเป็นบุคคลล้มละลายไปด้วย

"ผู้ให้กู้ยืมเงิน" หมายความว่า รวมถึง บุคคลซึ่งผู้ให้กู้ยืมเงินระบุให้เป็นบุคคลที่ได้รับต้นเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้กู้ยืมเงิน

ดังนั้น "ผู้ให้กู้ยืมเงิน" จึงหมายถึง ผู้ที่รับผลประโยชน์ตอบแทนนั่นเอง ไม่ว่าจะ
จะเป็นในลักษณะดอกเบี้ย เงินปันผล หรือในลักษณะอื่นใด

การกระทำของตัวแทนหรือลูกจ้างของผู้กู้ยืมเงิน หรือของผู้ให้กู้ยืมเงิน ในการ
รับหรือจ่ายต้นเงิน หรือผลประโยชน์อื่นใดนั้น แม้จะอ้างว่ากระทำเพื่อตนเองก็ให้ถือว่าเป็นการกระทำ
ของผู้กู้และผู้ให้กู้ยืมเงินด้วย

การกระทำอำพรางด้วยวิธีการอย่างใดๆ ซึ่งการรับหรือจ่ายต้นเงิน หรือ
ผลประโยชน์ตอบแทนนั้น ไม่มีผลตามกฎหมาย ถ้าพิสูจน์ได้ว่าเป็นการรับหรือจ่ายเงินต้นหรือ
ผลประโยชน์ตอบแทนในการกู้ยืมเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชนตามกฎหมายนี้

2) องค์ประกอบความผิดตามมาตรา 4 เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกง
ประชาชน

พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 4
บัญญัติว่า

"ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชนหรือกระทำด้วยประการใดๆ
ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปว่าในการกู้ยืมเงินตนหรือบุคคลใดจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน
ให้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบัน
การเงินจะพึงจ่ายได้ โดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้น
หรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือโดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้น
ไม่สามารถประกอบกิจการใดๆโดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมา
จ่ายในอัตรานั้นได้ และในการนั้นเป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงินไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืม
เงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน"

จะเห็นว่าพระราชกำหนดฉบับนี้เรียกความผิดตามมาตรา 4 นี้ว่า เป็นความผิด
ฐาน "กู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน" ซึ่งสามารถแยกองค์ประกอบความผิดได้ดังนี้

องค์ประกอบความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4

(1) ผู้ใดกระทำการ

(1.1) โฆษณา หรือ

(1.2) ประกาศให้ปรากฏต่อประชาชน

(1.3) หรือ กระทำด้วยประการใดๆ ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป

(2) ว่าในการกู้ยืมเงินตนหรือบุคคลใดจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้สูงกว่า
อัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึง
จ่ายได้

(3) โดยที่ตนรู้หรือควรรู้แล้วว่า

(3.1) ตนหรือบุคคลนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่าย
หมุนเวียนให้หรือ

(3.2) ตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใดๆ โดยชอบด้วย
กฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้

(4) ในการนั้นเป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงินไป

"ผู้ใด" หมายความว่า ผู้กระทำความผิดอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล
หรือกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันกระทำความผิด ไม่ว่าในลักษณะตัวการ ผู้ใช้ หรือโฆษณา หรือประกาศแก่

บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือสนับสนุนการกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, มาตรา 84, มาตรา 85 และมาตรา 86

"โฆษณาหรือประกาศ" หมายถึง ลักษณะหรือวิธีการติดต่อ ชักชวน หรือแจ้งข่าว หรือแพร่ข่าวให้ปรากฏต่อบุคคลทั่วไปหรือประชาชน

"ประชาชน" หมายความว่า บุคคลทั่วไปไม่จำกัดตัวบุคคลว่าเป็นผู้ใดไม่ถือจำนวนมากนักน้อยเป็นสำคัญ เมื่อมีการโฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชนแล้ว คนที่ทราบข้อความจะมีกี่คนหรือจะทราบกันทั่วไปหรือไม่สำคัญ เพราะถ้ามีผู้ใดผู้หนึ่งในบรรดาประชาชนทราบ แม้เพียงคนเดียวก็เป็นความผิดตามมาตรา 285/2508, คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1690/2510)

คำว่า "กระทำความผิดประการใดๆ ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป" เป็นการบัญญัติขยายความการกระทำให้กว้างยิ่งขึ้น หมายถึง ถ้าการกระทำความผิดด้วยการโฆษณา ประกาศมิได้กระทำต่อบุคคลโดยทั่วไปหรือประชาชนแต่กระทำให้ปรากฏต่อบุคคลตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ก็ถือว่าเข้าองค์ประกอบตามมาตรา 285/2508 แล้ว ซึ่งความผิดในลักษณะนี้จะไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 เพราะมิได้กระทำความผิดต่อประชาชนโดยทั่วไป นั้นหมายถึงการกระทำความผิดที่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ฐานฉ้อโกงประชาชน ต้องเป็นความผิดตามพระราชกำหนดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน มาตรา 4 ด้วยเสมอ แต่การกระทำที่เป็นความผิดตามพระราชกำหนดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน มาตรา 4 บางกรณีอาจไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ฐานฉ้อโกงประชาชนก็ได้

คำว่า "สถาบันการเงิน" ตามพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ.2523 มาตรา 3 หมายความว่า

- ธนาคารแห่งประเทศไทย
 - ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์
 - บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์
 - สถาบันการเงินอื่นที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย
- ไทยและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในปัจจุบันนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ออกประกาศกระทรวงการคลังกำหนดให้ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ออมทรัพย์ ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์ และบริษัทประกันชีวิตเป็นสถาบันการเงินด้วย

ส่วน "อัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้" นั้น หมายความว่า อัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน ซึ่งขณะนี้ประกาศใช้อัตราดอกเบี้ยลอยตัว

ในกรณีที่ผลประโยชน์ตอบแทนมีใช้ตัวเงินตามพระราชกำหนดฉบับนี้ในมาตรา 6 ให้คำนวณมูลค่าของผลประโยชน์ตอบแทนดังกล่าวออกเป็นจำนวนเงินเพื่อประโยชน์ในการคำนวณอัตราผลประโยชน์ตอบแทนว่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ในขณะนั้นหรือไม่

คำว่า "รู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้น" จะใช้ประกอบกัน คือ ถ้าตนให้ผลประโยชน์ตอบแทน ใช้คำว่า "รู้" อย่างเดียว เพราะตนย่อมรู้ในตนดีทุกประการ ส่วนกรณีกล่าวถึงบุคคลนั้น ซึ่งหมายถึงบุคคลที่สาม ผู้กระทำความผิดอาจอยู่ในฐานะรู้หรือควรรู้ก็ได้

จะเห็นว่าความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามพระราชกำหนดนี้ ไม่ได้อยู่ที่เจตนาทุจริตอย่างเช่นความผิดฐานฉ้อโกงและฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาความผิดตามมาตรา 4 ไม่ได้ต้องการว่ามีเจตนาทุจริตหรือไม่ แต่อยู่ที่ว่าได้กระทำการที่ครอบคลุมประกอบความผิดและความผิดสำเร็จต่อเมื่อได้มีการรับเงินที่ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมไป

3) ข้อสันนิษฐานความผิดตามมาตรา 5

มาตรา 5 เป็นข้อสันนิษฐานความผิด หมายความว่า มิได้เป็นความผิดโดยตรงฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 แต่เป็นการสันนิษฐานว่าหากมีการกระทำที่เข้าลักษณะองค์ประกอบตามมาตรา 5 แล้ว อาจมีการพัฒนาไปเป็นการประกอบธุรกิจแชร์ลูกโซ่ได้ จึงให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด แต่ก็ได้เปิดโอกาสให้บุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องสงสัยว่าได้กระทำความผิดมีโอกาสพิสูจน์ตนเองว่าตนประกอบอาชีพสุจริตและสามารถดำเนินกิจการได้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนตามที่อ้างไว้

มาตรา 5 บัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำการ" ดังต่อไปนี้

(1) ในการกู้ยืมเงินหรือจะกู้ยืมเงิน

ก. มีการโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไป หรือโดยการแพร่ข่าวด้วยวิธีอื่นใด หรือ

ข. ดำเนินกิจการกู้ยืมเงินเป็นปกติธุระ หรือ

ค. จัดให้มีผู้รับเงินในการกู้ยืมเงินในแหล่งต่างๆ หรือ

ง. จัดให้มีบุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ไปชักชวนบุคคลต่างๆ เพื่อให้มีการให้กู้ยืมเงิน หรือ

จ. ได้กู้ยืมเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินเกินสิบคนซึ่งมีจำนวนเงินกู้ยืมรวมกันตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป อันมิใช่การกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน และ

(2) ผู้นั้น

ก. จ่ายหรือโฆษณา ประกาศ แพร่ข่าว หรือตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงิน ตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ หรือ

ข. ไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 7 (1) (2) หรือ (3) หรือกิจการของผู้นั้นตามที่ถูกสั่งได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 7 ไม่ปรากฏหลักฐานพอที่จะเชื่อได้ว่าเป็นกิจการที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินทั้งหลาย ผู้นั้นต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้นั้นจะสามารถพิสูจน์ได้ว่ากิจการของตนหรือของบุคคลที่ตนอ้างถึงนั้นเป็นกิจการที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายตามที่ตนได้กล่าวอ้าง หรือหากกิจการดังกล่าวไม่อาจให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียง ก็จะต้องพิสูจน์ได้ว่ากรณีดังกล่าวได้เกิดขึ้นเนื่องจากสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่ผิดปกติอันไม่อาจคาดหมายได้ หรือมีเหตุอันสมควรอย่างอื่น"

จากบทบัญญัติข้างต้นสามารถแยกองค์ประกอบความผิดได้ ดังนี้

ความผิดตามมาตรา 5 ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ คือ ได้ลงมือกระทำ รู้สึกลำบากในการกระทำและกระทำโดยเจตนาตามมาตรา 59 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

(1) ในการกู้ยืมเงินหรือจะกู้ยืมเงิน หมายถึง ได้มีการกู้ยืมเงินไปแล้ว หรือจะกู้ยืมเงินก็ตามโดย

(ก) มีการโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปไม่ว่าด้วยวิธีใด

(ข) ดำเนินการกู้ยืมเงินเป็นปกติธุระ หมายถึงการกระทำเป็นธุรกิจหรือกระทำเป็นประจำ

(ค) การกู้ยืมเงินจัดให้มีการรับเงินจากแหล่งต่างๆ ไม่ว่ามาจากสถานที่ใดๆ เช่น จัดส่งเจ้าหน้าที่หรือจัดตั้งสาขาตามสถานที่ต่างๆ ในการรับเงิน

(ง) จัดให้มีบุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ไปชักชวนให้บุคคลต่างๆ เพื่อให้มีการกู้ยืมเงินอาจเป็นการใช้หรือจ้างลูกจ้างตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปชักชวนให้มีการรับฝากการกู้ การยืม การจำหน่ายบัตร เป็นต้น

(จ) ได้มีการกู้ยืมเงิน หมายความว่าได้มีการรับเงินกู้ยืมจากผู้ให้กู้เงินมีจำนวนเกินสิบคน ซึ่งมีจำนวนเงินกู้ยืมรวมกันตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไปและการกู้ยืมเงินดังกล่าวไม่ใช่เป็นการกระทำของสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เป็นต้น

(2) ผู้นั้น หมายถึง ผู้กู้ยืมเงินหรือบุคคลใด

(ก) จ่ายหรือตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน คือ ได้มีการจ่าย หรือรับว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนไม่ว่าในรูปดอกเบี้ย เงินปันผล หรือลักษณะอื่นใด ในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ในขณะนั้น การจ่ายหรือตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนอาจจะทำโดยการโฆษณา ประกาศ แพร่ข่าวไม่ว่าด้วยวิธีใด

(ข) ความผิดฐานไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 7 (1) (2) หรือ (3) ความผิดตามมาตรา 7 (1) คือ มีเจตนาจงใจไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งออกหนังสือเรียกเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบถึงการกู้ยืมเงิน โดยการไม่มาให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ความผิดตามมาตรา 7 (2) คือ การไม่รายงานสภาพของกิจการตลอดจนทรัพย์สินและหนี้สิน ความผิดตามมาตรา 7 (3) คือ การไม่นำบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินมาให้ทำการตรวจสอบ หรือการให้ข้อเท็จจริงเมื่อทำการไต่สวนปากคำ และการรายงานสภาพกิจการตลอดจนทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา 7 ไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลพอที่จะเชื่อได้ว่ากิจการที่ดำเนินอยู่นั้นจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ให้กู้ยืมเงินทุกคนได้

ผู้ที่กระทำความผิดตามมาตรา 5 ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 เว้นแต่บุคคลนั้นหรือบุคคลใดจะสามารถพิสูจน์ได้ว่ากิจการของตนเป็นกิจการที่ให้ผลตอบแทนเพียงพอที่สามารถนำมาจ่ายผลตอบแทนสูงได้ หากกิจการดังกล่าวไม่อาจให้ผลตอบแทนดังกล่าวก็ต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าเป็นเพราะสภาวะทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำผิดปกติที่เกิดขึ้นโดยไม่อาจคาดหมายได้ หรือมีเหตุอันสมควรอย่างอื่น เช่น เหตุเกิดจากเพลิงไหม้กิจการ เป็นต้น

การบัญญัติกฎหมายไว้กว้างเช่นนี้ เป็นกลไกที่เป็นประโยชน์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำการสอบสวนที่สามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาข้อสันนิษฐานการกระทำของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้สมเจตนารมณ์ของพระราชกำหนดฯ ที่ตราออกมาเพื่อปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน รวมทั้งป้องกันความผิดประเภทนี้ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยผู้กระทำความผิดอาศัยความโลภ

ของคน ความเจริญของบ้านเมือง เงื่อนไขทางสังคม การกระทำการด้วยวิธีพิสดารผิดแผกแตกต่างไปจากวิธีการซึ่งกระทำอยู่ในปัจจุบันเพื่อหลอกลวงประชาชนต่อไปอีก

2.1.3.6 อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่

อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ปรากฏในบทบัญญัติตามมาตรา 7 และมาตรา 8 รายละเอียดดังต่อไปนี้

มาตรา 7 บัญญัติว่า "ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ใดได้กระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือกระทำการตามมาตรา 5 (1) หรือ (2) (ก) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือเรียกให้ผู้นั้นหรือบุคคลใดที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่การตรวจสอบถึงการกักเงินมาให้ถ้อยคำ

(2) สั่งให้บุคคลดังกล่าวตาม (1) รายงานสภาพกิจการของตน ตลอดจนสินทรัพย์และหนี้สินทั้งหมดของตน

(3) สั่งให้บุคคลดังกล่าวตาม (1) นำบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับการกักเงินมาตรวจสอบ

(4) เข้าไปในสถานที่ใดๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อทำการตรวจสอบหรือค้นบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นของบุคคลดังกล่าวตาม (1) ในการนี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งบุคคลที่อยู่ในสถานที่นั้น ให้ปฏิบัติตามเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือค้น ตามควรแก่เรื่องและให้มีอำนาจยึดบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานเหล่านั้นมาตรวจสอบได้

การเรียกหรือการสั่งตาม (1) (2) หรือ (3) ต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน นับแต่วันได้รับหนังสือเรียกหรือคำสั่ง เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน

เมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบหรือค้นตาม (4) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จจะกระทำการต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้"

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดฉบับนี้หมายถึงผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มาตรา 7 ได้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการแสวงหาพยานหลักฐาน เพื่อจับกุมตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ โดยจะกระทำได้อีกต่อเมื่อ "มีเหตุอันควรสงสัย" ว่าผู้ใดได้กระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือกระทำความผิดตามมาตรา 5 (1) หรือมาตรา 5 (2) (ก) พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้อำนาจตามมาตรา 7 (1) ถึง (4) คือ

(1) ออกหนังสือเรียก การออกหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 7 (1) ต้องมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีผู้กระทำความผิดในการกักเงินหรือจะกักเงิน โดยให้มีหนังสือเรียกไปยังผู้กักเงินหรือบุคคลอื่นใดก็ได้ที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่การตรวจสอบถึงกิจการการกักเงิน ทั้งนี้เพื่อให้มาไต่สวนหรือให้ถ้อยคำ

(2) การสั่งให้บุคคลตาม (1) ได้แก่ผู้กักเงินหรือบุคคลใด ให้รายงานสภาพกิจการตลอดจนสินทรัพย์และหนี้สิน ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่าเป็นกิจการที่มั่นคงเพียงพอหรือเป็นกิจการที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว (หมายถึงมีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน)

(3) สั่งให้บุคคลตาม (1) นำบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับการกักเงินมาตรวจสอบ เช่น สัญญากู้เงิน เพื่อนำมาตรวจสอบถึงลักษณะการดำเนินกิจการว่า ได้ผลประโยชน์

ตอบแทนสูงเพียงพอจริงหรือไม่ และได้ผลประโยชน์ตอบแทนคิดเป็นอัตราร้อยละเท่าใดสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้หรือไม่เพียงใด ซึ่งเอกสารหลักฐานเหล่านี้ถือเป็นพยานหลักฐานชั้นสำคัญที่ต้องนำมาใช้ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ซึ่งโดยปกติแล้วหากมีการจับกุมหรือค้นหากผู้ประกอบธุรกิจแชร์ลูกโซ่รู้ตัวทันทีมักจะปกปิดซ่อนเร้นทำลายเอกสารเหล่านั้นเสีย ทำให้ขาดพยานหลักฐานที่จะมาเอาผิดกับผู้ประกอบการเหล่านั้นได้

(4) การตรวจสอบหรือค้น หมายถึง การเข้าไปสถานที่ใดๆ เช่น สำนักงาน บ้าน โรงเรือน ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น คือถ้าประกอบกิจการกู้ยืมในเวลากลางคืน พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่นั้นๆ ได้ การตรวจสอบหรือค้น เพื่อยึดบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่น การเข้าไปในสถานที่เพื่อทำการตรวจสอบหรือค้น พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีคำสั่งให้ทำการตรวจสอบหรือค้นเป็นหนังสือไปแสดงต่อเจ้าของผู้ปกครองสถานที่นั้นๆ ด้วย และถ้าจะยึดบัญชีเอกสารหลักฐานต่างๆ มาทำการตรวจสอบ ต้องออกใบรับเอกสารให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองเอกสารไว้เป็นหลักฐานด้วยว่ายึดบัญชี เอกสาร หลักฐานอะไรไว้จำนวนเท่าใด

ในการเข้าไปทำการตรวจสอบหรือค้น พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจส่งให้บุคคลที่อยู่ในสถานที่นั้น ปฏิบัติการเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือค้น เช่น สั่งให้เปิดสถานที่หรือบ้านที่อยู่ โรงเรือน ตู้รับรษณีย์ ตู้หรือที่เก็บเอกสารหลักฐานต่างๆ ได้ ถ้ามีการขัดขวางไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีความผิดตามมาตรา 13 แห่งพระราชกำหนดนี้ ซึ่งจะกล่าวต่อไปในเรื่องบทกำหนดโทษ กรณีตามมาตรา 7 นี้ได้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบหรือค้นว่าหากยังทำการไม่แล้วเสร็จก็สามารถดำเนินการต่อไปได้แม้จะเป็นเวลากลางคืนก็ตาม

ในการออกหนังสือเรียกให้มาให้อยู่คำตามมาตรา 7 (1) นั้น หรือให้รายงานสภาพกิจการตลอดจนทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา 7 (2) และการให้นำบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่น ซึ่งเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินมาให้เพื่อทำการตรวจสอบตามมาตรา 7 (3) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือเรียกหรือคำสั่ง เว้นแต่ในกรณีจำเป็นและเร่งด่วนซึ่งอาจให้เวลาน้อยกว่าเจ็ดวันก็ได้

จากบทบัญญัติตามมาตรา 7 จะเห็นว่ากฎหมายได้กำหนดอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสืบหาข้อเท็จจริงไว้แล้วในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งหากมีหลักฐานเพียงพอเป็นที่เชื่อได้ว่าบุคคลใดกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดก็สามารถดำเนินคดีในทางศาลต่อไปได้ ส่วนเมื่อดำเนินคดีไปแล้วศาลจะตัดสินว่าเป็นความผิดหรือไม่อย่างไร ก็เป็นเรื่องของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ผู้ต้องหามีโอกาสต่อสู้คดีได้

สำหรับบทบัญญัติในมาตรา 8 ตามพระราชกำหนดฉบับนี้นั้น เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำผิด ซึ่งบัญญัติว่า

"ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้กู้ยืมเงินผู้ใดที่เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย หรือมีสินทรัพย์ไม่พอชำระหนี้สิน และเห็นสมควรให้มีการดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นไว้ก่อนเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนผู้ให้กู้ยืมเงิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นไว้ก่อนได้ แต่จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้เกินกว่าเก้าสิบวันไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีมีการฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา 9 หรือมาตรา 10 ให้คำสั่งยึดหรืออายัดดังกล่าวยังคงมีผลต่อไปจนกว่าศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

เมื่อได้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ใดไว้ตามวรรคหนึ่ง หรือเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้กู้ยืมเงินที่ เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย หรือมีสินทรัพย์ไม่พอชำระหนี้สิน แต่ยังไม่สมควรสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินคดีล้มละลายต่อไปตามมาตรา 10

การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติตามประมวลรัษฎากร ที่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม"

กรณีตามมาตรา 8 "ผู้ต้องหา" หมายถึงผู้ที่ได้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งกรณีถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดต่อเจ้าพนักงาน หรือเจ้าพนักงานเป็นผู้กล่าวหาเอง

ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา 8 ได้กำหนดข้อสันนิษฐานว่าหากมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 8 ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นบุคคลผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว เช่น การโอนทรัพย์สินหรือสิทธิจัดการทรัพย์สินของตนให้แก่บุคคลอื่น การโอนหรือส่งมอบทรัพย์สินของตนไปโดยการแสดงเจตนาหลง หรือโดยการฉ้อฉล การโอนทรัพย์สินของตนหรือก่อให้เกิดทรัพย์สินสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดขึ้นเหนือทรัพย์สินที่ถือเป็นการให้เปรียบ การประวิงการชำระหนี้ เป็นต้น

พนักงานเจ้าหน้าที่ได้พิจารณาเห็นสมควรให้ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาไว้ก่อนเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจออกทำการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาได้ จะต้องได้รับความเห็นชอบและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จึงจะมีอำนาจดำเนินการเช่นนั้นได้

ระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาไว้เกินกว่าเก้าสิบวันไม่ได้ เว้นแต่มีการฟ้องคดีอาญาโดยพนักงานอัยการตามมาตรา 9 หรือพนักงานอัยการได้มีการฟ้องคดีแพ่งให้ผู้ต้องหาเป็นบุคคลล้มละลายตามมาตรา 10 ให้คำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของพนักงานเจ้าหน้าที่ยังมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ให้นำบทบัญญัติตามประมวลรัษฎากรที่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทบัญญัติตามประมวลรัษฎากร ที่พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนให้นำมาใช้โดยอนุโลม คือ มาตรา 12 และมาตรา 12 ทวิ

มาตรา 12 "... วิธีการยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนวิธีการอายัดให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี..."

อธิบดีกรมสรรพากรโดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการอายัดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดเสียภาษีอากร หรือนำส่งภาษีอากรตามข้อ 2 บัญญัติว่า "วิธีการอายัดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดเสียภาษีอากร หรือนำส่งภาษีอากรตามความในมาตรา 12 แห่งประมวลรัษฎากรให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม"

ดังนั้น การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ซึ่งบัญญัติไว้ในภาค 4 ว่าด้วยวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา และการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง และในเรื่องการดำเนินการกับทรัพย์สินนั้น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 3 (3)

ได้กำหนดให้การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนเป็นความผิดมูลฐานประเภทหนึ่ง ซึ่งสามารถดำเนินการตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้

อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 7 และมาตรา 8 ดังกล่าวนั้น เป็นกลไกพิเศษทางวิธีบัญญัติ ก่อเกิดความคุ้มครองต่อประชาชนที่ยังไม่ทราบว่าถูกฉ้อโกง เพราะยังได้รับผลประโยชน์อยู่ หากปล่อยให้มีการกระทำดังกล่าวเนิ่นนานไปเพียงใด ประชาชนยังได้รับความเสียหายมากยิ่งขึ้นเท่านั้น หรือถ้ารอให้ประชาชนรู้สึกเกิดความเสียหายเสียก่อนจึงไปแจ้งความจะทำให้ไม่ทันการณ์ ผลดีของกลไกพิเศษนี้ คือ พนักงานเจ้าหน้าที่หาพยานหลักฐานได้ก่อนพบว่ามี การกระทำผิด เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พบการกระทำผิด จึงส่งหลักฐานให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดี ซึ่งพนักงานสอบสวนก็จะใช้กลไกทางวิธีบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอันเป็นหลักทั่วไปอีกส่วนหนึ่ง

จะเห็นว่ามาตรา 8 ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการยึดทรัพย์สิน ไม่ว่า ทรัพย์สินนั้นจะอยู่ที่ใดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้เสียหาย ซึ่งต่างจากมาตรา 7 ที่ให้อำนาจในการยึด เฉพาะทรัพย์สินที่อยู่ในสถานที่ที่เข้าไปค้นและตรวจสอบ และให้ยึดมาเพื่อการตรวจสอบเท่านั้น

ในการปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ กฎหมายกำหนดให้ พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และในการปฏิบัติหน้าที่พนักงาน เจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย ตามมาตรา 11 แห่งพระราชกำหนดนี้ และ บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำหรับการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดนั้น หลังจากที่พระ ราชกำหนดฯ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 13 พฤศจิกายน 2527 เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2527 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ออกประกาศ กระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องจากกระทรวงการคลัง กรมสรรพากร ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงมหาดไทย กรมตำรวจ อัยการ ฯลฯ เช่น ปลัดกระทรวงการคลัง อธิบดีกรมสรรพากร ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้ช่วยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด อัยการจังหวัด สรรพากรจังหวัด ผู้กำกับการ ตำรวจภูธรจังหวัด ฯลฯ รวมทั้งบุคคลอื่นๆ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชกำหนดนี้ เป็นครั้งแรก

หลังจากนั้นได้มีประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 เพิ่มเติมอีกหลายฉบับตามความจำเป็นและความเหมาะสมและ พ.ศ.2535 ตามประกาศฉบับที่ 23 ลงวันที่ 4 พฤษภาคม 2535 ได้แต่งตั้งรองผู้บังคับการตำรวจภูธรทุกจังหวัดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พระราชกำหนดฯ ต่อมาใน พ.ศ. 2536 ได้มีประกาศแต่งตั้งให้รองปลัดกระทรวงการคลัง หัวหน้าฝ่าย การเงินนอกระบบ กองนโยบายการเงินและสถาบันการเงิน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และข้าราชการ ซึ่งปฏิบัติราชการประจำกองนโยบายการเงินและสถาบันการเงิน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งดำรง ตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไปเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดฯ และเมื่อ พ.ศ.2539 ได้มี ประกาศแต่งตั้งให้ผู้บังคับการรองผู้บังคับการ ผู้กำกับการ 2 รองผู้กำกับการ 2 สารวัตรและรองสารวัตร งาน 2 กองกำกับการ 2 กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ เป็นพนักงานตามพระราชกำหนดฯ และได้มีคำสั่งแต่งตั้งเรื่อยมาจนกระทั่งฉบับปัจจุบันเป็นประกาศกระทรวงการคลังและ กระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่

การฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 36) ลงวันที่ 18 เมษายน 2543 โดยให้ยกเลิกประกาศตั้งแต่ฉบับที่ 1 ถึง ฉบับที่ 35 และให้แต่งตั้งให้ผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด ธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการคลัง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชกำหนดฯ

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติการตามพระราชกำหนดฯ มีการแต่งตั้งหลายชุด และประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากหลายหน่วยงานและต่างสังกัดกัน กระทรวงการคลังจึงเห็นควรตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่างๆ ในการปฏิบัติการเกี่ยวกับการเงินนอกระบบ จึงได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติตั้ง "คณะกรรมการป้องกันปรามธุรกิจการเงินนอกระบบ" เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณากำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการเงินนอกระบบทั้งหมด สำหรับให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงาน รวมทั้งกำหนดแผนการป้องกันปรามธุรกิจการเงินนอกระบบทั้งระยะสั้นและระยะยาวด้วย รวมทั้งให้คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการและหรือคณะทำงานได้อีกด้วย โดยมีกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2532 อนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันปรามธุรกิจการเงินนอกระบบ โดยมีปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ และมีผู้แทนจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกรรมการ และมีหัวหน้าฝ่ายการเงินนอกระบบเป็นกรรมการและเลขานุการ เจ้าหน้าที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ (ต่อมาตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0201/15355 ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2537 ได้มีการเปลี่ยนเป็นให้ผู้อำนวยการกองนโยบายการเงินและสถาบันการเงิน เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้หัวหน้าฝ่ายการเงินนอกระบบ กองนโยบายการเงินและสถาบันการเงิน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ)

หลังจากที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งแล้ว คณะกรรมการดังกล่าวได้ประชุมและมีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการป้องกันปรามธุรกิจการเงินนอกระบบขึ้นในการประชุมครั้งที่ 1/2533 เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2533 กระทรวงการคลังจึงได้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการป้องกันปรามธุรกิจการเงินนอกระบบขึ้น โดยมีที่ปรึกษากฎหมายกระทรวงการคลังเป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการป้องกันปรามธุรกิจการเงินนอกระบบ มีอำนาจและหน้าที่รวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล ควบคุม กำกับ ดูแล สืบสวนสอบสวนและติดตามประเมินผลการพิจารณาถ่วงรองปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการเงินนอกระบบ รวมทั้งการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดฯ ตลอดจนดำเนินการตามที่คณะกรรมการป้องกันปรามธุรกิจการเงินนอกระบบมอบหมาย

และต่อมาได้มีคำสั่งคณะกรรมการป้องกันปรามธุรกิจการเงินนอกระบบที่ 2/2541 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการป้องกันปรามธุรกิจการเงินนอกระบบขึ้นใหม่ทั้งชุด โดยให้รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอนุกรรมการและกำหนดให้คณะอนุกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) พิจารณาวินิจฉัยประเด็นปัญหาข้อกฎหมายและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการเงินนอกระบบ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถมีแนวทางและดำเนินการได้อย่างถูกต้องและชัดเจน
- (2) รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการป้องปรามการประกอบธุรกิจการเงินนอกระบบ
- (3) พิจารณาปรับปรุงระเบียบปฏิบัติและกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องปรามการประกอบธุรกิจการเงินนอกระบบให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- (4) เชิญบุคคลต่างๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อมาร่วมประชุมหรือมาให้ข้อมูลหรือมาให้ข้อมูลต่างๆ แก่ที่ประชุมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องปรามธุรกิจการเงินนอกระบบ
- (5) เชิญผู้แทนจากหน่วยราชการ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมาให้ข้อมูล หรือร่วมปฏิบัติการตามความเหมาะสมและจำเป็น
- (6) ดำเนินการตามที่คณะกรรมการป้องปรามธุรกิจการเงินนอกระบบหรือกระทรวงการคลังมอบหมาย และรายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการป้องปรามธุรกิจการเงินนอกระบบทราบเป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม

นอกจากนั้น ปรากฏว่าได้มีการดำเนินการประกอบธุรกิจการเงินนอกระบบขึ้นในส่วนภูมิภาค มีลักษณะอันจะเป็นความผิดตามพระราชกำหนดฯ เพิ่มขึ้นอย่างมาก คณะกรรมการป้องปรามธุรกิจการเงินนอกระบบจึงได้ประชุมและมีมติตามคำสั่งที่ 42/2533 ลงวันที่ 15 มีนาคม 2533 ให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการป้องปรามธุรกิจการเงินนอกระบบในส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานอนุกรรมการ อัยการจังหวัด คลังจังหวัด หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด พาณิชย์จังหวัด แรงงานจังหวัดเป็นอนุกรรมการ สรรพากรจังหวัดเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ คณะอนุกรรมการฯ ในส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล ควบคุม กำกับดูแล สืบสวนสอบสวน การติดตามประเมินผล และการพิจารณากลับกรองปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการเงินนอกระบบในส่วนภูมิภาค ระดับจังหวัด รวมถึงการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดฯ ตลอดจนดำเนินการตามที่คณะกรรมการป้องปรามธุรกิจการเงินนอกระบบมอบหมาย แล้วรายงานให้คณะกรรมการฯ พิจารณาต่อไป ซึ่งคณะอนุกรรมการป้องปรามธุรกิจการเงินนอกระบบในส่วนภูมิภาคจะมีอยู่ในทุกจังหวัดและมีบทบาทสำคัญในการพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการเงินนอกระบบ และการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดในจังหวัดนั้นๆ

2.1.3.7 อำนาจพนักงานอัยการในการฟ้องคดีอาญา

พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 9 “เมื่อพนักงานอัยการได้ฟ้องคดีอาญาแก่ผู้ใดในความผิดตาม มาตรา 4 หรือ มาตรา 5 ถ้าผู้ให้กู้ยืมเงินร้องขอให้พนักงานอัยการมีอำนาจเรียกคืนเงินคืนให้แก่ผู้นั้นได้และจะเรียกผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายให้แก่ผู้นั้นด้วยก็ได้ ในการนี้ให้นับบทบัญญัติว่าด้วยการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม”

บทบัญญัติตามมาตรา 9 กำหนดหลักเกณฑ์ในการฟ้องคดีอาญาไว้ดังต่อไปนี้

- 1) ในการฟ้องคดีอาญา พนักงานอัยการแต่ผู้เดียวที่มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 หรือตามมาตรา 5
- 2) ในการที่พนักงานอัยการจะเรียกคืนเงินคืนและผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมนั้น จะต้องมีการร้องขอจากผู้ให้กู้ยืมก่อน ซึ่งแตกต่างจาก

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เพียงพอปรากฏว่าผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องคืนก็ให้พนักงานอัยการเรียกราคาหรือทรัพย์สินแทนผู้เสียหายได้เลย

ผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นสิทธิอันชอบด้วยกฎหมาย เช่น ดอกเบี้ย เป็นต้น แต่มีข้อจำกัดว่าจะเรียกคืนได้เฉพาะแต่ผลประโยชน์ที่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้นคือ ไม่เกินอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ในขณะนั้น

3) ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้กับการฟ้องคดีอาญาและเรียกต้นเงินคืน รวมทั้งผลประโยชน์ตอบแทนโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 9 โดยอนุโลม ซึ่งปรากฏตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หมวด 2 ว่าด้วยการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาตามมาตรา 40 ถึงมาตรา 51

การฟ้องคดีอาญาของพนักงานอัยการก็เพื่อเอาผู้กระทำความผิดมาลงโทษ แต่ในคดีลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โจรสลัด กรรโชก ฉ้อโกง ยักยอก หรือรับของโจร ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกร้องทรัพย์สินหรือราคาที่สูญหายไปเนื่องจากการกระทำความผิด เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีอาญา กฎหมายให้อำนาจพนักงานอัยการที่จะเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหายด้วย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 43 จะเห็นได้ว่าความผิดฐานฉ้อโกงหรือฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 341 และฐานฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 343 แห่งประมวลกฎหมายอาญานั้นเป็นความผิดฐานเดียวกันกับความผิดฐานกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 แห่งพระราชกำหนดดังกล่าว ดังนั้นเมื่อพนักงานอัยการฟ้องคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 เมื่อผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องทรัพย์สินหรือราคาที่สูญหายไปในการกระทำความผิดก็ให้พนักงานอัยการปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา โดยจะขอรวมกับคดีอาญาหรือโดยยื่นคำร้องในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งระหว่างคดีอาญากำลังพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้น (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 44 วรรคแรก) และในกรณีเช่นนี้คำพิพากษาในส่วนคำขอนี้เป็นส่วนหนึ่งของคำพิพากษาในคดีอาญา (มาตรา 44 วรรคสอง) และผู้เสียหายก็จะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่สามารถร้องขอให้มีการบังคับคดีได้ (มาตรา 50)

2.1.3.8 อำนาจของพนักงานอัยการในการฟ้องผู้ต้องหาให้เป็นบุคคลล้มละลาย

พระราชกำหนดการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 10 “เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนผู้ให้กู้ยืมเงินให้พนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องผู้กู้ยืมเงินที่เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตาม มาตรา 4 หรือมาตรา 5 เป็นบุคคลล้มละลายได้ เมื่อ

- (1) เป็นผู้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือมีสินทรัพย์ไม่พอชำระหนี้สินได้
- (2) เป็นหนี้ผู้ให้กู้ยืมเงินรายหนึ่ง หรือหลายรายเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งแสน

บาท และ

(3) หนี้้นั้นอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน ไม่ว่าหนี้้นั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม การฟ้องคดีล้มละลายตามวรรคหนึ่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาไปตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย โดยให้ถือว่าพนักงานอัยการมีฐานะและสิทธิหน้าที่เสมือนเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์และให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม ค่าฤชาธรรมเนียม หรือการต้องวางเงินประกันต่างๆ ตามกฎหมายดังกล่าว

ในการพิจารณาคดีล้มละลาย ถ้าศาลพิจารณาได้ความจริงตามวรรคหนึ่งให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาด

ในการพิพากษาคดีล้มละลายตามมาตรา 130 ให้ศาลมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับส่วนแบ่งทรัพย์สินของเจ้าหนี้ในลำดับ (8) ของมาตรา 130 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย โดยให้คำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทนที่เจ้าหนี้ผู้ให้กู้ยืมเงินแต่ละรายได้รับมาแล้วก่อนมีการดำเนินคดีล้มละลายประกอบด้วย”

ในมาตรา 10 แห่งพระราชกำหนดฯ ให้อำนาจพนักงานอัยการดำเนินการฟ้องคดีล้มละลายแก่ผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือ มาตรา 5 โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่ามีการยื่นฟ้องคดีอาญาไปแล้วหรือยัง และไม่ต้องคำนึงว่าผู้ให้กู้ยืมเงินได้ร้องขอมาหรือไม่ โดยตามบทบัญญัติมาตรา 10 ให้ฟ้องผู้กู้ยืมเงินเป็นบุคคลล้มละลาย เพื่อกู้มครองประโยชน์ของประชาชนผู้ให้กู้ยืมเงินและเป็นการบรรเทาความเสียหายให้แก่เหยื่ออาชญากรรมจากความผิดประเภทนี้ ให้พนักงานอัยการฟ้องผู้กู้ยืมเงินซึ่งตกเป็นผู้ต้องหาว่าได้กระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 เป็นบุคคลล้มละลายเมื่อปรากฏว่า

(1) เป็นผู้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว ตามข้อสันนิษฐานของกฎหมายล้มละลาย ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 หรือมีสินทรัพย์ไม่พอชำระหนี้

(2) เป็นหนี้ผู้ให้กู้ยืมเงินรายหนึ่งหรือหลายรายเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 100,000 บาท และ

(3) หนี้้นั้นอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน ไม่ว่าหนี้้นั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม

โดยสรุปพนักงานอัยการจะฟ้องให้ผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 เป็นบุคคลล้มละลายได้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีหนี้สินล้นพ้นตัวตามข้อสันนิษฐานข้อใดข้อหนึ่งที่บัญญัติไว้ในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย นอกจากนี้ต้องเป็นหนี้ผู้ให้กู้ยืมรายหนึ่งหรือหลายรายก็ได้เป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า 100,000 บาท และหนี้้นั้นต้องเป็นจำนวนที่แน่นอนไม่ว่าจะเป็นหนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้วหรือยังไม่ถึงกำหนดชำระก็ตาม

การฟ้องคดีล้มละลายให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย โดยให้อัยการมีฐานะและสิทธิหน้าที่เสมือนเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ โดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมค่าฤชาธรรมเนียม หรือการต้องวางเงินประกันต่างๆ ตามกฎหมายล้มละลาย ได้แก่ ค่าขึ้นศาล ค่ายื่นคำขอรับชำระหนี้ ค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สิน เป็นต้น

กระบวนการพิจารณาให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย เช่น การฟ้อง การสืบพยานโจทก์ การสืบพยานจำเลย เมื่อศาลได้พิจารณาความจริงว่าเป็นไปตามเงื่อนไขข้อ (1) - (3) ศาลก็จะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ส่วนหลักเกณฑ์ในการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ให้แก่เจ้าหนี้้นั้น ให้เจ้าหนี้ทุกคนอยู่ในลำดับที่ (7) ตามมาตรา 130 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 โดยให้เจ้าหนี้ทุกคนได้ส่วนแบ่งอยู่ในลำดับหนี้อื่นๆ ซึ่งหมายความว่าเมื่อหักค่าใช้จ่ายอื่นๆ ทั้งหมดเหลือเท่าใด จึงจะแบ่งส่วนให้เจ้าหนี้ทุกคนได้ส่วนแบ่งเฉลี่ยตามส่วน ส่วนผลประโยชน์ตอบแทนที่เจ้าหนี้ผู้ให้กู้ยืมแต่ละรายได้รับมาแล้วก่อนมีการดำเนินคดีล้มละลายให้นำมาประกอบการพิจารณาด้วย

โดยปกติแล้วผู้ที่มีอำนาจฟ้องคดีล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลายคือเจ้าหนี้ธรรมดาและเจ้าหนี้มีประกัน โดยผู้ฟ้องจะต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการยื่นฟ้อง โดยวิธีข้อแสดมปัญหาอากรปิดท้ายคำฟ้อง รวมทั้งเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ต้องเอาเงินประกันมาวางศาลด้วย

เป็นขั้นตอนยุ่งยากพอสมควร จึงบัญญัติมาตรา 10 เพื่อเป็นเครื่องช่วยคุ้มครองประโยชน์ให้ประชาชนที่ถูกฉ้อโกงเงินไปดังกล่าวไม่ต้องเสียเวลาไปฟ้องล้มละลายด้วยตนเอง

2.1.3.9 การส่งจ่ายเงินสินบนและรางวัล

พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้เพิ่มเติมในส่วนของการส่งจ่ายรางวัล ในมาตรา 11/1 ดังนี้

มาตรา 11/1 "ในกรณีที่มีการจับกุมผู้กระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ให้ผู้แจ้งเบาะแสการกระทำความผิดมีสิทธิได้รับเงินสินบนและให้เจ้าพนักงานผู้ตรวจค้น หรือจับกุมผู้กระทำความผิดมีสิทธิได้รับเงินรางวัล โดยให้พนักงานอัยการร้องขอต่อศาลส่งจ่ายเงินสินบนและรางวัลจากค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดได้ชำระต่อศาลเมื่อคดีถึงที่สุด

การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลให้จ่ายเป็นจำนวนรวมกันแล้วร้อยละยี่สิบห้าของค่าปรับที่ได้ชำระต่อศาล"

การแก้ไขพระราชกำหนดฯ ตามมาตรา 11/1 นี้ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พ.ศ.2489 ซึ่งได้แบ่งเงินรางวัลเป็น 2 ประเภท คือ เงินรางวัลแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งจับกุมผู้กระทำความผิด และเงินสินบนแก่ผู้แจ้งเบาะแสการกระทำความผิด โดยที่กำหนดความผิดที่จะใช้บังคับตามกฎหมายนี้ 4 ฉบับนี้ คือ

- (1) กฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ในภาวะคับขัน
- (2) กฎหมายว่าด้วยการศุลกากร
- (3) กฎหมายว่าด้วยการสำรวจและกักกันข้าว
- (4) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการค้ากำไรเกินควร

จะเห็นว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ครอบคลุมเรื่องการให้เงินรางวัลในพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 จึงได้เพิ่มเติมไว้เป็นมาตรา 11/1 เป็นมาตราเอกเทศ

2.1.3.10 บทกำหนดโทษ

พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ได้มีบทกำหนดโทษไว้สำหรับความผิดตามพระราชกำหนดฯ ในมาตรา 12 มาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 15 มาตรา 15/1 และมาตรา 15/2 รายละเอียดดังต่อไปนี้

มาตรา 12 บัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาทและปรับไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่"

บทบัญญัติตามมาตรา 12 เป็นบทกำหนดโทษฐานความผิดกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ซึ่งเป็นความผิดฐานเดียวกันกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา 343 ฐานฉ้อโกงประชาชน แต่ความผิดฐานกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามพระราชกำหนดฯ เป็นความผิดที่มีโทษสูงกว่าความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาดังนั้นการลงโทษผู้กระทำความผิดให้ใช้กฎหมายที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดตามความมาตรา 90 แห่งประมวลกฎหมายอาญา จึงต้องลงโทษตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดฯ ซึ่งมีโทษสูงกว่า

มาตรา 13 บัญญัติว่า "ผู้ใดขัดขวาง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 7 (4) หรือมาตรา 8 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท"

บทบัญญัติความผิดตามมาตรา 13 เป็นการขัดขวางการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบหรือค้น และยึดบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นตามมาตรา 7(4) หรือขัดขวางพนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดตามมาตรา 8 และขัดขวางการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา 14 บัญญัติว่า "ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกหรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 7(1) (2) หรือ (3) หรือไม่ยอมตอบคำถามเมื่อซักถาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนและปรับไม่เกินสามหมื่นบาท"

บทบัญญัติความผิดตามมาตรา 14 เป็นความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกหรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่มีหนังสือเรียกมาให้ถ้อยคำหรือออกคำสั่งให้รายงานสภาพกิจการตลอดจนทรัพย์สิน หนังสือ หรือการไม่นำบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นมามอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบตามมาตรา 7(1) (2) หรือ (3) โดยไม่มีเหตุอันควร และได้แจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือเรียกหรือคำสั่ง โดยมีหลักฐานการส่งหนังสือเรียกให้แก่ผู้นั้นโดยชอบแล้ว

มาตรา 15 บัญญัติว่า "ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้เป็นนิติบุคคล กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลอื่นใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น"

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่พนักงานหรือลูกจ้างของนิติบุคคล ซึ่งปรากฏพยานหลักฐานว่ามีพฤติกรรมเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลด้วย"

บทบัญญัติความผิดตามมาตรา 15 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ให้ผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล กฎหมายได้บัญญัติให้กรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ต้องรับผิดชอบตามความผิดนั้น ซึ่งบุคคลดังกล่าวอาจกระทำความผิดได้ในลักษณะตัวการ ผู้ใช้ หรือโฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือสนับสนุนการกระทำความผิดตามมาตรา 83 มาตรา 84 มาตรา 85 และมาตรา 86 เว้นแต่บุคคลดังกล่าวจะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น และตามวรรคสองได้กำหนดเพิ่มเติมถึงความรับผิดชอบของพนักงานหรือลูกจ้างของนิติบุคคล ซึ่งมีพฤติการณ์เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ซึ่งกระทำความผิดนั้น ซึ่งถือเป็นข้อสันนิษฐานอีกข้อหนึ่งในพระราชกำหนดฉบับนี้ แต่เป็นข้อสันนิษฐานที่ไม่เด็ดขาด เปิดโอกาสให้น่าสืบพิสูจน์ความบริสุทธิ์ได้ ถือเป็นผลกระทบการพิสูจน์ให้จำเลย เนื่องจากการประกอบธุรกิจแชร์ลูกโซ่บางประเภท ผู้ประกอบการมักจะไม่ได้แสดงตนแต่จะให้พนักงานหรือลูกจ้างแสดงตนแทน จึงไม่สามารถจับกุมและดำเนินการกับเจ้าของผู้ประกอบการได้

มาตรา 15/1 บัญญัติว่า "ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ถ้าและได้กระทำความผิดนั้นซ้ำอีกในระหว่างรอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษอยู่ก็ดี หรือภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษก็ดี หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นอีกหนึ่งเท่าของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง"

มาตรา 15/2 บัญญัติว่า "ในกรณีคนต่างด้าวต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ให้เนรเทศผู้นั้นออกนอกราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ ถ้าผู้นั้นจะต้องรับโทษก็ให้รับโทษก่อน"

บทบัญญัติความผิดตามมาตรา 15/2 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 เพื่อเนรเทศคนต่างด้าวซึ่งต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ เนื่องจากความผิดตามพระราชกำหนดฯ เป็นความผิดที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงสมควรเนรเทศผู้กระทำความผิดออกนอกประเทศ โดยบุคคลซึ่งถูกเนรเทศดังกล่าวย่อมไม่สามารถเข้ามาในราชอาณาจักรได้ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 มาตรา 12 (11) และจะถูกจำกัดการทำงานเมื่ออยู่ระหว่างได้รับการผ่อนผันหรือระหว่างรอการเนรเทศตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 มาตรา 12 (1) และถูกห้ามประกอบธุรกิจในการราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 มาตรา 6 และอาจถูกบังคับให้จำนำยห้องชุดตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ.2522 มาตรา 19 เบื้อง

2.1.4 ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาความผิดฐานกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

1) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3021/2557

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 4, 5, 9, 12, 15 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341, 343, 83, 91 กับให้จำเลยทั้งสามร่วมกันคืนเงินจำนวน 720,000 บาท แก่ผู้เสียหายพร้อมทั้งดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายแต่ละคนถูกฉ้อโกงไปจนกว่าจะชำระเสร็จ จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341, 343 วรรคแรก พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 4 (ที่ถูก มาตรา 4 (เดิม)), 12 ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 การกระทำของจำเลยทั้งสามเป็นความผิด 14 กรรมต่างกัน ให้เรียงกระทงลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ความผิดฐานฉ้อโกง และความผิดต่อพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน เป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 4 (ที่ถูก มาตรา 4 (เดิม)), 12 ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 อันเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุกกระทงละ 5 ปี รวม 14 กระทง เป็นจำคุกคนละ 20 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 (2) กับให้จำเลยทั้งสามร่วมกันคืนเงิน 200,000 บาท แก่ผู้เสียหายที่ 1 พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงิน 80,000 บาท นับแต่วันที่ 5 เมษายน 2540 และของต้นเงิน 120,000 บาท นับแต่วันที่ 5 พฤษภาคม 2540 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ร่วมกันคืนเงิน 40,000 บาท แก่ผู้เสียหายที่ 2 พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ 5 เมษายน 2540 เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ ร่วมกันคืนเงิน 60,000 บาท แก่ผู้เสียหายที่ 3 พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงิน 40,000 บาท นับแต่วันที่ 5 เมษายน 2540 และของต้นเงิน 20,000 บาท นับแต่วันที่ 5 พฤษภาคม 2540 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ร่วมกันคืนเงิน 40,000 บาท แก่ผู้เสียหายที่ 4 พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ 5 พฤษภาคม 2540 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ร่วมกันคืนเงิน 80,000 บาท แก่ผู้เสียหายที่ 5 พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ 5 เมษายน 2540 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ร่วมกันคืนเงิน 20,000 บาท แก่ผู้เสียหายที่ 6 พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว

นับแต่วันที่ 10 มิถุนายน 2540 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ร่วมกันคืนเงิน 80,000 บาท แก่ผู้เสียหายที่ 7 พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ 5 พฤษภาคม 2540 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ร่วมกันคืนเงิน 120,000 บาท แก่ผู้เสียหายที่ 8 พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงิน 60,000 บาท นับแต่วันที่ 8 มีนาคม 2540 ของต้นเงิน 20,000 บาท นับแต่วันที่ 5 เมษายน 2540 และของต้นเงิน 40,000 บาท นับแต่วันที่ 10 มิถุนายน 2540 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ร่วมกันคืนเงิน 40,000 บาท แก่ผู้เสียหายที่ 9 พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ 18 พฤษภาคม 2540 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ และร่วมกันคืนเงิน 40,000 บาท แก่ผู้เสียหายที่ 10 พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ 5 พฤษภาคม 2540 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จจำเลยทั้งสามอุทธรณ์ระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค 5 จำเลยที่ 3 ถึงแก่ความตาย ศาลอุทธรณ์ภาค 5 จำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ 3 จากสารบบความศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยที่ 1 และที่ 2 ร่วมกันชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7 ครั้งต่อปี ของต้นเงินที่ต้องชำระให้แก่ผู้เสียหายแต่ละคน นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นจำเลยที่ 1 และที่ 2 ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยว่า จำเลยที่ 1 และที่ 2 ฎีกาข้อกฎหมายประการแรกว่า ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษาว่า จำเลยที่ 1 และที่ 2 กระทำ ความผิดตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ไม่ได้ เพราะพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ได้ถูกยกเลิกไปแล้วโดยพระราชบัญญัติการ กู้ยืมเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ซึ่งมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 13 พฤศจิกายน 2527 นั้น ไม่ปรากฏว่ามีการยกเลิกพระราชกำหนดฉบับดังกล่าวแต่อย่างใด ซึ่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ก็ยังคงมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายจนถึงทุกวันนี้ จำเลยที่ 1 และที่ 2 ฎีกาข้อกฎหมายประการที่สองว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ 1 และที่ 2 ในข้อหาหรือ ความผิดตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 เพราะไม่มีการแจ้ง ข้อกล่าวหาตามพระราชกำหนดดังกล่าวแก่จำเลยที่ 1 และที่ 2 ทำให้ไม่มีการสอบสวน เห็นว่า แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 จะบัญญัติบังคับให้พนักงานสอบสวนต้องแจ้ง ข้อหาแก่ผู้ต้องหา ก็มีเจตนารมณ์เพียงเพื่อให้ผู้ต้องหาทราบว่าการกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิด อย่างไร โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งทุกข้อหา ทุกตัวบทกฎหมาย ทุกมาตรา หรือทุกกระทงความผิดเสมอไป แม้เดิมแจ้งข้อหาหนึ่งไว้ แต่เมื่อสอบสวนแล้วปรากฏว่าเป็นความผิดตามข้อหาอื่นด้วย ก็สามารถแจ้ง ข้อหาใหม่นี้เพิ่มเติมจากข้อหาเดิมในระหว่างสอบสวนได้ หรือแม้แต่ถ้าถ้ามีได้แจ้งข้อหาใหม่เพิ่มเติม แต่ได้ทำการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อหาใหม่ไปด้วย ก็ถือได้ว่าการสอบสวนในความผิดตาม ข้อหาใหม่นี้แล้ว อันทำให้โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดตามข้อหาใหม่นี้ได้ คดีนี้แม้ปรากฏตาม บันทึกคำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ว่า ในการสอบสวนเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2541 พันตำรวจตรีสนธิ พนักงานสอบสวน จะแจ้งข้อหาแก่จำเลยที่ 1 และที่ 2 แต่เพียงว่าร่วมกันกระทำการ ฉ้อโกงประชาชน อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา แต่ก็ปรากฏในบันทึกคำให้การทั้งสอง ฉบับดังกล่าวว่า ต่อมาในวันที่ 20 เมษายน 2542 พันตำรวจตรีสนธิได้แจ้งข้อหาเพิ่มเติมแก่จำเลยที่ 1 และที่ 2 ว่าเป็นความผิดฐานร่วมกันกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนด้วย อันเป็นความผิดตามพระ ราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ซึ่งจำเลยที่ 1 และที่ 2 ก็ได้ลงลายมือชื่อ รับทราบข้อหาใหม่นี้ ย่อมเป็นการสอบสวนข้อหาใหม่นี้โดยชอบแล้ว โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 1 และที่ 2 ในความผิดข้อหาใหม่นี้ได้ จำเลยที่ 1 และที่ 2 ฎีกาข้อกฎหมายประการสุดท้ายว่า การกระทำของ จำเลยที่ 1 และที่ 2 ไม่อาจเป็นความผิดรวม 14 กรรม ได้ เพราะผู้เสียหายมีเพียง 10 คน เท่านั้น เห็นว่า

การกระทำความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 และความผิดตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 เป็นการกระทำโดยหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จและได้เงินหรือทรัพย์สินไปจากผู้ถูกหลอกลวง โดยผู้กระทำความผิดมีเจตนาให้เกิดผลต่อผู้ถูกหลอกลวงแต่ละคนแยกต่างหากจากกัน จึงเป็นความผิดสำเร็จสำหรับผู้ที่ถูกหลอกลวงแต่ละคน ส่วนเหตุการณ์ในภายหลังที่ผู้กระทำความผิดได้เงินหรือทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงแต่ละคนอีกหลายคราว ก็เป็นผลสืบเนื่องมาจากการหลอกลวงในครั้งแรก หาใช่เป็นการกระทำใหม่อีกกรรมหนึ่งไม่ คดีนี้ข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติว่า ผู้เสียหายทั้งสิบได้นำนากหญ้าจากจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวกไปเลี้ยงตามคำแนะนำเชิญชวนของจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวก โดยจ่ายเงินให้จำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวก คู่ละ 20,000 บาท แม้ต่อมาผู้เสียหายที่ 1 ที่ 3 และที่ 8 นำนากหญ้าไปเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากครั้งแรกและจ่ายเงินให้แก่จำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวก เพิ่มเติมอีก 1 ครั้ง 1 ครั้ง และ 2 ครั้ง ตามลำดับ โดยจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวกไม่ได้กล่าวข้อความหลอกลวงใดๆ ขึ้นใหม่ การได้รับเงินในครั้งต่อมาของจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวก เป็นเพียงผลสืบเนื่องจากการกระทำครั้งแรก โดยมีเจตนาอันเดียวกันเพื่อให้ได้รับเงินไปจากผู้เสียหายที่ 1 ที่ 3 และที่ 8 แม้จะต่างวาระกันก็เป็นความผิดกรรมเดียวกัน การกระทำของจำเลยที่ 1 และที่ 2 จึงเป็นความผิดสำเร็จสำหรับผู้เสียหายแต่ละคน รวม 10 กรรม ตามจำนวนผู้เสียหาย ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษามานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ในข้อนี้ฟังขึ้น พิพากษาแก้เป็นว่า การกระทำของจำเลยที่ 1 และที่ 2 เป็นความผิดรวม 10 กรรม ให้จำคุกกระทงละ 5 ปี รวม 10 กระทง เป็นจำคุกคนละ 20 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 (2) นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 5

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90
- พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 4
- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343
- พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 12

2) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3132/2556

คดีนี้ ศาลล่างทั้งสองพิจารณาพิพากษารวมกับคดีหมายเลขแดงที่ 5030/2550 ของศาลชั้นต้น แต่คดีดังกล่าวถึงที่สุดโดยจำเลยที่ 1 ขอลอนฎีกา คงขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลฎีกาเฉพาะคดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 341, 343 พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 3, 4, 5, 9, 11/1, 12 ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันคืนต้นเงินกู้ที่จำเลยทั้งสองฉ้อโกงไปรวมเป็นเงิน 68,457,300 บาท ให้แก่ผู้เสียหายแต่ละราย พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับแต่วันกระทำความผิดเป็นต้นไปจนกว่าจะคืนเงินเสร็จ และจ่ายเงินรางวัลให้แก่พนักงานตำรวจผู้จับกุมจำเลยทั้งสองตามกฎหมาย จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ประกอบมาตรา 83 และพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 4 วรคหนึ่ง, 12 การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษจำเลยที่ 1 รวม 4 กระทง จำเลยที่ 2 รวม 10 กระทง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญาและความผิดฐานกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามพระราชกำหนด การกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนฯ เป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตาม

พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนฯ ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุกกระหัง 5 ปี รวมจำคุกจำเลยที่ 1 เป็นเวลา 20 ปี จำเลยที่ 2 เป็นเวลา 50 ปี แต่ความผิดที่จำเลยที่ 2 กระทำมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปีแต่ไม่เกินสิบปี จึงคงให้จำคุก 20 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 (2) ให้จำเลยที่ 1 คืบเงินจำนวน 685,000 บาท แก่จำเลยเอกประมาณ ผู้เสียหายที่ 3 คืบเงินจำนวน 1,790,000 บาท แก่นางสาวรัชดา ผู้เสียหายที่ 37 คืบเงินจำนวน 180,000 บาท แก่พันโทเปล่ง ผู้เสียหายที่ 38 คืบเงินจำนวน 240,000 บาท แก่นายทองคุณ ผู้เสียหายที่ 39 พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยที่ 1 จะชำระเสร็จแก่ผู้เสียหายทั้งสี่ดังกล่าวและให้จำเลยที่ 2 คืบเงินจำนวน 380,000 บาท แก่นายสมพร ผู้เสียหายที่ 5 คืบเงินจำนวน 200,000 บาท แก่นางเล็ก ผู้เสียหายที่ 29 คืบเงินจำนวน 100,000 บาท แก่นายสังเวียน ผู้เสียหายที่ 41 คืบเงินจำนวน 500,000 บาท แก่นางคำแพง ผู้เสียหายที่ 42 คืบเงินจำนวน 260,000 บาท แก่นางจงรักษ์ ผู้เสียหายที่ 43 คืบเงินจำนวน 200,000 บาท แก่นายสมชาติ ผู้เสียหายที่ 45 คืบเงินจำนวน 70,000 บาท แก่นางสำลี ผู้เสียหายที่ 46 คืบเงินจำนวน 373,200 บาท แก่จำเลยเอกสมัย ผู้เสียหายที่ 47 คืบเงินจำนวน 160,000 บาท แก่นายอุบล ผู้เสียหายที่ 48 และคืบเงินจำนวน 500,000 บาท แก่นางธารรัตน์ ผู้เสียหายที่ 49 พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยที่ 2 จะชำระเสร็จแก่ผู้เสียหายทั้งสิบคนดังกล่าว ข้อหาและคำขออื่นให้ยกจำเลยทั้งสองอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ประกอบมาตรา 83 และพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 4 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 12 การกระทำของจำเลยทั้งสอง เป็นความผิดกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ซึ่งเป็นบทหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 ให้จำเลยที่ 2 คืบเงินให้แก่ผู้เสียหายทั้ง 10 ราย พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ยกฟ้องจำเลยทั้งสอง สำหรับข้อหาจัดให้มีบุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ไปชักชวนบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้มีการกู้ยืมเงิน ส่วนโทษและนอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นโจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยที่ 2 ต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงินที่จำเลยที่ 2 ต้องคืนให้แก่ผู้เสียหายแต่ละคนหรือไม่ ในข้อนี้โจทก์ฎีกาอ้างว่า โจทก์มีอำนาจเรียกต้นเงินคืนให้แก่ผู้เสียหายและเรียกผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายให้แก่ผู้เสียหายด้วยตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 9 ซึ่งให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลมโดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 50 ให้ถือว่าผู้เสียหายเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 บัญญัติให้เจ้าหนี้มีสิทธิคิดดอกเบี้ยได้ถึงร้อยละ 15 ต่อปี ดังนั้นผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของผู้เสียหายในกรณีนี้คือการคิดดอกเบี้ยได้ในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี เห็นว่า ผลประโยชน์ตอบแทนที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับดังกล่าวจะต้องเป็นผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นสิทธิอันชอบด้วยกฎหมาย แต่ข้อเท็จจริงที่โจทก์บรรยายฟ้องและนำสืบได้ความว่าจำเลยที่ 2 หลอกลวงผู้เสียหายแต่ละคนว่าจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในลักษณะเป็นดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 10 ต่อเดือน หรือคิดเป็นร้อยละ 120 ต่อปี ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายมิใช่เป็นการกู้เงินอันจะมีสิทธิคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 จึงมีผลทำให้ข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยเป็นโมฆะ ดังนั้นเงินที่จำเลยที่ 2 ได้ไปจึงเป็นลาภมิควรได้ ทั้งการกระทำของจำเลยที่ 2 เป็นละเมิด จำเลยที่ 2 จึงต้องคืนเงินในฐานะลาภมิควรได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 406 วรรคหนึ่ง และ

มาตรา 438 วรรคหนึ่ง แต่เนื่องจากเป็นหนี้เงิน ผู้เสียหายย่อมมีสิทธิติดดอกเบี้ยระหว่างผิดนัดในอัตรา ร้อยละ 7.5 ต่อปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 224 วรรคหนึ่ง โจทก์ขอดอกเบี้ยมา นับแต่วันกระทำความผิด ศาลชั้นต้นให้ดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้อง โจทก์ไม่อุทธรณ์ คดีจึงยุติตามคำพิพากษาศาล ชั้นต้นว่าจำเลยต้องชำระดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้อง ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้จำเลยที่ 2 ชำระดอกเบี้ยใน อัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น อนึ่ง ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้จำเลยที่ 2 ชำระต้นเงินคืนให้แก่นางธารีรัตน์ ผู้เสียหายที่ 49 ตามบัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายเอกสารท้ายคำฟ้อง จำนวน 500,000 บาท นั้นเป็นการไม่ถูกต้อง เพราะข้อเท็จจริงได้ความว่า จำเลยที่ 2 คืนต้นเงินให้แก่ นางธารีรัตน์ไปแล้วจำนวน 100,000 บาท จึงคงเหลือต้นเงินที่ต้องคืนอีกเพียง 400,000 บาท และศาล ชั้นต้นวินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยที่ 1 คดีนี้เป็นความผิดเฉพาะฐานฉ้อโกง ไม่เป็นความผิดฐานกู้ยืม เงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน และในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้เสียหายที่ 3 ที่ 33 ที่ 37 และที่ 39 ได้ขอถอนคำร้องทุกข์ไม่ประสงค์ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ 1 ในคดีนี้ ต่อไป ตามบันทึกขอถอนคำร้องทุกข์ ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2551 เอกสารแนบท้ายคำร้องของนาย จำเลยทั้งสอง ฉบับลงวันที่ 22 สิงหาคม 2551 ดังนั้นสิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 จึงเป็นอันระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (2) รวมทั้งคำขอให้จำเลย ที่ 1 ชดใช้เงินคืนให้แก่ผู้เสียหายแต่ละคนยอมตกไปด้วย แต่ศาลอุทธรณ์มิได้สั่งจำหน่ายคดีสำหรับ จำเลยที่ 1 และยังคงพิพากษาว่าจำเลยที่ 1 มีความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกง จึงเป็นการไม่ชอบ ส่วนจำเลย ที่ 2 แม้ผู้เสียหายที่ 5 ที่ 29 ที่ 41 ถึงที่ 43 และที่ 45 ถึงที่ 49 จะขอถอนคำร้องทุกข์ไม่ประสงค์ ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ 2 ในคดีนี้ต่อไป ตามบันทึกขอถอนคำร้องทุกข์แนบท้ายคำร้องของนายจำเลยทั้ง สองฉบับเดียวกัน แต่การกระทำของจำเลยที่ 2 นั้นเป็นความผิดตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการ ฉ้อโกงประชาชนฯ ด้วยอันเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกง และความผิด ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนฯ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดมิใช่ความผิด อันยอมความได้ ดังนั้นสิทธินำคดีอาญามาฟ้องในความผิดตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการ ฉ้อโกงประชาชนฯ จึงไม่ระงับไป คงระงับไปเฉพาะความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงเท่านั้น ปัญหานี้เป็น ข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225 พินิจพิเคราะห์แล้ว ให้ยกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับจำเลยที่ 1 ให้จำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ 1 จาก สารบบความ และยกคำขอให้จำเลยที่ 1 คืนต้นเงินพร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้เสียหายทั้งหมด ให้จำหน่ายคดี สำหรับจำเลยที่ 2 เฉพาะความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ประกอบ มาตรา 83 และให้จำเลยที่ 2 คืนต้นเงินจำนวน 400,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะคืนเงินให้แก่นางธารีรัตน์ ผู้เสียหายที่ 49 เสร็จสิ้น นอกจากนี้แก้ไขเป็นไปตามคำ พิพากษาศาลอุทธรณ์

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 406
- พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 9
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 224
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438

3) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5071/2540

โจทก์ฟ้องว่า ระหว่างวันที่ 8 มกราคม 2528 ถึงวันที่ 11 มีนาคม 2529 ทั้งเวลา กลางวันและกลางคืนติดต่อกันตลอดมา จำเลยทั้งเจ็ดกับพวกอีกหลายคนได้ร่วมกันกู้ยืมเงินประชาชน ทั่วไปด้วยวิธีโฆษณา ประกาศ ชักชวนด้วยวาจา แพร่ข่าวให้ปรากฏต่อประชาชนและจัดให้มีบุคคลตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ชักชวนประชาชนตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปเพื่อให้มีการกู้ยืมเงินโดยแอบอ้างว่าจำเลยที่ 1 กับ นาวาอากาศตรีหญิงประอรและจำเลยที่ 2 ถึงที่ 7 ได้ร่วมกันประกอบธุรกิจจัดสรรบ้านและที่ดินให้แก่ กองทัพอากาศและค่าน้ำมันส่งในประเทศและต่างประเทศ โดยประชาชนผู้ร่วมลงทุนหรือให้กู้ยืมเงินจะ ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในรูปของเงินปันผลร้อยละ 7.5 ต่อเดือน เป็นรายเดือน หรือร้อยละ 96 ต่อปี เป็นรายปี ซึ่งเป็นการแน่นอนและไม่ต้องเสี่ยงต่อการขาดทุนแต่อย่างใดและสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 16 ต่อปี อันเป็นอัตราสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน จะพึงจ่ายได้ ทั้งนี้โดยจำเลยทั้งเจ็ดกับพวกเป็นตัวแทนจัดผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนผู้ร่วมลงทุน หรือ ผู้ให้กู้ยืมเงินจำเลยทั้งเจ็ดกับพวกจะรับโดยไม่จำกัดจำนวนคนและจำนวนเงินและจากการโฆษณา ประกาศ แพร่ข่าว และชักชวนของจำเลยทั้งเจ็ดกับพวก ทำให้บุคคลเกินกว่า 10 คนขึ้นไปและ ประชาชนเข้าใจว่า ธุรกิจที่จำเลยทั้งเจ็ดกับพวกดำเนินการอยู่นั้น เป็นธุรกิจซึ่งมีการลงทุนเพียงครั้งเดียว จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างสูงเกินกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินจะพึงให้ได้ ทั้งมีสิทธิ ได้รับเงินทุนคืนโดยการขอยกถอนหรือเงินดังกล่าวได้ตามข้อตกลงโดยจำเลยทั้งเจ็ดกับพวกได้รู้หรือควร รู้แล้วว่าไม่สามารถนำเงินร่วมลงทุนหรือเงินกู้ยืมดังกล่าวไปประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย ที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงพอแก่การนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ และยังได้รู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ตนกับพวกจะนำเงินจากผู้ร่วมลงทุนหรือผู้ให้กู้ยืมมาจ่ายเป็นผลประโยชน์ตอบแทนโดยวิธีจ่ายหมุนเวียน ให้แก่ผู้ร่วมลงทุน หรือผู้ให้กู้ยืมอย่างต่อเนื่องไป และจากการโฆษณา ประกาศ แพร่ข่าว และชักชวนของ จำเลยทั้งเจ็ดกับพวกเป็นเหตุให้ประชาชนทั่วไป รวมทั้งพันจ่าอากาศเอกภาสกร โชติมุกตะ กับพวกอีก ไม่น้อยกว่า 64 คน หลงเชื่อตามคำอวดอ้างของจำเลยทั้งเจ็ดกับพวก จึงให้จำเลยทั้งเจ็ดกับพวกกู้ยืมเงิน ไปรวมทั้งสิ้น 8,053,775 บาท โดยจำเลยทั้งเจ็ดกับพวกได้ร่วมกันและช่วยกันทำและลงลายมือชื่อใน เอกสารต่างๆ เช่น หนังสือสัญญากู้เงิน หรือเช็ค แล้วมอบให้แก่ประชาชนผู้เสียหายเพื่อเป็นหลักฐานใน การรับเงินดังกล่าว อันเป็นการร่วมกันกู้ยืมเงินไปจากประชาชนผู้เสียหายเกินกว่า 10 คนขึ้นไป ซึ่งมี จำนวนเงินกู้ยืมรวมกันเกินกว่า 5,000,000 บาทขึ้นไป โดยมีใช่เป็นการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินแล้ว จำเลยทั้งเจ็ดกับพวกได้ร่วมกันนำเงินดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ไม่ยอมคืนเงินร่วมลงทุนหรือเงิน กู้ยืมดังกล่าวให้แก่ประชาชนผู้เสียหายนับตั้งแต่ประมาณเดือนมีนาคม 2529 ตลอดมาและหลบหนีไป ทำให้ประชาชนผู้เสียหายไม่ได้รับเงินคืน พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า จำเลยทั้งเจ็ดกระทำความผิดดังกล่าวจริง และเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายล้มละลายโดยมีทรัพย์สินไม่พอชำระ หนี้สิน และเห็นสมควรให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของจำเลยไว้ก่อน เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของ ประชาชนผู้ให้กู้ยืมเงินและดำเนินคดีแก่จำเลยทั้งเจ็ดกับพวกในข้อหากระทำความผิดตามมาตรา 4 และ 5 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 โจทก์จึงฟ้องจำเลยทั้งเจ็ด เป็นบุคคลล้มละลายเพื่อให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าจัดการและรวบรวมทรัพย์สินของจำเลยทั้งเจ็ด นำเงินมาแบ่งชำระหนี้แก่ประชาชนผู้เสียหายต่อไป ขอให้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยทั้งเจ็ดเด็ดขาด และพิพากษาให้จำเลยทั้งเจ็ดล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลายพ.ศ. 2483 และพระราช กำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 จำเลยที่ 1 ที่ 2 และที่ 5 ไม่ยื่นคำให้การและ ขาดนัดพิจารณาจำเลยที่ 3 ให้การว่า จำเลยที่ 3 เป็นกรรมการของจำเลยที่ 1 แต่มิใช่กรรมการผู้มี

อำนาจลงลายมือชื่อกระทำการแทนจำเลยที่ 1 ทั้งมิได้ร่วมกับนางวาอากาศตรีหญิงประอร หรือจำเลย คนใดกู้ยืมเงินประชาชนทั่วไปตามฟ้อง จำเลยที่ 1 มีนางวาอากาศตรีหญิงประอรและจำเลยที่ 2 เป็น ผู้ดำเนินกิจการเพียงสองคน จำเลยที่ 3 เป็นเพียงผู้ถือหุ้นและกรรมการของจำเลยที่ 1 เท่านั้น จำเลยที่ 3 ไม่ได้เป็นหนี้ผู้ให้กู้ยืมเงินตามฟ้อง และไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือมีสินทรัพย์ไม่พอชำระหนี้สิน ขอให้ยกฟ้องจำเลยที่ 4 ให้การว่า จำเลยที่ 4 เป็นเพียงผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ 1 และได้ชำระค่าหุ้นเต็ม มูลค่าแล้ว มิได้เป็นกรรมการผู้มีอำนาจหรือมีส่วนรู้เห็นในการดำเนินกิจการของจำเลยที่ 1 ขอให้ยกฟ้อง จำเลยที่ 6 ให้การว่า จำเลยที่ 6 ได้รับการชักชวนให้เป็นผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ 1 แต่มิได้เข้าร่วมเป็น กรรมการของจำเลยที่ 1 ทั้งไม่เคยมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการของจำเลยที่ 1 ไม่เคยเข้าร่วมประชุม ผู้ถือหุ้นหรือกรรมการของจำเลยที่ 1 ไม่เคยได้รับผลประโยชน์จากจำเลยที่ 1 และไม่เคยลงลายมือชื่อ ในหนังสือสัญญากู้ยืมเงินหรือเช็คหรือในเอกสารอื่นใดของจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 6 ถูกโจทก์ฟ้องเป็น คดีอาญาในข้อหาร่วมกันฉ้อโกงประชาชนและร่วมกันกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ศาลอาญามีคำ พิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง จำเลยที่ 6 จึงไม่ต้องรับผิดชอบในคดีส่วนแพ่ง ขอให้ยกฟ้องจำเลยที่ 7 ให้การว่า จำเลยที่ 7 เป็นเพียงกรรมการของจำเลยที่ 1 แต่มิใช่กรรมการผู้มีอำนาจ หรือมีส่วนรู้เห็นในการดำเนิน กิจการของจำเลยที่ 1 และได้ลาออกจากการเป็นกรรมการของจำเลยที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2528 จำเลยที่ 7 ได้ชำระค่าหุ้นเต็มมูลค่าแล้วจึงไม่ต้องรับผิดชอบอีก โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 7 ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 จำเลยที่ 7 ไม่เป็นผู้มีหนี้สิน ล้นพ้นตัว ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 5 เด็ดขาด ตาม พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 14 ประกอบพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกง ประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 10 โจทก์ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม ค่าฤชาธรรมเนียมและโจทก์มิได้แต่ง ทนายความ จึงไม่กำหนดค่าธรรมเนียมและค่าทนายความให้ ให้ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 6 และ ที่ 7 ค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 6 และที่ 7 ให้เป็นพับ จำเลยที่ 3 และที่ 4 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์มิได้แต่งทนายความแก้อุทธรณ์ จึงไม่กำหนดค่าทนายความชั้นอุทธรณ์ ให้จำเลยที่ 3 และที่ 4 ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า "คดีมีปัญหาขึ้นสู่ศาลฎีกาเฉพาะ จำเลยที่ 3 และที่ 4 เท่านั้น ที่จำเลยที่ 3 ฎีกาข้อแรกว่า จำเลยที่ 3 เป็นเพียงกรรมการของจำเลยที่ 1 ไม่ได้ร่วมกระทำความผิดกับจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 3 ไม่ต้องพิสูจน์ว่าตนไม่มีส่วนในการกระทำ ความผิดของจำเลยที่ 1 ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 15 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 3ให้เป็นบุคคลล้มละลายนั่น เห็นว่า โจทก์มีพยานตำรวจโทอัมพร ไทรงาม พนักงานสอบสวนเบิกความเป็นพยานว่า ตามทางสอบสวนได้ความว่าจำเลยที่ 3 เป็นกรรมการจำเลย ที่ 1 และได้ร่วมกับจำเลยที่ 1 และจำเลยอื่นกระทำความผิดต่อพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการ ฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 โดยได้ร่วมกันชักชวนประชาชนให้กู้ยืมเงินเพื่อนำไปร่วมลงทุนในธุรกิจ จัดสรรบ้านและที่ดิน ตลอดจนกิจการค่าน้ำมันโดยจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเป็นดอกเบี้ยในอัตราที่ สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน จะพึงจ่ายได้ และได้ร่วมกันกู้ยืมเงินจากประชาชนผู้ร่วมลงทุนไม่น้อยกว่า 64 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 8,000,000 บาทเศษ เจ้าพนักงานตำรวจจึงได้ดำเนินคดีอาญาแก่จำเลยที่ 3 และจำเลยอื่นในความผิด ดังกล่าวแต่จำเลยที่ 3 หลบหนีไป เมื่อจำเลยที่ 3 ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาได้ร่วมกับจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นนิติ บุคคลทำการกู้ยืมเงินดังกล่าว แม้จำเลยที่ 3 จะมีใช้กรรมการผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจกระทำการแทน จำเลยที่ 1 และมีได้ลงนามในสัญญาหรือตราสารการกู้ยืมเงินในฐานะผู้แทนของจำเลยที่ 1 ด้วยก็ตาม จำเลยที่ 3 ก็เป็นผู้กู้ยืมเงินตามนัยแห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

มาตรา 3 เช่นกันและต้องถือว่าจำเลยที่ 3 เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นนิติบุคคลด้วย เมื่อจำเลยที่ 3 ในฐานะผู้กู้ยืมเงินและเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 4 และ 5 แม้จะยังมีได้ถูกฟ้องเป็นจำเลยต่อศาลเพราะจำเลยที่ 3 หลบหนีไป โจทก์ยอมฟ้องขอให้จำเลยที่ 3 เป็นบุคคลล้มละลายได้ตามพระราชกำหนดดังกล่าวมาตรา 10 ส่วนที่จำเลยที่ 3 อ้างคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5608/2534 ในส่วนที่เกี่ยวกับจำเลยที่ 6 เพื่อสนับสนุนว่าจำเลยที่ 3 มิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 นั้น ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลยที่ 6 ในคดีดังกล่าวไม่ตรงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลยที่ 3 ในคดีนี้จึงไม่อาจนำมาปรับแก้จำเลยที่ 3 ในคดีนี้ได้" พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 3 และที่ 4 ขึ้นฎีกาให้เป็นพับ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 3
- พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 4
- พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 5
- พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 10
- พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 15

4) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3447/2530

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยกับพวกร่วมกันฉ้อโกงโจทก์และประชาชนว่าจำเลยกับพวกประกอบกิจการค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ชักชวนให้เล่นแชร์น้ำมันในวงเงิน 160,500 บาท จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเดือนละ 10,200 บาท โจทก์หลงเชื่อได้เล่นแชร์กับจำเลยเป็นเงิน 1,768,500 บาท และมีประชาชนเล่นแชร์กับจำเลยอีกหลายพันล้านบาทต่อมาจำเลยกับพวกไม่คืนเงิน และไม่ยอมชำระดอกเบี้ยให้โจทก์และประชาชน และหลบหนีไป โจทก์และประชาชนได้รับความเสียหายการกระทำของจำเลยกับพวกเป็นการโฆษณาให้ปรากฏต่อประชาชนในการกู้ยืมเงิน และจ่ายผลตอบแทนสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายจะพึงจ่ายได้ โดยรู้อยู่แล้วว่าไม่สามารถประกอบกิจการใดๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอนำมาจ่ายให้ประชาชนได้ และเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการมุ่งหมายเพื่อฉ้อโกงประชาชนและเพื่อหลอกลวงภาษี ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 341, 343, 209, 210, 212, 215, 357, 83, 90, 91 พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 4, 12 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้นัดไต่สวนมูลฟ้องเฉพาะข้อหาฉ้อโกงและฉ้อโกงประชาชน ส่วนข้อหาอื่นให้ยกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ความผิดฐานเป็นอั้งยี่ ช่องโจร และมั่วสุมหรือใช้กำลังกายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 209, 210, 212 และ 215 นั้นมิใช่กระทำโดยเฉพาะเจาะจงแก่บุคคลใดเป็นส่วนตัว รัฐเท่านั้นที่เป็นผู้เสียหายโดยตรง โจทก์จึงไม่ใช่ผู้เสียหายที่มีอำนาจฟ้องร้องจำเลยได้ ส่วนปัญหาที่ว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนหรือไม่นั้น ศาลฎีกาโดยที่ประชุมใหญ่เห็นว่า พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน เป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา ดังจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของพระราชกำหนดนี้ ตามมาตรา 4 มาตรา 5 มาตรา 7 และมาตรา 8 บัญญัติถึงวิธีการและลักษณะของการกู้ยืมในกรณีเช่นนี้ไว้ และบัญญัติถึงการที่จะปราบปรามการกระทำที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กับวางมาตรการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากการถูก

หลอกลวง และรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยได้กำหนดมาตรการต่างๆ ไว้เพื่อคุ้มครองประชาชนเป็นส่วนรวม และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้นมีอำนาจใช้มาตรการดังกล่าวนี้ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้กรณีเสร็จเด็ดขาดไปทันที ดังนั้นความผิดตามพระราชกำหนดนี้รัฐเท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีได้ พิพากษายืน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 209
- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 210
- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 212
- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215
- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 340
- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343
- พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 343

2.1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วีระพงษ์ บุญโญภาส (ม.ป.ป.) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษา วิเคราะห์ และกำหนดแนวทางการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมเศรษฐกิจการเงิน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ กฎหมายและระเบียบ รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องปรามธุรกิจการเงินนอกระบบ จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช 2475 เสนอแนะแนวทางและยกร่างแก้ไขปรับปรุงกฎหมายทั้ง 3 ฉบับดังกล่าว เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความชัดเจนและสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างจริงจัง และเพื่อให้สามารถกำหนดยุทธศาสตร์ในการป้องปรามธุรกิจการเงินนอกระบบตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการคลัง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และบทบาทภารกิจที่ได้รับมอบหมายในปัจจุบัน จากการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มีดังนี้

1. ปัญหาด้านกฎหมาย

1.1 เนื่องจากพระราชกำหนดฉบับนี้ออกมาเป็นกรณีเร่งด่วน ทำให้ไม่ครอบคลุมไปถึงรูปแบบการหลอกลวงบางประเภท โดยเฉพาะรูปแบบใหม่ๆ ที่แอบแฝงมาในธุรกิจที่ถูกกฎหมาย และการแก้กฎหมายเพื่อมาแก้ไขปัญหากลอกลวงในรูปแบบต่างๆ มักจะล่าช้าไม่ทันต่อการพัฒนารูปแบบของอาชญากรรมและมักแก้กฎหมายภายหลังจากที่เกิดความเสียหายอย่างมากมาขึ้นแล้ว

1.2 ปัญหาเรื่องอัตราโทษปรับ เนื่องจากโทษในปัจจุบันตามมาตรา 12 สำหรับความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 คือ ปรับตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ ยังน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับความเสียหายและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจของประเทศ

1.3 ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษสำหรับนิติบุคคล ซึ่งมาตรา 12 มีโทษจำคุก รวมอยู่ด้วย จึงไม่สอดคล้องกับหลักในเรื่องโทษสำหรับนิติบุคคล เนื่องจากโทษจำคุกนั้น โดยสภาพไม่สามารถใช้กับนิติบุคคลได้ สมควรพิจารณาแก้ไขและควรมีมาตรการอื่นๆ มาเสริมเพื่อลงโทษนิติบุคคล เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมประเภทนี้ที่กระทำโดยนิติบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ปัญหาการดำเนินคดีและการรวบรวมพยานหลักฐาน

2.1 เนื่องจากการดำเนินคดีประเภทนี้ มักจะเกี่ยวข้องกับเอกสารจำนวนมาก มีทั้งเอกสารประกอบการสมัครเป็นสมาชิกหรือสมัครเข้าร่วมลงทุน เอกสารทางการแพทย์ หลักฐานการเป็นสมาชิกและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานต้องใช้เวลาในการตรวจพิสูจน์ ทำให้การดำเนินคดีล่าช้า ไม่ทันต่อการป้องปรามอาชญากรรมประเภทนี้ และอีกประการหนึ่งปัจจุบันการสื่อสารเทคโนโลยีพัฒนาไปมาก ทำให้การทำลายพยานหลักฐานสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว

3. ปัญหาด้านพนักงานเจ้าหน้าที่

3.1 เนื่องจากกฎหมายได้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการใช้ดุลพินิจก่อนการใช้อำนาจในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็น "กรณีมีเหตุอันควรสงสัย" ตามมาตรา 7 และในกรณีที่เห็นว่าเป็น "กรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อ" ตามมาตรา 8 ซึ่งประเทศไทยมีบรรทัดฐานไม่เพียงพอในเรื่องของการใช้ดุลพินิจในกรณีดังกล่าว ทำให้การใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่อาจไปกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ

3.2 พบว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ยังขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติงาน และมีการสับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่ในหน่วยงานบ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในระบบงาน ยังผลให้สูญเสียโอกาสในการสร้างบุคลากรที่มีความชำนาญในคดีประเภทนี้ไป

4. ปัญหาเรื่องการบริหารจัดการทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดตามมาตรา 8 พบว่าในการดำเนินการตามพระราชกำหนดเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดมาได้ในปัจจุบันไม่มีระเบียบเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินที่ได้ยึดหรืออายัดกำหนดไว้โดยเฉพาะ ทำให้ไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ หรือเป็นกิจการ และทรัพย์สินที่ไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากเกินไป

5. ปัญหาประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เนื่องจากอาชญากรรมทางเศรษฐกิจจะมีลักษณะแตกต่างไปจากอาชญากรรมธรรมดาทั่วไป คือ ไม่มีลักษณะการกระทำความผิดที่รุนแรงเห็นได้ชัดเจน ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นเรื่องไกลตัว จึงไม่ให้ความสนใจในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ไม่ติดตามข่าวสาร ทำให้ถูกหลอกได้ง่าย

จุฬาลักษณ์ ถ้วยทอง และดลญา ศรีประโคน (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการเข้าสู่ธุรกิจแชร์ลูกโซ่ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงช่องทางการประชาสัมพันธ์และกระบวนการชักจูงเข้าสู่ธุรกิจแชร์ลูกโซ่ ลักษณะและวิธีการดำเนินธุรกิจแชร์ลูกโซ่ และผลกระทบการเข้าสู่ธุรกิจแชร์ลูกโซ่ โดยศึกษาจากผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมลงทุนในธุรกิจประเภทนี้และผู้ที่เป็นสมาชิกอยู่ในปัจจุบัน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ช่องทางการประชาสัมพันธ์ของธุรกิจมักใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อออนไลน์เพราะผู้บริโภคเข้าถึงได้ง่าย กระจายข่าวสารได้รวดเร็ว และกระบวนการชักจูงเข้าสู่ธุรกิจแชร์ลูกโซ่มักใช้วิธีการพูดโน้มน้าวใจ ใช้คำพูดหยาบคายเพื่อสร้างความเป็นกันเองทำให้ผู้ที่ได้รับฟังเกิดความสนใจ ธุรกิจแชร์ลูกโซ่ ดำเนินงานโดยมีการโฆษณาขายสินค้าบ้างหน้า เพื่อชักชวน ให้ผู้คนสนใจในการทำงานแบบง่ายๆ ใช้เวลาน้อย และมีวิธีการดำเนินธุรกิจโดยการให้สมาชิกทำการหาสมาชิกเพิ่ม ยังมีสมาชิกในสายของตนมากผลตอบแทนก็จะมากขึ้นของสมาชิกและมีการพัฒนาบุคลากร จึงเป็นการพัฒนาด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่วนผลกระทบทางด้านลบเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง เนื่องจากที่ผู้เป็นสมาชิกชักชวนบุคคลใกล้ชิดเข้ามาเป็นสมาชิกด้วยและหากบุคคลเหล่านั้นไม่ประสบความสำเร็จก็อาจเกิดการผิดใจกัน ผลกระทบต่อธุรกิจ ในทางบวกอาจเป็นการส่งเสริมให้ธุรกิจเพิ่มมากขึ้นและถ้ามีจำนวนมากก็จะส่งผลทางลบ เพราะ

ผู้บริโภคอาจขาดความเชื่อถือต่อธุรกิจประเภทอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกันด้วย ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม ประกอบด้วยปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม

จากการศึกษานี้ทำให้ทราบถึงการดำเนินการของธุรกิจแชร์ลูกโซ่ ซึ่งหน่วยงานของรัฐบาลควรให้ความสำคัญในการให้ความรู้แก่ผู้บริโภค เพื่อมิให้ตกเป็นเหยื่อของธุรกิจที่แอบแฝงการขายตรง และควรมีการออกกฎหมายควบคุมการดำเนินธุรกิจประเภทนี้ และสถาบันการศึกษาควรให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา เกี่ยวกับจรรยาบรรณในการทำธุรกิจ”

สรเสรีญ ปาลวัฒน์วิไชย (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนกับการประกอบธุรกิจขายตรง มุ่งศึกษาถึงรูปแบบธุรกิจของแชร์ลูกโซ่และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมการขายตรงในต่างประเทศกับมาตรการทางกฎหมายที่ใช้อยู่ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า การประกอบธุรกิจแชร์ลูกโซ่ได้มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการอยู่ตลอดเวลา มาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่นั้นไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้ควบคุมปัญหาที่เกิดจากการขายตรงได้ จึงได้เสนอแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดกักยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 และการนำมาตรการทางกฎหมายอื่นๆ มาใช้ลงโทษนิติบุคคลที่กระทำความผิด เช่น วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา 50 แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมาตรการคุมประพฤตินิติบุคคล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามธุรกิจแชร์ลูกโซ่

สายฝน รัตนภิรมย์ (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง นโยบายรัฐในการควบคุมอาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ที่แฝงในธุรกิจขายตรง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา ลักษณะของแชร์ลูกโซ่ แนวความคิดในการประกอบธุรกิจขายตรง ปัญหาแชร์ลูกโซ่ที่แฝงอยู่ในธุรกิจขายตรง ตลอดจนหลักเกณฑ์ทางกฎหมายและนโยบายของรัฐที่ใช้ในการควบคุมอาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ที่แฝงในธุรกิจขายตรงของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการแสวงหามาตรการที่เหมาะสมเพื่อปรับปรุงกฎหมายของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

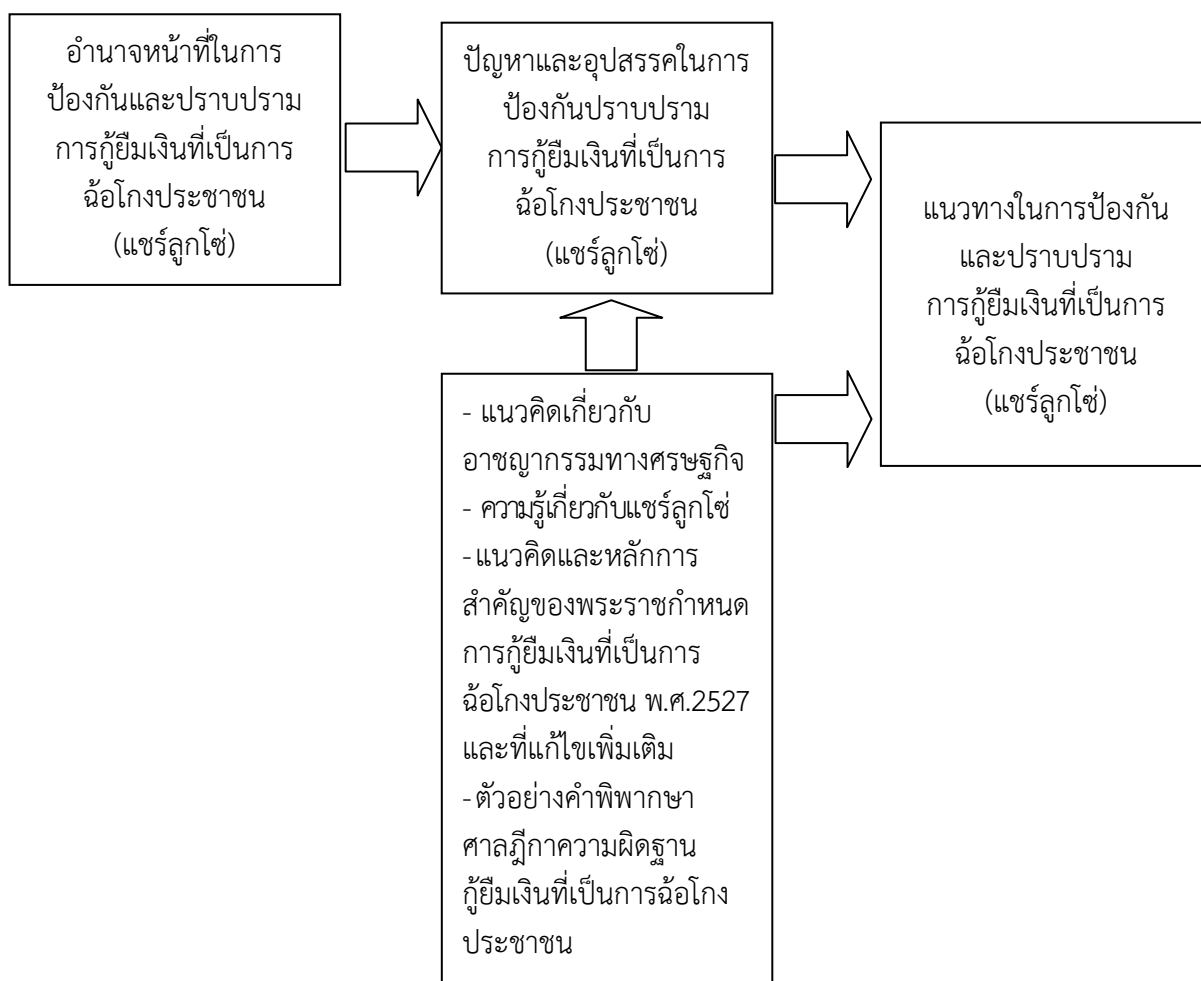
จากการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายหรือวิธีดำเนินการที่จะป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าว ประกอบกับปัจจุบันมีเทคโนโลยีทันสมัยทำให้รูปแบบของอาชญากรรมประเภทนี้พัฒนาและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น รวมทั้งรัฐยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการและยังไม่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดนี้อย่างจริงจัง จึงทำให้มีผู้จัดให้มีการเล่นแชร์ประเภทนี้แตกออกไปเป็นอีกหลายรูปแบบ ดังที่ปรากฏเป็นข่าวตามสื่อต่างๆ การปล่อยให้มีการกระทำความผิดดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อระบบการเงินระบบเศรษฐกิจ รวมทั้งก่อให้เกิดปัญหาการฉ้อโกงและมีปัญหาทางอาชญากรรมทางธุรกิจอื่นๆ ตามมา แม้ภาครัฐจะได้บัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเล่นแชร์ออกมาหลายฉบับไม่ว่าจะเป็นพระราชกำหนดการกักยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ.2534 เป็นต้น ก็ตาม แต่กฎหมายต่างๆ ดังกล่าวก็ยังมีข้อบกพร่องไม่ครอบคลุมทำให้อาชญากรรมแชร์ลูกโซ่สามารถรอดพ้นจากการกระทำผิดไปได้ อีกทั้งโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายก็มีอัตราโทษที่ต่ำเกินไปเมื่อเทียบกับการกระทำความผิดและความเสียหายที่เกิดขึ้น ทำให้ขาดความเกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมือง และพร้อมที่จะเสี่ยงกระทำความผิดในทำนองนี้อีก นอกจากนี้ด้วยเทคโนโลยีที่มีอยู่ในปัจจุบันทำให้อาชญากรเหล่านี้สามารถขยายวงแชร์ของตนออกไปได้ในวงกว้างโดยอาศัยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่กฎหมายที่ใช้ในการควบคุม ป้องกันและปราบปรามในประเทศไทยยังไม่ผ่านกระบวนการนิติบัญญัติออกมาบังคับใช้ อีกทั้งปัจจุบันอาชญากรได้นำเอาธุรกิจขายตรงมาใช้ประยุกต์เข้ากับ

แช่ลูกโซ่ด้วย ยิ่งทำให้แช่ลูกโซ่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้นไปอีก แม้ภาครัฐจะได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ.2545 เพื่อแก้ปัญหาแช่ลูกโซ่ที่แฝงในธุรกิจขายตรง แต่กฎหมายดังกล่าวก็ยังคงมีความบกพร่องในหลายๆด้าน ลักษณะและรูปแบบของแช่ลูกโซ่ จึงขยายวงกว้างออกไปอย่างรวดเร็ว และบางกรณีก็ไม่สามารถนำมาใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับแช่ได้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจะได้ทำการศึกษาถึงปัญหาตลอดจนอุปสรรคและสาเหตุต่างๆ ที่เป็นอยู่ในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายรัฐ ในการควบคุมอาชญากรรมแช่ลูกโซ่ที่แฝงในธุรกิจขายตรงที่ส่งผลให้ภาครัฐไม่สามารถควบคุมธุรกิจแช่ลูกโซ่ที่แฝงในธุรกิจขายตรงได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะได้เสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป”

สุพัตรา แผนวิจิต (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องธุรกิจแช่ลูกโซ่ : ศึกษากรณีพัฒนาการบังคับใช้พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534 กล่าวคือ ธุรกิจแช่ลูกโซ่ เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในรูปแบบของการระดมทุนนอกระบบประเภทหนึ่งี่สร้าง ความเสียหายแก่เศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ประเทศไทยจึงได้ตราพระราชกำหนดการกู้ ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนพ.ศ.2527 ขึ้น และได้แก้ไขเพิ่มเติมใน พ.ศ.2534 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวางมาตรการปราบปรามและเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของ ประชาชน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงรูปแบบของธุรกิจแช่ลูกโซ่ หลักเกณฑ์ทาง สบัญญัติและขอบเขตการบังคับใช้พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็ การฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534 และระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแนวปฏิบัติในการดำเนินคดีกู้ยืมเงิน ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายกับธุรกิจแช่ลูกโซ่ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า การบังคับใช้พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534 กับธุรกิจแช่ลูกโซ่นั้น มีปัญหาและข้อขัดข้องหลายประการที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ กล่าวคือ ปัญหาด้านกฎหมาย ปัญหาด้านการดำเนินคดี ปัญหา ด้านพนักงานเจ้าหน้าที่และปัญหาด้านประชาชนผู้ถูกกฎหมายใช้บังคับ จากปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนได้เสนอแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็ การฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 โดยการเพิ่มข้อสันนิษฐานความผิดของผู้ให้เข้าอาคารสถานที่ที่มีส่วนรู้เห็น ในการกระทำความผิดให้รับผิดเท่าตัวการ เพิ่มบทบัญญัติให้มีการส่งจ่ายรางวัลให้แก่ประชาชนผู้ชี้เบาะแสเพิ่มอัตรา โทษปรับให้เหมาะสมกับความเสียหายที่เกิดขึ้น และให้แก้ไขถ้อยคำในมาตรา 12 และมาตรา 14 และได้เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ รวมทั้งเสนอให้นำวิธีการเพื่อความปลอดภัยประเภทการห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง ตามมาตรา 50 ของประมวลกฎหมายอาญาและมาตรการการคุมประพฤตินิติบุคคลมาใช้ในการลงโทษกรณี นิติบุคคลกระทำความผิด นอกจากนี้ยังได้เสนอให้นำมาตรการอื่นๆ มาใช้เป็นมาตรการเสริม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามธุรกิจแช่ลูกโซ่

2.2 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาไว้ดังนี้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีในการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กรณีศึกษาแซร์ลูโกโซ" เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 รูปแบบการศึกษาวิจัย ใช้วิธีการวิจัย 2 วิธี คือ

3.1.1 การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Survey) โดยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ความรู้เกี่ยวกับแซร์ลูโกโซ แนวคิดและหลักการสำคัญของพระราชกำหนดการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาความผิดฐานกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

3.1.2 การศึกษาภาคสนาม (Field Survey) เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แซร์ลูโกโซ) รวมทั้งผู้เสียหายจากการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แซร์ลูโกโซ) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แซร์ลูโกโซ)

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากรเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แซร์ลูโกโซ) และผู้เสียหายจากการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แซร์ลูโกโซ)

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แซร์ลูโกโซ) และผู้เสียหายจากการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แซร์ลูโกโซ) ดังต่อไปนี้

- 1) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
- 2) กรมสอบสวนคดีพิเศษ
- 3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้แก่ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค
- 4) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
- 5) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- 6) กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)
- 7) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- 8) กรมบังคับคดี
- 9) ผู้เสียหาย

3.2.3 การสุ่มตัวอย่างในการศึกษา เป็นดังนี้

(1) ในการเลือกกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหารหรือผู้แทนของหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) และผู้เสียหายจากการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ที่ยินยอมให้เปิดเผยข้อมูล

(2) ในการเลือกกลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

3.3 ประเด็นที่ศึกษา

ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กรณีศึกษาแชร์ลูกโซ่ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) เป็นอย่างไร และมีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 การวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ความรู้เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ แนวคิดและหลักการสำคัญของพระราชกำหนดการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาความผิดฐานกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

3.4.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) และแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

3.4.3 การสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) และแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.5.1 ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อให้ได้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

3.5.2 รายการประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม เป็นแนวคำถามแบบไม่เป็นทางการ (The Informal Conversational Interview) เพื่อให้ได้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์และสรุปแนวคิดและประเด็นสำคัญในรูปแบบของการพรรณนา หลังจากนั้นจึงสรุปผลปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) และแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กรณีศึกษาแชร์ลูกโซ่" แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง เป็นการนำเสนอผลการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กรณีศึกษาแชร์ลูกโซ่ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่สอง เป็นการนำเสนอผลการศึกษาภาคสนาม

4.1 ผลการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ศึกษากรณีแชร์ลูกโซ่ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ความรู้เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ แนวคิดและหลักการสำคัญของพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกา ความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พบว่า ในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรนั้น เนื่องจาก

4.1.1 ความไม่ชัดเจน และซ้ำซ้อนกันในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กล่าวคือ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้ความรู้กับประชาชน และหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับเรื่องราวร้องเรียน ร้องทุกข์กล่าวโทษ และดำเนินคดี ต่างมีด้วยกันหลายหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ก็มีหลายหน่วยงานภายในที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานีตำรวจ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ส่งผลทำให้เกิดความสับสนเปลืองในการใช้ทรัพยากร และที่สำคัญทำให้ประชาชนสับสนและเสียเวลากับการรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐดังกล่าว

4.1.2 ในการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ได้มีการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการหลายชุด ซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยงานที่หลากหลายทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและเกี่ยวข้องโดยอ้อมที่เกินความจำเป็น ทำให้การขับเคลื่อนภารกิจเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ได้แก่

1) ประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 18 เมษายน 2543 เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 36) ให้แต่งตั้งให้ผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด ธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการคลัง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

2) คณะกรรมการป้องปรามธุรกิจการเงินนอกระบบ โดยมีปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ และมีผู้แทนจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น

กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นกรรมการ และมีผู้อำนวยการกองนโยบายการเงินและสถาบันการเงินเป็นกรรมการและเลขานุการ และหัวหน้าฝ่ายการเงินนอกระบบ กองนโยบายการเงินและสถาบันการเงินเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

3) คณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเงินนอกระบบ โดยมีรองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอนุกรรมการ

4) คณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเงินนอกระบบในส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานอนุกรรมการ อัยการจังหวัด คลังจังหวัด หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด พาณิชย์จังหวัด แรงงานจังหวัดเป็นอนุกรรมการ สรรพากรจังหวัดเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

4.1.3 การกำหนดโทษยังไม่เหมาะสม ทำให้ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัวหรือเข็ดหลาบได้แก่

1) อัตราโทษปรับน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับความเสียหายที่เกิดจากการกระทำ ความผิด กล่าวคือ อัตราโทษปรับที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ในมาตรา 12 สำหรับความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 หรือ มาตรา 5 มีโทษปรับตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

2) โทษสำหรับนิติบุคคล ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ได้กำหนดนิยามของคำว่า "ผู้กู้ยืมเงิน" ไว้ในมาตรา 3 "ผู้กู้ยืมเงิน" หมายความว่า บุคคลผู้ทำการกู้ยืมเงิน และในกรณีที่ผู้กู้ยืมเงินเป็นนิติบุคคล ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งลงนามในสัญญา หรือตราสารการกู้ยืมเงินในฐานะผู้แทนของนิติบุคคลนั้นด้วย ดังนั้น นิติบุคคลย่อมมีความรับผิดชอบตามกฎหมายนี้ และย่อมต้องถูกลงโทษตามวิธีการทางกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 กำหนดโทษทางอาญาไว้ 5 ประเภท คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน ซึ่งมีเพียงโทษปรับกับโทษริบทรัพย์สินเท่านั้นที่ใช้องโทษนิติบุคคลได้ ซึ่งโทษปรับและริบทรัพย์สินเป็นโทษที่ไม่สามารถกำจัดนิติบุคคลให้ออกไปจากสังคมได้เหมือนโทษประหารชีวิต จำคุก และกักขัง ที่ใช้ลงโทษต่อบุคคลธรรมดา

4.2 ผลการศึกษาภาคสนาม

การศึกษาภาคสนามเป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กรณีศึกษาแชร์ลูกโซ่ ผลการศึกษาเป็นดังนี้

4.2.1 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

ประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นแนวคำถามเพื่อให้ได้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กรณีศึกษาแชร์ลูกโซ่ จากผู้บริหารของหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงิน

ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) และผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่เป็นการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

1. พันตำรวจเอก ประทีป เจริญศิลป์ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
ผู้อำนวยการกองคุ้มครองผู้บริโภคด้านธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง
2. พันตำรวจโท อานนท์ อุทธิจันทร์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
รองผู้บัญชาการสำนักคดีอาญาพิเศษ ๑
3. พันตำรวจเอก ทศน์ภูมิ จารุปรัชญ์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ผู้กำกับการ ๕ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
4. ร้อยตำรวจเอก ดร.ชนะชล วงศ์นุ่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
รองสารวัตรสอบสวน กองกำกับการ ๑ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค
5. นายสุรศักดิ์ พิเชิตผจงกิจ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน
6. ดร.ครรชิต คุณากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
ผู้อำนวยการส่วนปราบปรามการเงินนอกระบบ
7. นายสุนทรา พลไตร สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอก

เงิน

8. ผู้อำนวยการศูนย์ข้อมูลคดีและมาตรการพิเศษทางกฎหมาย
นายภัครธรณ์ เทียนไชย กระทรวงมหาดไทย
ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี
9. นางนงภรณ์ รุ่งเพ็ชรวงศ์ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
10. นายชิตชัย สุทธิกุล กรมบังคับคดี
เลขานุการกรมบังคับคดี
11. นายวุฒิภัทร วงศ์ประโคน ผู้เสียหาย

ข้อสรุปเป็นดังนี้

เจ้าหน้าที่ของรัฐ

1) ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

1.1) ด้านอำนาจหน้าที่ และข้อกฎหมาย

การดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยกันหลายหน่วยงาน แต่ยังขาดหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการกำหนดนโยบาย แนวทาง และบูรณาการการทำงานร่วมกัน รวมทั้งยังไม่ได้มีการกำหนดแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความซ้ำซ้อน ลำช้า กระบวนการเหล่านี้ส่งผลเสียหายโดยตรงต่อประชาชน เนื่องจากเมื่อเกิดความล่าช้าในการดำเนินการทำให้พยานหลักฐานบางอย่างหายไปหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมีการยกย้ายถ่ายเทไปเสียก่อนที่จะมีการยึดอายัด

ตามกฎหมาย หลายคดีสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้ แต่ไม่มีทรัพย์สินมาเยียวยาผู้เสียหาย นอกจากนี้ยังทำให้ประชาชนผู้ได้รับความเสียหายไม่แน่ใจว่าเมื่อเกิดเหตุขึ้นแล้วจะต้องไปติดต่อรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานใด

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร พระราชกำหนดกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 7 ได้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย มีการแต่งตั้งหน่วยต่างๆ ในระดับภูมิภาคทั่วประเทศเกือบทุกระดับเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย โดยให้มีอำนาจในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่าผู้ใดจะกระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่มาให้ถ้อยคำ ตรวจสอบสภาพกิจการ นำเอกสารมาตรวจสอบ ตลอดจนมีอำนาจเข้าไปในสถานที่ของบุคคล ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจในการตรวจจรวจแชร์ลูกโซ่ไว้แล้ว โดยมีสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานหลัก แต่ที่ผ่านมาแทบไม่มีการบังคับใช้กฎหมายตามมาตราดังกล่าวให้เกิดประสิทธิภาพทั้งในด้านการป้องกันและปราบปราม จึงทำให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่เพิ่มจำนวนและความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง บางหน่วยงานยังขาดความจริงใจในการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัว นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดการทำงานเชิงรุก ไม่มีการจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อใช้ป้องกันการกระทำความผิด และตรวจสอบเมื่อมีการกระทำความผิดหรือสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิด

กรณีการดำเนินการรับคดีความผิดเกี่ยวกับการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ที่มีความเสียหายและผลกระทบต่อสังคมอย่างกว้างขวางเป็นคดีพิเศษ มีขั้นตอนกระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริง และสืบสวนตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ที่ทำให้เกิดความล่าช้ากว่าจะพิจารณาเป็นคดีพิเศษ และหากเมื่อพิจารณาไม่รับเป็นคดีพิเศษก็จะทำให้ผู้เสียหายต้องยุ่งยากเสียเวลาในการไปร้องทุกข์กล่าวโทษกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกครั้งหนึ่ง

การดำเนินการที่ต้องมีความเกี่ยวข้องกันระหว่างหน่วยงานในบางครั้งก็ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการกับการกระทำความผิด เช่น การสอบสวนเกี่ยวกับพฤติการณ์ของการกระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ว่าเข้าองค์ประกอบกฎหมายกรณีผลตอบแทนดังกล่าวเกินกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดหรือไม่ จะต้องสอบสวนเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ทำให้เกิดความล่าช้าในการนำข้อมูลมาประกอบในสำนวนคดี การมีพนักงานอัยการร่วมสอบสวน ถึงแม้จะมีข้อดีในแง่ของการวางกรอบแนวทางการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานที่มีความชัดเจน เพื่อให้สามารถฟ้องผู้กระทำความผิดให้ศาลลงโทษได้ แต่มีข้อเสียคือ คดีความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ต้องสอบสวนผู้เสียหายจำนวนมากแต่พนักงานอัยการที่ร่วมสอบสวนมีน้อย ทำให้การสอบสวนขาดความคล่องตัวและล่าช้า

กฎหมายกำหนดจำนวนและระยะเวลาการควบคุมผู้ต้องหาเพียง 84 วัน ทำให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานได้ไม่ครบถ้วน อาจไม่เพียงพอต่อการรับฟังเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด ทั้งนี้เพราะคดีแชร์ลูกโซ่มักมีกลุ่มผู้กระทำความผิดตั้งแต่ระดับผู้อยู่เบื้องหลัง ระดับตัวแทนสั่งการ ตัวแทนเชิดพนักงานที่ทำหน้าที่อบรมสัมมนา ไปจนถึงแม่ข่ายที่ไปชักชวนในลักษณะหลอกลวงให้ประชาชนตกเป็นเหยื่อ จึงเป็นคดีที่มีผู้ต้องหาที่เกี่ยวข้องกันในหลายระดับ มีจำนวนหลายคน และส่วนใหญ่มีนิติบุคคลร่วมกระทำความผิดด้วย การจับกุมผู้ต้องหาที่เกิดไม่พร้อมกัน ระยะเวลาการฝากขังผู้ต้องหาที่สูงสุดกับการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยจำนวนผู้เสียหาย จำนวนผู้ต้องหา และเอกสารจำนวนมากภายใต้เงื่อนไขเวลาที่จำกัด

กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดบทลงโทษไม่เหมาะสม ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัว และซ้ำเติม นอกจากนี้นี้ยังไม่ได้กำหนดในเรื่องการชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้เสียหาย

ตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กำหนดให้กรณีที่พนักงานอัยการจะเรียกเงินต้นและผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายให้แก่ผู้ให้กู้ยืม (ผู้เสียหายที่ถูกหลอกลวง) นั้น จะต้องมีการร้องขอจากผู้ให้กู้ยืม (ผู้เสียหาย) เสียก่อน แตกต่างจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาทั่วไปที่เพียงปรากฏว่าผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องคืน ให้พนักงานอัยการเรียกราคาหรือทรัพย์สินแทนผู้เสียหายได้เลย เงื่อนไขดังกล่าวหากผู้เสียหายรายใดไม่ได้สอบสวนปากคำ จัดทำบัญชีทรัพย์สินไว้ ก็จะไม่มีฐานะเป็นผู้เสียหายตามคำพิพากษา กรมบังคับคดีไม่สามารถเยียวยาหรือเฉลี่ยทรัพย์สินให้ได้ ทำให้ทางคดีต้องสอบสวนผู้เสียหายทุกปากเพื่อให้ได้รับการเยียวยาในภายหลัง ต้องใช้เวลาและงบประมาณในการดำเนินการไม่น้อย

1.2) ด้านทรัพยากรที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ยังไม่ได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ให้กับบุคลากรของตนเท่าที่ควร ทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการกระทำความผิด และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ทำให้การดำเนินการไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) มีจำนวนไม่สอดคล้องกับปริมาณงานและปริมาณผู้เสียหายในแต่ละคดีที่มีจำนวนมาก

งบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถดำเนินการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการกระทำความผิด และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด รวมทั้งการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนมิให้ตกเป็นเหยื่อได้อย่างทั่วถึง

1.3) ด้านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีมีการประสานงานและร่วมมือกันเท่าที่ควร อีกทั้งยังมีข้อขัดข้องของขั้นตอนระเบียบ กฎหมาย ที่ทำให้เกิดความไม่คล่องตัว และเกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน

ไม่มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน

1.4) ด้านอื่นๆ

บุคลากรบางรายเกรงกลัวการถูกฟ้องร้องเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ จึงไม่ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ

สถาบันการเงินและหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคาร ร้านทอง ฯลฯ ไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เท่าที่ควร โดยอ้างข้อติดขัดด้านกฎหมาย ทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ครบถ้วน

การได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางการเงินของกลุ่มผู้กระทำความผิดจากธนาคาร ต้องใช้เวลานานและมีข้อมูลจำนวนมาก ทำให้กลุ่มผู้กระทำความผิดโยกย้ายเงินไปจนไม่เหลือให้ยึด

หรืออาจได้ และการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวมีความจำเป็นต้องให้ได้รายละเอียดว่าธุรกรรมแต่ละรายการเกี่ยวข้องกับใคร อย่างไร เพื่อนำมาพิจารณาดำเนินคดีในความผิดฐานฟอกเงินอีกฐานหนึ่ง ทำให้ระยะเวลาการดำเนินคดีใช้เวลานาน

ประชาชนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ประกอบกับการไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลหรือเข้าถึงข้อมูลได้ล่าช้าในการตรวจสอบข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ถูกหลอกลวงได้ง่าย แต่ก็มีประชาชนจำนวนไม่น้อยที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดเพราะความโลภ ต้องการคำตอบแทนที่ผู้กระทำความผิดนำมาจูงใจ ทั้งๆ ที่รู้ถึงความผิดปกติในพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิด

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การคมนาคม และการสื่อสาร ทำให้การกระทำความผิดเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย และแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว ด้วยการหลอกลวงผ่านโทรศัพท์ อีเมล และสื่อโซเชียลมีเดีย ในขณะเดียวกันผู้กระทำความผิดก็ใช้ความสะดวกสบายของการทำธุรกรรมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์โยกย้ายเงินและทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดหลบหนีเจ้าหน้าที่ได้อย่างรวดเร็ว และยากต่อการติดตาม

2) แนวทางในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

2.1) ด้านอำนาจหน้าที่ และข้อกฎหมาย

เร่งพัฒนาประสิทธิภาพในการสืบสวนสอบสวน วิเคราะห์ และติดตามเส้นทางการเงินและทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดและบุคคลที่เกี่ยวข้อง นอกจากการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนแล้ว จะต้องมุ่งเน้นให้มีการดำเนินคดีกับผู้ที่เกี่ยวข้องในความผิดฐานฟอกเงินด้วยทุกคดี

จัดเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มบุคคลผู้กระทำความผิด ผู้เสียหาย รวมทั้งจัดทำแผนยุทธศาสตร์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการป้องกัน ปราบปราม และคาดการณ์แนวโน้มของการกระทำความผิดในอนาคตต่อไปด้วย

พัฒนาประสิทธิภาพการป้องกันปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้ ดังเช่น การใช้แอปพลิเคชัน DSI Map Extended ช่วยวิเคราะห์พฤติการณ์ของขบวนการแชร์ลูกโซ่ โดยให้ประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่พบเห็นการนำเสนอแผนการตลาดไปใช้เป็นข้อมูลก่อนตัดสินใจลงทุน เช่น เมื่อมีการถ่ายภาพหรือส่งคลิปวิดีโอการสัมมนาสมาชิกหรือการบรรยายตามสถานที่ต่างๆ เพื่อชักชวนให้มีการลงทุน แอปพลิเคชันจะประมวลผลหากพบว่าเข้าข่ายเป็นแชร์ลูกโซ่ ก็จะส่งข้อมูลให้ศูนย์ดำรงธรรมหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนที่มีอยู่ทั่วประเทศ เพราะแอปพลิเคชันจะระบุพิกัดจุดเกิดเหตุไว้พร้อม ซึ่งจะทำให้สามารถยับยั้งความเสียหายได้ทัน่วงที ทุกพื้นที่ อีกทั้งทำให้ได้หลักฐานทั้งพฤติการณ์และบุคคลที่เกี่ยวข้องมาประกอบในการปราบปรามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเศรษฐกิจการคลังซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการป้องปรามการเงินนอกระบบต้องเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

2.2) ด้านทรัพยากรที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน

พัฒนาศักยภาพบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จัดสรรบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงาน และงบประมาณสำหรับการปฏิบัติงานให้อย่างเพียงพอ ทั้งในส่วนของงบประมาณสำหรับการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการกระทำความผิด และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด รวมทั้งการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนมิให้ตกเป็นเหยื่อได้อย่างทั่วถึง

2.3) ด้านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนของผู้เจ้าหน้าที่ ตำรวจ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ฝ่ายปกครอง สำนักงาน ปปง. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นหน่วยงานหลัก เนื่องจากมีความสำคัญต่อการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้กระทำความผิดในเบื้องต้น สามารถอ้างอิงข้อกฎหมายได้ถูกต้องแม่นยำเป็นแนวทางในการสืบสวนสอบสวนความผิดต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นการบูรณาการทั้งในส่วนกลาง ระดับภาค และระดับจังหวัด เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารงานและเพื่อลดภาระของผู้เสียหาย รวมถึงลดระยะเวลาในการดำเนินการ และงบประมาณในการดำเนินการด้วย นอกจากนี้ในการรวบรวมพยานหลักฐานในคดีและการติดตามทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดต้องอาศัยการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมที่ดิน กรมการขนส่งทางบก สำนักงาน ปปง. ธนาคารของรัฐและธนาคารพาณิชย์ ในการตรวจสอบยึดอายัดทรัพย์สินอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้โดยการ

(1) จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันและปราบปรามเชิงรุกอย่างเป็นรูปธรรม

(2) กำหนดแนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

เน้นหนักในการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป ให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้ประกอบการหรือองค์ประกอบของความผิดเกี่ยวกับการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ทราบช่องทางในการตรวจสอบข้อมูลและการติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสิ่งสำคัญคือ ต้องสร้างความเข้าใจให้ประชาชนไม่หลงผิดและไม่โลภ

ผู้เสียหาย

1) พฤติกรรมการหลอกลวงของธุรกิจแชร์ลูกโซ่

ถูกชักชวนไปทำงานหารายได้พิเศษผ่านทางออนไลน์ โดยอ้างว่าจะได้รับเงิน 4,000-5,000 ต่อสัปดาห์ จากการทำงานเพียง 2-3 ชั่วโมงต่อวันเท่านั้น สามารถทำงานที่ไหนก็ได้ ลักษณะการทำงานคือการโปรโมทสินค้าโดยที่ทางบริษัทจะมีเว็บไซต์ในการทำงานให้ แต่เมื่อเข้าไปทำธุรกิจแล้วทำให้ทราบว่าไม่มีเว็บไซต์และไม่มีการขายสินค้าจริง เป็นเพียงการหลอกลวงเข้าไปในระบบธุรกิจเท่านั้น

2) สาเหตุที่ทำให้การดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ของหน่วยงานภาครัฐยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

หน่วยงานภาครัฐมีความล่าช้าในการดำเนินการ เพราะได้ทำการร้องเรียนและส่งข้อมูลไปยังหน่วยงานภาครัฐใช้เวลาประมาณ 5 เดือนแล้ว แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะเอาผิดกับผู้กระทำความผิดครั้งนี้ได้และเอกสารก็ถูกทำให้ตกหล่นไปอย่างมาก และด้วยเหตุที่หน่วยงานภาครัฐใช้เวลาในการดำเนินการมาก การดำเนินการล่าช้านี้เอง จึงทำให้ผู้เสียหายหลายคนถอดใจ ไม่ค่อยอยากเอาผิดกับผู้กระทำความผิด ดังนั้นก็จะทำให้พวกมิจฉาชีพได้ใจแล้วก็ยังสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ เพราะว่าไม่มีคนที่เอาผิดอย่างจริงจังสักที

3) แนวทางในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กรณีแชร์ลูกโซ่ของหน่วยงานภาครัฐ

ควรมีหน่วยงานที่มีรูปแบบ One stop service ที่จะสามารถรองรับและแก้ไข ปัญหาของแชร์ลูกโซ่โดยเฉพาะ เพราะในปัจจุบันเมื่อเกิดกรณีแชร์ลูกโซ่ขึ้นมา ประชาชนต้องไปร้องเรียนกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคก่อน หลังจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคพิจารณาว่ากรณีดังกล่าวเข้าข่ายแชร์ลูกโซ่แล้วจึงจะส่งเรื่องต่อไปยังกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งกว่าจะผ่านขั้นตอนการรับเป็นคดีพิเศษและกว่าคดีความจะเสร็จสิ้นก็ต้องใช้ระยะเวลายาวนาน และในการติดต่อกับหน่วยงานในแต่ละที่ผู้เสียหายก็ต้องส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง เป็นภาระอย่างมากของผู้เสียหาย ทำให้ผู้เสียหายจำนวนไม่น้อยถอดใจและล้มเลิกความตั้งใจที่จะเอาผิดกับผู้กระทำความผิด ด้วยเหตุนี้จึงทำให้แชร์ลูกโซ่ยังคงเกิดขึ้นอย่างมากมายและสร้างความเดือดร้อนให้กับสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันแชร์ลูกโซ่ได้ลุกลามไปทั่วและมีรูปแบบมากมายและหลากหลาย ประชาชนไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ นักศึกษา ข้าราชการ ผู้ที่มีการศึกษาสูงหรือคนยากจนต่างตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่ด้วยกันทั้งสิ้น นอกจากนี้โทษของการกระทำความผิดของแชร์ลูกโซ่ก็ยังไม่หนักพอที่จะทำให้บุคคลเหล่านั้นหรือมิจฉาชีพกลัวในการดำเนินการแชร์ลูกโซ่ เพราะเมื่อศาลพิจารณาลงโทษ ก็จะถูกจำคุกจริงเพียง 5-10 ปี เท่านั้น แม้ในการตัดสินจะให้ลงโทษถึง 20 ปี หรือ 100 ปี ก็ตาม ทำให้ผู้ที่กระทำความผิดนั้นกล้ากระทำความผิดและยอมที่จะถูกจำคุก 4-5 ปี เพื่อออกมาใช้เงินจำนวนมากมหาศาลเมื่อพ้นโทษแล้ว

4.1.2 ผลการสนทนากลุ่ม

ประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม เป็นแนวคำถามเพื่อให้ได้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กรณีศึกษาแชร์ลูกโซ่ จากผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

รายนามผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

1. พันตำรวจโท พเยาว์ ทองเสน	กรมสอบสวนคดีพิเศษ
ผู้บัญชาการสำนักคดีอาญาพิเศษ ๑	
2. พันตำรวจโท อานนท์ อุทธิจันทร์	กรมสอบสวนคดีพิเศษ
รองผู้บัญชาการสำนักคดีอาญาพิเศษ ๑	
3. พันตำรวจตรี ญัฐกฤษต์ ยุทยา	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ	

4. ร้อยตำรวจเอก ดร.ชนะชนม์ วงศ์นุ่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค
5. นางพรทิพย์ วงศ์ชู กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ

ข้อสรุปเป็นดังนี้

1) ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

ยังไม่มีนโยบายหรือแนวทางในการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนในภาพรวม ทำให้ขาดการจัดการแบบเบ็ดเสร็จ การส่งต่องานระหว่างหน่วยงานหลายหน่วยงานยังไม่มีหน่วยงานใดเป็นเจ้าภาพ หรือสามารถดำเนินการจัดการได้ในภาพรวม รวมทั้งขาดหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการจัดการผู้ต้องหาผลประโยชน์โดยมิชอบในเรื่องนี้ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

พระราชกำหนดกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ไม่ได้รับการบังคับใช้อย่างจริงจัง ซึ่งเคยมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อปี พ.ศ.2538 มอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานอนุกรรมการฯ ของแต่ละจังหวัด และตามมาตรา 7 ให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดในการเรียกผู้ที่ถูกกล่าวหาในเรื่องการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนมาชี้แจง แต่ไม่เคยมีการประชุมพิจารณาทบทวน ทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดต่างๆ ไม่เข้าใจอำนาจหน้าที่และไม่กล้าบังคับใช้กฎหมายนี้

ความล่าช้าในขั้นตอนกระบวนการทางคดี เนื่องจากคดีประเภทการฉ้อโกงประชาชนหรือแชร์ลูกโซ่จะมีผู้เสียหายจำนวนมากและเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน เช่น การสอบสวนข้อเท็จจริงจากผู้เสียหายทั้งหมด เพื่อสรุปสำนวนและส่งพนักงานอัยการทำความเห็นสั่งฟ้อง ทำให้เกิดความล่าช้าในขั้นตอนกระบวนการทางคดี รวมทั้งการสืบทรัพย์ เพื่อการยึดอายัดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ซึ่งต้องใช้เวลามากและการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ทั้งไทยและต่างประเทศ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนยังไม่มีองค์ความรู้ และไม่มีผู้เชี่ยวชาญเรื่องการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน บุคลากรที่เข้ามารับผิดชอบ เช่น พนักงานสอบสวนยังขาดความรู้ ความชำนาญเพียงพอ หรือกระทั่งขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องแชร์ลูกโซ่ และยังไม่มอบรมให้ความรู้จากหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้การดำเนินการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ผู้ต้องหาประโยชน์โดยมิชอบหรือกลุ่มผู้กระทำความผิดมีการคิดรูปแบบธุรกิจใหม่ๆ ที่เข้าข่ายการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนหรือแชร์ลูกโซ่ที่ไม่ซ้ำเดิมขึ้นมาเรื่อยๆ ทำให้มีประชาชนหลงเชื่อมาตลอดและเพิ่มจำนวนเครือข่ายการลงทุนต่างๆ มากขึ้น เพราะไม่ใช่สินค้าหรือการลงทุนแบบที่เคยรับรู้ว่าเป็นคดีและเป็นข่าวสารที่เกิดขึ้น

2) แนวทางในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับทุกหน่วยงาน เช่น พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ พนักงานสอบสวน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่รับเรื่องราวร้องเรียนเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับปัญหาการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนหรือแชร์ลูกโซ่ เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาและความเสียหายที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้นในภาพรวมโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกำกับดูแลเรื่องนี้โดยตรง ทั้งนี้เนื่องจากเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน

การมีหน่วยงานบูรณาการหรือประสานงานเพื่อรับเรื่องราวร้องเรียน ตรวจสอบทางคดีของหลายฝ่าย และประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่มีอำนาจในการนำผู้กระทำความผิดมารับโทษโดยเร็ว

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนต้องดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจเชิงรุกในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกลโกงของผู้หลอกลวงโดยมิชอบแก่ประชาชน มิใช่เพียงการรับเรื่องราวร้องเรียนและดำเนินคดีเมื่อความผิดได้เกิดขึ้นแล้วเท่านั้น

พัฒนาศักยภาพบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำความผิดด้านการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กรณีศึกษาแชร์ลูกโซ่" เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการศึกษา 2 วิธี คือ การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Survey) โดยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ความรู้เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ แนวคิดและหลักการสำคัญของพระราชกำหนดการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาความผิดฐานกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน และการศึกษาภาคสนาม (Field Survey) เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) รวมทั้งผู้เสียหายจากการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) เพื่อให้ได้ข้อมูลปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) และแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ซึ่งผลการศึกษาวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการศึกษาวเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ศึกษากรณีแชร์ลูกโซ่ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1) ความไม่ชัดเจน และซ้ำซ้อนกันในด้านหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กล่าวคือ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้ความรู้กับประชาชน และหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับเรื่องราวร้องเรียน ร้องทุกข์กล่าวโทษ และดำเนินคดี ต่างมีด้วยกันหลายหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ก็มีหลายหน่วยงานภายในที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานีตำรวจ กองบังคับการปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ส่งผลทำให้เกิดความสับสนในการใช้ทรัพยากร และที่สำคัญทำให้ประชาชน สับสนและเสียเวลากับการรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐดังกล่าว

2) ในการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ได้มีการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการหลายชุด ซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยงานที่หลากหลายทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและเกี่ยวข้องโดยอ้อมที่เกินความจำเป็น ทำให้การขับเคลื่อนภารกิจเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ได้แก่ ประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 18 เมษายน 2543 เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชกำหนดการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 36) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด

3) การกำหนดโทษยังไม่เหมาะสม ทำให้ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัวหรือเข็ดหลาบได้แก่ อัตราโทษปรับน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิด และโทษสำหรับนิติบุคคลที่ไม่สามารถกำจัดนิติบุคคลให้ออกไปจากสังคมได้เหมือนโทษที่ใช้ลงโทษต่อบุคคลธรรมดา

5.1.2 ผลการศึกษาภาคสนาม จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม

1) ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

1.1) ด้านอำนาจหน้าที่ และข้อกฎหมาย

ในด้านอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า การดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยกันหลายหน่วยงาน แต่ยังขาดหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการกำหนดนโยบาย แนวทาง และบูรณาการการทำงานร่วมกัน รวมทั้งยังไม่ได้มีการกำหนดแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความซ้ำซ้อน ลำช้า เกิดผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนที่เป็นผู้เสียหาย นอกจากนี้ยังไม่ได้มีการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน อย่างเต็มประสิทธิภาพ เช่น มาตรา 7 แห่งพระราชกำหนดกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ทำให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่เพิ่มจำนวนและความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง บางหน่วยงานยังขาดความจริงใจในการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัว นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดการทำงานเชิงรุก ไม่มีการจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อใช้ป้องกันการกระทำความผิด และตรวจสอบเมื่อมีการกระทำความผิดหรือสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิด

ในด้านข้อกฎหมาย พบว่า กฎหมายกำหนดจำนวนและระยะเวลาการควบคุมผู้ต้องหาเพียง 84 วัน ทำให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานได้ไม่ครบถ้วน อาจไม่เพียงพอต่อการรับฟังเพื่อลงโทษผู้กระทำผิด กฎหมายกำหนดบทลงโทษไม่เหมาะสม ทำให้ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัวและเข็ดหลาบ รวมทั้งกฎหมายยังไม่ได้กำหนดในเรื่องการชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้เสียหายอีกด้วย นอกจากนี้ในการที่พนักงานอัยการจะเรียกเงินต้นและผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมหรือผู้เสียหายที่ถูกหลอกลวงได้นั้น จะต้องมีการร้องขอจากผู้ให้กู้ยืมหรือผู้เสียหายเสียก่อน ทำให้ต้องสอบสวนปากคำผู้เสียหายทุกปากซึ่งต้องใช้เวลาและงบประมาณในการดำเนินการไม่น้อย เพื่อให้กรมบังคับคดีสามารถเยียวยาหรือเฉลี่ยทรัพย์สินให้ได้ภายหลังที่ศาลมีคำพิพากษา

1.2) ด้านทรัพยากรที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน

ในด้านทรัพยากรที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) มีจำนวนไม่สอดคล้องกับปริมาณงานและปริมาณผู้เสียหายในแต่ละคดีที่มีจำนวนมาก และบุคลากรเหล่านั้นก็ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการกระทำความผิด และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ทำให้การดำเนินการไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้งบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติงานยังมีไม่เพียงพอ ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถดำเนินการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการกระทำความผิด

และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด รวมทั้งการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน มิให้ตกเป็นเหยื่อได้อย่างทั่วถึง

1.3) ด้านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในด้านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีประสานงานและร่วมมือกันเท่าที่ควร อีกทั้งยังมีข้อขัดข้องของขั้นตอนระเบียบ กฎหมาย ที่ทำให้เกิดความไม่คล่องตัว และเกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังไม่มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน

1.4) ด้านอื่นๆ

ปัญหาอุปสรรคในด้านอื่นๆ ประกอบด้วย บุคลากรบางรายเกรงกลัวการถูกฟ้องร้องเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ จึงไม่ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ สถาบันการเงินและหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เท่าที่ควร ทำให้ขาดข้อมูลที่จะใช้ในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพและข้อมูลบางอย่างต้องใช้เวลาในการรวบรวมส่งให้เจ้าหน้าที่ทำให้การดำเนินคดีมีความล่าช้าตามมาด้วย ประชาชนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ประกอบกับการไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลหรือเข้าถึงข้อมูลได้ล่าช้า ในการตรวจสอบข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ถูกหลอกลวงได้ง่าย แต่ก็มีประชาชนจำนวนไม่น้อยที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดเพราะความโลภ ต้องการคำตอบแทนที่ผู้กระทำความผิดนำมาจูงใจ ทั้งๆ ที่รู้ถึงความผิดปกติในพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด นอกจากนี้ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การคมนาคม และการสื่อสาร ทำให้การกระทำความผิดเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย และแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถโยกย้ายเงินและทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดหลบหนีเจ้าหน้าที่ได้อย่างรวดเร็ว และยากต่อการติดตามอีกด้วย

2) แนวทางในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

2.1) ด้านอำนาจหน้าที่

ในด้านอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ต้องเร่งพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ทุกขั้นตอน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน มุ่งเน้นให้มีการดำเนินคดีกับผู้ที่เกี่ยวข้องในความผิดฐานฟอกเงินนอกเหนือจากการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน มีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มบุคคลผู้กระทำความผิด ผู้เสียหาย รวมทั้งจัดทำแผนยุทธศาสตร์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการป้องกัน ปราบปราม และคาดการณ์แนวโน้มของการกระทำความผิดในอนาคตต่อไปด้วย นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการป้องปรามการเงินนอกระบบ ต้องเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

2.2) ด้านทรัพยากรที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน

ในด้านทรัพยากรที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน พบว่า ต้องพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้

สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงาน และงบประมาณสำหรับการปฏิบัติงานให้อย่างเพียงพอ ทั้งในส่วนของงบประมาณสำหรับการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการกระทำความผิด และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด รวมทั้งการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนมิให้ตกเป็นเหยื่อได้อย่างทั่วถึง

2.3) ด้านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในด้านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับปัญหาการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนหรือแชร์ลูกโซ่ เพื่อให้เกิดการบูรณาการแก้ไขปัญหาในภาพรวม โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกำกับดูแลเรื่องนี้โดยตรง เนื่องจากเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ฝ่ายปกครอง สำนักงาน ปปง. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น โดยมีสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นหน่วยงานหลัก เพื่อประสานต่อการบริหารงานและเพื่อลดภาระของผู้เสียหาย รวมถึงลดระยะเวลาในการดำเนินการ และงบประมาณในการดำเนินการด้วย โดยจัดให้มีการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันและปราบปรามเชิงรุกอย่างเป็นรูปธรรม และกำหนดแนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) รัฐบาลควรกำหนดนโยบายการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพหลักเพื่อทำหน้าที่ในการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด หน่วยงานควบคุมกำกับดูแล หน่วยงานปฏิบัติ และหน่วยงานสนับสนุน โดยระบุภารกิจและอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจนและเหมาะสม และเมื่อเกิดคดีความผิดที่มีผู้เสียหายจำนวนมากและหลายพื้นที่ ควรจัดให้มีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2) รัฐบาลควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) และแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) เพื่อเป็นกรอบและทิศทางในการดำเนินการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม

1) ควรปรับแก้บทลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ให้มีความชัดเจน และเหมาะสมกับความเสียหายที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ ได้แก่

1.1) โทษปรับ ควรมีการแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับอัตราโทษปรับ โดยการกำหนดเพดานโทษปรับขั้นสูงให้สูงขึ้น เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการลงโทษผู้กระทำความผิดได้ตามสมควร และเพื่อให้เหมาะสมกับความเสียหายที่ผู้กระทำความผิดได้ก่อขึ้น โดยปรับในอัตราที่ใกล้เคียงกับผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดนั้นได้รับ ทั้งนี้เพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิด และเพื่อป้องกันมิให้สามารถกลับไปกระทำความผิดได้อีก

1.2) นำมาตรการอื่นมาใช้ในการลงโทษนิติบุคคลเพิ่มเติม ได้แก่ การห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง ซึ่งเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา 50 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิด ไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดอีก และการคุมประพฤตินิติบุคคลให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควร เพื่อมิให้นิติบุคคลที่กระทำความผิดวนกลับไปกระทำความผิดได้อีก

2) ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 7 และ 8 แห่งพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 โดยให้มีอำนาจปฏิบัติการอำพรางและการดักจับข้อมูลข่าวสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสืบสวนสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

3) ควรกำหนดมาตรการและแนวทางในการชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ให้มีความชัดเจนและเหมาะสมกับความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ

4) ควรมีระบบการเฝ้าระวัง ตรวจสอบข้อมูล และสืบสวนหาข่าวการกระทำความผิดเกี่ยวกับการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลประวัติของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) รวมทั้งบุคคลพันโท เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวและป้องกันมิให้มีการกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก

5) ควรมีการเสริมสร้างเครือข่ายการต่อต้านการกระทำความผิดเกี่ยวกับการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

6) ควรเพิ่มช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการแจ้งเหตุการกระทำความผิดเกี่ยวกับการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ให้หลากหลายและเหมาะสม เช่น สายด่วนแชร์ลูกโซ่ แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

7) ควรมีเงินสนับสนุนให้กับผู้แจ้งเบาะแสการกระทำความผิด และเงินรางวัลหรือส่วนแบ่งจากค่าปรับให้กับผู้เจ้าหน้าที่ผู้จับกุม เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้มีการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ได้มากขึ้น

8) ควรสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการปฏิบัติงานแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

9) ควรเร่งรัดการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาคดีความผิดเกี่ยวกับการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) เพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยและผู้ต้องหาถูกลงโทษตามกฎหมาย

10) ควรพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) กฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบต่างๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ให้กับผู้เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

11) ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน และดำเนินการเชิงรุกเพื่อป้องกันไม่ให้ประชาชนตกเป็นเหยื่อการกระทำความผิด เช่น จัดทำคลิป, สารคดี, เอกสาร โดยการประชาสัมพันธ์ตามช่องทางต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ โซเชียลมีเดีย เป็นต้น

5.2.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบและประเภทของการกระทำผิดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย
- 2) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)
- 3) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทกำหนดโทษผู้กระทำความผิดความผิดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)
- 4) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)
- 5) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยี Machine Learning มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)
- 6) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงและมูลเหตุจูงใจของผู้เสียหายในการลงทุนในธุรกิจแชร์ลูกโซ่

บรรณานุกรม

- เกริกชัย ฉันทจิตต์. (2552). อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- คณิน บุญสุวรรณ. (2529). อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ นักบ่อนทำลายชาติอย่างแท้จริง. เอกสารประกอบ การสัมมนาทางวิชาการเรื่องอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.
- จุฬาลักษณ์ ถ้วยทอง และดลยา ศรีประโคน. (2555). กระบวนการเข้าสู่ธุรกิจแชร์ลูกโซ่. จุลินพนธ์ปริญญาธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีระพงษ์ บุญโญภาส. (ม.ป.ป.). การศึกษา วิเคราะห์ และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมเศรษฐกิจการเงิน พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พุทธศักราช 2527 พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พุทธศักราช 2534 พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช 2475. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระพงษ์ บุญโญภาส. (2536). อาชญากรรมทางเศรษฐกิจในทศวรรษที่ 90. วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 .
- สรเสริญ ปาลวัฒน์วิไชย. (2551). ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนกับการประกอบธุรกิจขายตรง. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สายฝน รัตนภิรมย์. (2552). นโยบายรัฐในการควบคุมอาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ที่แฝงในธุรกิจขายตรง. เอกสารวิชาการส่วนบุคคล หลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) รุ่นที่ 11. วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.
- สุพัตรา แผนวิจิต. (2544). ธุรกิจแชร์ลูกโซ่ : ศึกษากรณีพัฒนาการบังคับใช้พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสทร วณิชเสถียร และเสริน ปุณณะหิตานนท์. (2529). อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ทฤษฎีและปฏิบัติ. ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). แชร์ลูกโซ่ : รูปแบบหนึ่งของธุรกิจการเงินนอกระบบกับความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน.
- อภิชัย พันธเสน. (2530). อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3447/2530.
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5071/2540.
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3132/2556.
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3021/2557.

ภาคผนวก

ประวัติผู้จัดทำรายงานการศึกษา

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	ร้อยตำรวจโทหญิง จารุวรรณ ศรีเมืองวัฒนา
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปริญญาโท สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (อาชีววิทยาและงานยุติธรรม) มหาวิทยาลัยมหิดล
ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน	2538 รองสารวัตรงานแผนงาน กองกำกับการอำนวยการ กองวิจัยและพัฒนาสำนักงานแผนงานและงบประมาณ 2544 นักวิเคราะห์นโยบายและแผน 4 กองนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม 2547 เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ 6 สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ 2554 พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ 2554 ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
ผลงานทางวิชาการ	2546 รายงานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม : รูปแบบ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางในอนาคต 2547 รายงานวิจัยเรื่อง การจัดองค์กรในกระบวนการยุติธรรม 2547 รายงานวิจัยเรื่อง อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักของประชาชน 2547 รายงานวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นและความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ 2559 รายงานวิจัยเรื่อง การพัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการสอบสวนคดีพิเศษ
รางวัล หรือ พุทธการศึกษาศึกษา	2553 รางวัลข้าราชการพลเรือนดีเด่น 2557 รางวัลคนดีดีเอสไอ
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน	ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางวรिता ตันบุญเอก
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ประสบการณ์การรับ ราชการ/การทำงาน	นักบริหารทรัพยากรบุคคลเชี่ยวชาญ สำนักบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักงาน ปปช.
ผลงานทางวิชาการ	-
รางวัล หรือ พุทธการศึกษาศึกษา	-
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและ สถานที่ทำงาน	ผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดสุพรรณบุรี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นายบุญชูรัมย์ วราพงศ์พิศาล
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต (น.บ.) รุ่นที่ ๑๓ มหาวิทยาลัยรามคำแหง นิติศาสตรมหาบัณฑิต (น.ม.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง เนติบัณฑิตไทย (น.บ.ท.) สมัยที่ ๔๒ สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ประสบการณ์การ รับราชการ/ทำงาน	ผู้ช่วยผู้พิพากษา รุ่น ๓๓ ผู้พิพากษาประจำกระทรวง(กระทรวงยุติธรรม) ผู้พิพากษาศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้พิพากษาศาลแขวงนนทบุรี ผู้พิพากษาศาลจังหวัดนนทบุรี ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสมุทรสาคร ผู้พิพากษาศาลจังหวัดปทุมธานี ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลจังหวัดปทุมธานี ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนครราชสีมา ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาญา ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๑ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดมีนบุรี
ด้านการศึกษาอบรม	หลักสูตรผู้ช่วยผู้พิพากษา รุ่นที่ ๓๓ ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ หลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ หลักสูตรผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ปี พ.ศ. ๒๕๕๙
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และสถานที่ทำงาน	ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา(ปัจจุบัน) อาคารศูนย์ราชการอาคาร เอ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นายวิทยา บุญชัยวัฒนา
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2526 นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2530 เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน	พ.ศ. 2534 ผู้ช่วยผู้พิพากษา พ.ศ. 2535 ผู้พิพากษาประจำกระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2537 ผู้พิพากษาศาลจังหวัดไชยา พ.ศ. 2538 ผู้พิพากษาศาลแขวงสมุทรปราการ พ.ศ. 2540 ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2541 ผู้พิพากษาศาลจังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2542 ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง พ.ศ. 2543 ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง พ.ศ. 2546 ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาญากรุงเทพใต้ พ.ศ. 2548 ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดระนอง พ.ศ. 2549 ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงสมุทรปราการ พ.ศ. 2551 ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3 พ.ศ. 2555 ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลอุทธรณ์
ผลงานทางวิชาการ	-
รางวัล หรือ พุทธการศึกษ	-
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน	พ.ศ. 2559 – ปัจจุบัน รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล ประวัติการศึกษา	นางสาวอรนันท์ อังคนาวีศัลย์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต ด้านกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา (LL.M) จาก George Washington University Law School ประเทศสหรัฐอเมริกา ปี พ.ศ.2549 - 2550 นิติศาสตรมหาบัณฑิต ด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ (LL.M) จาก American University Washington College of Law ปี พ.ศ.2547 - 2548 เนติบัณฑิตไทย (น.บ.ท.) สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ปี พ.ศ. 2542-2543 นิติศาสตรบัณฑิต (นบ.) (เกียรตินิยมอันดับสอง) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี พ.ศ. 2539 - 2541
ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน	อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานต่างประเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด - เลขานุการ ศูนย์พันธกิจประชาคมอาเซียน สำนักงานต่างประเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด - ผู้ช่วยเลขานุการ ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ สำนักงานต่างประเทศสำนักงานอัยการสูงสุด อัยการจังหวัดผู้ช่วย สำนักงานอัยการจังหวัดเชียงใหม่ อัยการประจำกอง สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีแพ่ง 1 อัยการประจำกอง สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 2 อัยการผู้ช่วย สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 6
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน	อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้ช่วยเลขานุการผู้ตรวจการอัยการ(นายพรศักดิ์ ศรีณรงค์) สำนักงานอัยการสูงสุด

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล

พันตำรวจเอก มงคล เกตุพันธ์

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาตรีรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
- ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปริญญาเอกพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน

- ผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 1
- ผู้กำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดสิงห์บุรี
- ผู้กำกับการศูนย์จริยธรรมและจรรยาบรรณ กองบังคับการอำนวยการ สำนักงานจรตำรวจ
- รองผู้บังคับการอำนวยการ สำนักงานจรตำรวจ

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

รองผู้บังคับการอำนวยการ สำนักงานจรตำรวจ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พลตรี นายแพทย์ คเชนทร์ นำศิริกุล
ประวัติการศึกษา	- แพทยศาสตรบัณฑิต(เกียรตินิยมอันดับหนึ่งเกียรตินิยมผลการศึกษายอดเยี่ยมตลอดหลักสูตร) : คณะแพทยศาสตร์ รพ. รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล (พ.ศ. 2530) - ประกาศนียบัตรฝึกอบรมศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ : ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย - วิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาเวชศาสตร์กีฬา (เกียรตินิยม) – Master of inSports Medicine(Distinction) : มหาวิทยาลัยนอตติงแฮม สหราชอาณาจักร - ประกาศนียบัตรฝึกอบรมศัลยศาสตร์กระดูกสันหลัง : ควีนส์เมดิคอลเซนเตอร์ นอตติงแฮม สหราชอาณาจักร(พ.ศ. 2542)
ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน	พ.ศ. 2530-2533 : ผู้อำนวยการโรงพยาบาลค่ายเม็งรายมหาราช จังหวัดทหารบกเชียงราย พ.ศ. 2533-2536 : แพทย์ประจำบ้านกองออร์โธปิดิกส์ ร.พ. พระมงกุฎเกล้า พ.ศ. 2536-2537 : ศัลแพทย์โรคกระดูก ร.พ. ค่ายจักรพงษ์ จังหวัดปราจีนบุรี พ.ศ. 2537-2539 : อาจารย์ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า กรมแพทย์ทหารบก
ประวัติการทำงานทางราชการที่สำคัญ รางวัล หรือ ทุนการศึกษา	รองประธานอนุสาขา อนุสาขาเวชศาสตร์กีฬา ราชวิทยาลัยแพทย์ออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทย (พ.ศ. 2559 – 2561) พ.ศ. 2559-2561 : ทุนพัฒนาอาจารย์จากทบวงมหาวิทยาลัย ศึกษาต่อด้านศัลยกรรมออร์โธปิดิกส์ และเวชศาสตร์กีฬา ณ ควีนส์เมดิคอลเซนเตอร์ มหาวิทยาลัยนอตติงแฮม ประเทศสหราชอาณาจักร พ.ศ. 2561-2562 : ทุนการศึกษาเพื่อการฝึกอบรมศัลยศาสตร์กระดูกสันหลังจาก AO Foundation, ประเทศ Switzerland ณ ควีนส์เมดิคอลเซนเตอร์ มหาวิทยาลัยนอตติงแฮม ประเทศสหราชอาณาจักร
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน	พ.ศ. 2542-ปัจจุบัน : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า และศัลแพทย์โรคกระดูกกองออร์โธปิดิกส์ ร.พ. พระมงกุฎเกล้า กรมแพทย์ทหารบก

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นายพรชัย ควรประเสริฐ
ประวัติการศึกษา	- วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง - รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน	- ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายสื่อสาร ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมธนารักษ์ - ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมธนารักษ์ - นายกสมาคมศิษย์เก่าคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปี 2547 - 50 - กรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่า สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง - สมาชิกสมาคมคอมพิวเตอร์แห่งประเทศไทย - ที่ปรึกษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม - ประธานรุ่น Mini Master of Management Program รุ่นที่ 37 สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์(NIDA) - กรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ กรมธนารักษ์ จำกัด ชุดที่ 26-30 - President of English Club @ TRDTreasury Department - Charter President of TRD Toastmaster Club District 97 Bangkok Thailand
ผลงานทางวิชาการ	- แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมธนารักษ์ ปีงบประมาณ 2557 - 61 - โครงการจัดทำระบบทะเบียนที่ราชพัสดุทั่วประเทศ กรมธนารักษ์ - ผู้เขียนบทความทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ วารสารธนารักษ์
รางวัล หรือ ทู่นการศึกษา	- ข้าราชการพลเรือนดีเด่น ปี พ.ศ. 2540 รางวัลครุฑทองคำ - ทู่นความร่วมมือระหว่างประเทศฝรั่งเศส กับประเทศสิงคโปร์ หลักสูตร CSC Public Administration ประเทศสิงคโปร์ - ทู่นพัฒนาศักยภาพเพื่อศึกษาในระดับปริญญาโทของกระทรวงการคลัง
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน	- ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ - ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นางสิริมณี ชุมเรียง
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต(วนศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปริญญาโท วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(ชีววิทยาป่าไม้) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน	2529-30 นักวิชาการป่าไม้ ประจำส่วนส่งเสริมและเผยแพร่ และ ประจำศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าห้วยกุ่ม จังหวัดชัยภูมิ กองอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้ 2530-34 นักวิชาการป่าไม้ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียวจังหวัด ชัยภูมิ 2534 -37 หัวหน้างานจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภาคใต้และภาค อีสาน ทำหน้าที่สำรวจป่า-ประกาศ จัดตั้ง ผวนก และเพิกถอน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า กองอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้ 2538 -41 คณะทำงานห้องรัฐมนตรี รรมช.กษ รมต.สนร. และ รมว.สธ. 2541 -45 หัวหน้างานวิเทศสัมพันธ์ และงานผลิตสื่อ ส่วนส่งเสริม เผยแพร่ สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้ 2545 – 51 หัวหน้าศูนย์ศึกษาธรรมชาติทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง 2552 – 54 รับผิดชอบงานพัฒนาคุณภาพบริหารจัดการภาครัฐ 2554 -55 ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมและเผยแพร่ สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช 2556 - 60 หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
ผลงานทางวิชาการ	- การจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ - เป็นอาจารย์พิเศษสอนด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่าเบื้องต้น ภาควิชา ชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ ม.รามคำแหง - เป็นหัวหน้าคณะทำงาน และเป็นผู้ประสานงาน ดูแลบุคคลสำคัญ/ ผู้แทนประเทศ (Liaison : LO) ในการประชุมนานาชาติหลายการ ประชุม เช่น การประชุม IUCN การประชุมCITES COP13,16 ฯลฯ
รางวัล หรือ ทุนการศึกษา	- ผู้ปฏิบัติงานพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติดีเด่นของกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - ทุนการศึกษาระดับปริญญาโท ของ SEACA
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและ สถานที่ทำงาน	รักษาการตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาระบบบริหาร ทำหน้าที่ผู้อำนวยการ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นายชัชวาล สมจิตต์
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน	หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการที่ดินสำนักงานที่ดินจังหวัดหนองคาย หัวหน้ากลุ่มงานจัดการที่ดินของรัฐ หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองที่ดินของรัฐ ผู้อำนวยการส่วนคุ้มครองที่ดินของรัฐ
ผลงานทางวิชาการ	- เป็นวิทยากรด้านการควบคุมและคุ้มครองที่ดินอันเป็นสาธารณะ สมบัติของแผ่นดิน ของกรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองส่วน ท้องถิ่น สำนักงานกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย - เขียนบทความในวารสารที่ดินเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ
รางวัล หรือ ทูนาการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและ สถานที่ทำงาน	ข้าราชการดีเด่น กรมที่ดิน ประจำปี พ.ศ.2546 ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดการที่ดินของรัฐ สำนักจัดการที่ดินของรัฐ กรมที่ดิน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล

ดร.นเรศ อยู่สนิท

ประวัติการศึกษา

ประสบการณ์การรับ
ราชการ/การทำงาน

- กรรมการอำนวยการสถาบันวิชาชีพชั้นสูง ฝ่ายวิจัยและพัฒนา
กฎหมาย สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ
- อนุกรรมการวิชาการฝ่ายวิชาการ และคณะกลั่นกรองงาน
ฝ่ายปฏิบัติการ แห่งสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์
- ผู้แทนสภานายความในการประชุมร่วมคณะกรรมการกฤษฎีกา
พิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของ
คณะกรรมการกฤษฎีกา
- กรรมการผู้จัดการ บริษัท สำนักกฎหมาย ดร.นเรศ อยู่สนิท จำกัด
และหัวหน้าสำนักงานกฎหมาย สตรีง ลีทอลล์ อินเตอร์ เนชั่นแนล
- ประกอบวิชาชีพทนายความและที่ปรึกษากฎหมาย 15 ปี
- นักวิจัยกฎหมายและวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลงานทางวิชาการ

-

รางวัล หรือ ทูนาการศึกษา

-

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและ

-

สถานที่ทำงาน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นายสามารถ เจนชัยจิตรวนิช
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
การอบรม	ปริญญาโท วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาทรัพยากรอาคาร หลักสูตร ผู้นำท้องถิ่นยุคใหม่ สถาบันพระปกเกล้า หลักสูตร แนวคิดพื้นฐานการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี หลักสูตร พัฒนาสัมพันธ์เครือข่ายเพื่อความมั่นคงระดับผู้บริหาร กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน	ที่ปรึกษาทางหุ้นส่วนจำกัดสี่งศ์ จำกัด กรรมการบริหาร บริษัท ภัทรเซลล์แอนด์ เซอร์วิสจำกัด กรรมการผู้จัดการ บริษัท เอ็มเจโปรดักชั่น จำกัด บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ทุกข์ชาวบ้าน
ผลงานทางวิชาการ	-
รางวัล หรือ ทุนการศึกษา	-
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน	กรรมการบริษัท เอ็ม เจ โปรดักชั่น จำกัด 27 ซ.เกษมพาณิชย์การ ถ.ปรีดีพนมยงค์ แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กทม.